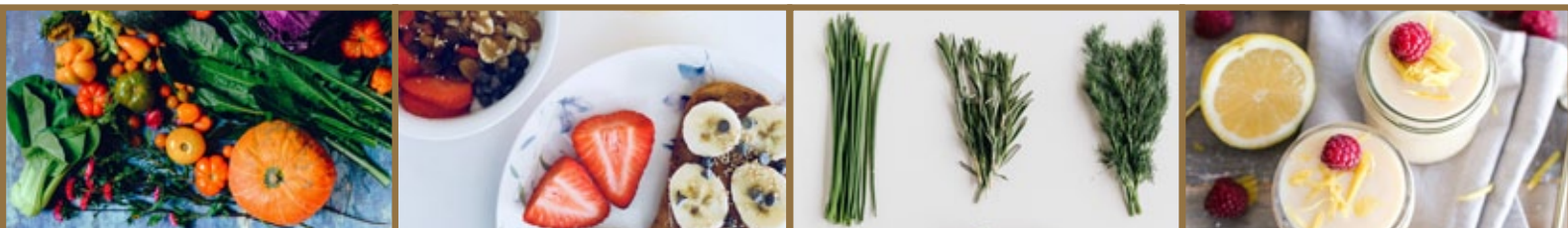

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2021

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r.

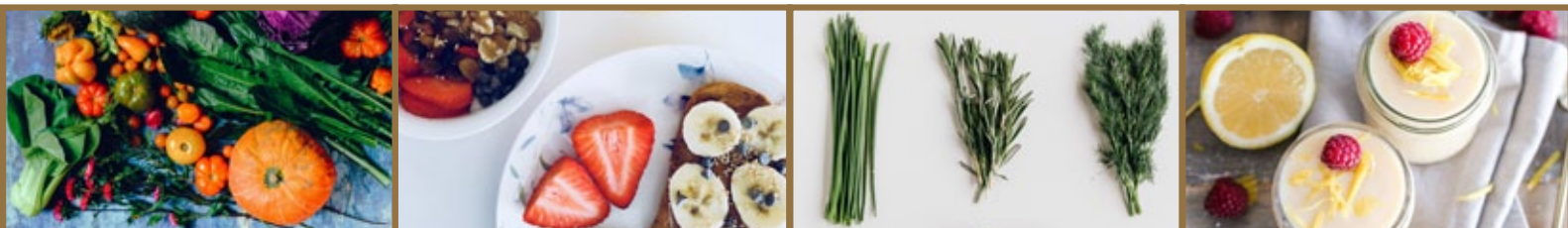
o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2021

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

OPRACOWANIE
Biuro Kontroli Wewnętrznej

TŁUMACZENIE
Biuro Współpracy Międzynarodowej

REDAKCJA
Izabela Zdrojewska

IJHARS

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
Aleje Jerozolimskie 98
00-807 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

Warszawa, marzec 2022 rok

Zdjęcia: Pexels.com

REALIZACJA
OMIKRON Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI/ Contents

WSTĘP/ Introduction

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2021 ROKU/ Aims, tasks and organisation of AFQI in 2021

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI	12
2. Zadania IJHARS/ Tasks of AFQI	14
3. Organizacja IJHARS/ Organisation of AFQI	19
3.1 Struktura organizacyjna/ The organisational structure	19
3.2 Baza laboratoryjna/ Laboratories	19
3.3 Zarządzanie jakością/ Quality management system	21
3.4 Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development	21

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2021 ROKU/ Performance of AFQI tasks in 2021

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures	24
2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion.	27
2.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Marketing quality control of agricultural and food products.	27
2.1.1 Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market	27
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	27
• Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/ Area of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan	28
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products.	29
• Wyniki planowych kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit, vegetables and potatoes	31
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych/ Results of planned marketing quality inspections of feedstuffs for domestic animals	31
• Wyniki planowych kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/ Results of planned inspections on the marketing and labelling of materials and articles intended to come into contact with food	32
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality	32
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	34
2.1.2 Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage.	34
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	34
• Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage.	34

2.2	Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy	35
2.2.1	Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming	35
	• Przepisy UE dotyczące rolnictwa ekologicznego w związku z pandemią/ UE provisions concerning organic farming related to epidemic situation	35
	• Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego/ Changes to the provisions on organic farming	36
	• System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming.	38
	• Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies	39
	• Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings	40
	• Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwie ekologicznym, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors premises, importers of organic products and operators placing organic products on market.	41
	• Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers.	42
	• Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries	42
	• Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules	42
	• Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Keeping records of organic farming inspectors.	43
	• Inne zadania realizowane na rzecz rolnictwa ekologicznego/ Other tasks related to organic farming.	43
	• Postępowania wyjaśniające, dotyczące notyfikacji o niezgodnościach zgłaszanych przez państwa członkowskie UE na polskie produkty ekologiczne i notyfikacje zgłaszane przez Polskę/ Investigation proceedings following notifications of irregularities reported by the EU Member States on Polish organic products and notifications reported by Poland.	44
	• Spotkania z jednostkami certyfikującymi/ Meetings with control bodies	44
2.2.2	Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products	44
	• Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products.	44
	• Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies.	45
	• Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products.	46
	• Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products.	46
2.2.3	Kontrola ex-post/ Ex-post control	47
2.2.4	Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months	49
2.2.5	Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market.	50
2.2.6	Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Sign (TFF)	50
2.3	Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez UHARS/ Tasks within AFQ's supervision.	51
2.3.1	Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market	51
	• Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties	52

2.3.2	Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market	52
2.3.3	Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system	53
	• Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses	53
	• Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses	54
2.3.4	Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market	56
2.3.5	Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions	56
2.3.6	Nadzór nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców uprawnionych do pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych oraz ustalenia klas jakości świeżych owoców i warzyw/ Supervision of the performance of activities by assessors authorised to take samples of agri-foodstuffs and to determine quality classes of fresh fruit and vegetables	56
2.4	Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity.	57
2.4.1	Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products	57
2.4.2	Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting of exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry.	58
2.4.3	Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors	58
3.	Współpraca z organizacjami i instytucjami/ Cooperation with organisations and authorities	60
3.1	Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations.	60
3.1.1	Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC).	60
	• Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum	62
3.1.2	Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE).	62
3.1.3	Współpraca w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables	63
3.1.4	Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies.	64
3.1.5	Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network.	65
3.1.6	Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation	66
	• Komitet FAO do spraw Rolnictwa/ FAO Committee on Agriculture	66
	• Szczyt Systemów Żywnościowych ONZ 2021 (FSS)/ United Nations Food System Summit 2021.	66
	• Obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności i Światowego Dnia Żywności/ World Food Safety Day and World Food Day	67
	• Brexit/Brexit.	67
	• Strategia „Od pola do stołu”/ „Farm to Fork” Strategy	68
	• Platforma Access2Markets/ Access2Markets Platform	68
3.1.7	Inne wydarzenia/ Other events.	69
3.2	Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions.	70
	• Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development	70
	• Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance	70
	• Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration	71
	• Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ The Ministry of Infrastructure.	71
	• Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support	71
	• Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture	72

- Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology – National Research Institute 72
- Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Plant Protection – National Research Institute 73
- Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization 73
- Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation 73
- Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The Veterinary Inspection/ The State Sanitary Inspection/ The State Plant Health and Seed Inspection/ The State Inspectorate for Environmental Protection 73
- Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)/ The Road Transport Inspection 74
- Inne instytucje/ Other institutions. 74

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2021 ROKU/ Functioning of AFQI in 2021

1. Nadzór głównego inspektora JHARS nad realizacją zadań/ The chief inspector supervision of tasks performance	77
1.1 Kontrola wewnętrzna/ Internal control	77
1.2 Audyt wewnętrzny/ Internal audit	78
1.3 Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling	78
2. Działalność informacyjna/ Information and communication	80
2.1 Strona internetowa IJHARS/ Website of AFQI.	80
2.2 Współpraca z mediami/ Cooperation with the media	80
2.3 Biuletyn Wiedza i Jakość/ „The Knowledge and Quality” Bulletin	81
2.4 Sprawozdanie Roczne z działalności Inspekcji JHARS/ Annual Report of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI)	81
2.5 Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2019-2020/ The Report on organic farming in Poland in 2019-2020	82
2.6 Polityka informacyjna/ Information policy	82

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2022 ROKU/ Course of actions for 2022

- Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan 84
- Działalność laboratoriów GIJHARS/ Activities of AFQI laboratories 85
- Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming 85
- Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG 86
- Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ Improving the quality of ex-post control activities and their documentation 86
- Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum. 86

Szanowni Państwo, Dear Sirs,

Mam przyjemność przekazać Państwu Sprawozdanie z kolejnego roku działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), w którym prezentujemy podsumowanie realizacji zadań ustawowych w 2021 r.

Podstawowym celem działania IJHARS są urzędowe kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na terenie kraju oraz w obrocie z zagranicą. Kontrole mają z jednej strony zapobiegać wprowadzaniu do obrotu artykułów rolno-spożywczych niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej, ale również wpływać na bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorców przestrzegających prawo, a konsumentom umożliwić wybór dobrego jakościowo i prawidłowo oznakowanego produktu.

To pierwszy pełny rok realizacji zadań przejętych z dniem 1 lipca 2020 r. przez IJHARS od Inspekcji Handlowej, a tym samym rok kontroli na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego. Dodatkowo to kolejny rok pracy Inspekcji w dobie wszechobecnej pandemii COVID-19. To również czas kontynuacji działań we współpracy z innymi organami kontroli żywności, mających na celu tworzenie nowych i integrowanie istniejących systemów informatycznych służących usprawnieniu gromadzenia informacji o żywności na poszczególnych etapach łańcucha dostaw (Paszportyzacja żywności) oraz usprawnieniu realizacji kontroli żywności w obrocie z zagranicą (Projekt Single Window).

It is my pleasure to provide you with the report on the past year of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI). With this report we present the summary of statutory tasks performed in 2021.

The main objective of AFQI work is the official control of marketing quality of agricultural and food products within the domestic market and in foreign trade.

On the one hand, the inspections are to prevent the marketing of products which do not meet the requirements of marketing quality, but also to influence the economic security of food business operators complying with the law, and to enable consumers to choose a properly labelled product of good quality.

This was the first whole year when AFQI fulfilled its tasks taken over from the Trade Inspection as of 1 July 2020, i.e. tasks covering control of the whole food chain. It was also another year of working in reality of ubiquitous pandemic. AFQI continued activities in cooperation with other food control authorities aimed at creating new and integrating existing information systems to improve the collection of information about food at different stages of the supply chain (food passporting) and to improve the implementation of food control in trade with foreign countries (Single Window Project).

Przekazując Sprawozdanie dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej Instytucji. Dziękuję wszystkim pracownikom IJHARS, którzy pomimo trudnych ogólnych okoliczności profesjonalnie realizują powierzone im zadania. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja przybliży Czytelnikom obszary działalności i wyniki pracy Inspekcji.

Andrzej Romaniuk
Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

In publishing this report, I would like to thank all involved in constant development and strengthening of AFQI. I extend my gratitude to the employees of the AFQI who carry out their tasks in professional manner despite difficult circumstances. I hope that this report adds to better knowledge on the Agricultural and Food Quality Inspection areas of activities and their results.

Andrzej Romaniuk
Chief Inspector of Agricultural
and Food Quality

Zdjęcie: Pexels.com

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2021 ROKU/

Aims, tasks and organisation of AFQI in 2021

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrolę warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ współpracę z właściwymi organami administracji rządowej w województwie, organami innych inspekcji, urzędami centralnymi, policją, jednostkami samorządu terytorialnego oraz państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- ▶ współpracę z jednostkami organizacyjnymi pełniącymi funkcję agencji płatniczych w zakresie realizacji Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ współpracę lub uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach zajmujących się jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz międzynarodowym obrotem artykułami rolno-spożywczymi,
- ▶ udzielanie informacji i szkolenie w zakresie przepisów i wymagań dotyczących jakości handlowej lub ustalania klas jakości handlowej oraz metod i badań artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ współpracę z urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

W strukturze IJHARS prowadzi działalność Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (w tym w 2021 r. w ramach GIJHARS funkcjonowało 9 laboratoriów) oraz 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2021 r. – wyniosło 746 osób, w tym: 599 pracowników uczestniczących bezpośrednio w realizacji czynności kontrolnych (tj. 80,3%).

Budżet IJHARS w 2021 r. wyniósł ogółem 81 693,1 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004,

dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG,

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żyw-

ności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,

- ▶ normę PN-EN ISO 9001:2015 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania”, której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

Zdjęcie: Pexels.com

2. Zadania IJHARS/ Tasks of AFQI

1) Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu**¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ **kontrola żywności w rolniczym handlu detalicznym**² dotyczy żywności zbywanej konsumentowi finalnemu, o którym mowa w art. 3 ust. 18 rozporządzenia nr 178/2002, żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym,
- ▶ **nadzór nad rynkiem owoców i warzyw**³ obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym jak i importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli w zakresie świeżych owoców i warzyw na wszystkich etapach obrotu,

- ▶ **nadzór nad rynkiem wina**⁴ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w obrocie międzynarodowym oraz nadzór nad produkcją i jakością handlową tych wyrobów na rynku krajowym, w tym: wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW, sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi (wzbogacaniem, odkwaszaniem i słodzeniem wina), przeprowadzanie kontroli wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobieniu wina uzyskanego z winogron pochodzących z upraw krajowych oraz certyfikację wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
- ▶ **kontrola jakości oliwy z oliwek**⁵ oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,

1 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. 2021 r., poz. 630)

2 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

3 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. 2021 r., poz. 618), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz. Urz. L 157 z 15.6.2011, str. 1, ze zm.)

4 ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. 2020 r. poz. 1891), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/934 z dnia 12 marca 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do obszarów uprawy winorośli, w przypadku których zawartość alkoholu może być zwiększona, dozwolonych praktyk enologicznych i ograniczeń mających zastosowanie do produkcji i konserwowania produktów sektora win, minimalnej zawartości alkoholu w odniesieniu do produktów ubocznych oraz ich usuwania, a także publikacji dokumentów OIV (Dz. Urz. UE L 149 z 07.06.2019, str. 1, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/33 z dnia 17 października 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, ograniczeń stosowania, zmian w specyfikacji produktu, unieważnienia ochrony oraz etykietowania i prezentacji (Dz. Urz. UE L 9 z 11.01.2019, str. 2, ze zm.)

5 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.), rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2568/91 z dnia 11 lipca 1991 r. w sprawie właściwości oliwy z oliwek i oliwy z wyciśniętym oliwek oraz w sprawie odpowiednich metod analizy (Dz. U. L 248 z 05.09.1991, str. 1, ze zm.), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 29/2012 z dnia 13 stycznia 2012 roku w sprawie norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek (Dz. Urz. UE L 12 z 14.01.2012, str. 14, ze zm.)

- ▶ **nadzór nad jakością mięsa drobiowego⁶** obejmuje kontrolę jakości handlowej, w tym etykietowanie mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzymujących wodę oraz przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,
- ▶ **certyfikacja chmielu i produktów chmielowych⁷** obejmuje kontrolę chmielu i produktów chmielowych w zakresie spełnienia minimalnych wymagań jakościowych określonych w przepisach, tj. wymagań w zakresie wilgotności, zaziarnienia, obecności liści i łodyg, oraz obecności odpadów chmielu, w wyniku której producentowi wydawany jest certyfikat,
- ▶ **nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP⁸** obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otluszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych,
- ▶ **nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym⁹** obejmuje kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu w sklepach i hurtowniach, na targowiskach, w placówkach gastronomicznych/ cateringu, w sklepach internetowych itp.,
- ▶ **kontrola używania w oznakowaniu produktu języka polskiego¹⁰** polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znakowane są w języku polskim,
- ▶ **nadzór nad obrotem detalicznym paszami przeznaczonymi dla zwierząt domowych¹¹** obejmuje kontrolę pasz przeznaczonych dla zwierząt domowych (w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 767/2009), które są wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpłatnie lub nie,
- ▶ **kontrola oznakowania żywności GMO oraz wprowadzanych do obrotu produktów GMO¹²** polega

10 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2021 r. poz. 672)

11 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz (Dz. U. WE L 35 z 08.02.2005 r., str. 1-22, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2009 z 13 lipca 2009 r. w sprawie wprowadzania na rynek i stosowania pasz, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady i uchylające dyrektywę Rady 79/373/EWG, dyrektywę Komisji 80/511/EWG, dyrektywy Rady 82/471/EWG, 83/228/EWG, 93/74/EWG, 93/113/WE i 96/25/WE oraz decyzję Komisji 2004/217/WE (Dz. U. WE L 229 z 01.09.2009 r., str. 1-28, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. U. WE L 300 z 14.11.2009 r., str. 1, ze zm.), rozporządzenie (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE (Dz. U. WE L 268 z 18.10.2003 r., str. 24, ze zm.)

12 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów (Dz. U. z 2021 r. poz. 763), rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz. U. WE L 268 z 18.10.2003 r., str. 1, ze zm.), rozporządzenie (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE (Dz. U. WE L 268 z 18.10.2003 r., str. 24, ze zm.), rozporządzenie (WE) nr 1946/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. WE L 287 z 05.11.2003 r., str. 1, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 641/2004 z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonywania rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszącego się do wniosków o zatwierdzenie nowego typu żywności i paszy genetycznie zmodyfikowanej, powiadamiania o istniejących produktach oraz przypadkowym lub technicznie nieuniknionym występowaniu materiału genetycznie zmodyfikowanego, który pomyślnie przeszedł ocenę ryzyka (Dz. U. WE L 102 z 07.04.2004 r., str. 14, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 65/2004 z dnia 14 stycznia 2004 r. ustanawiające system ustanawiania oraz przypisywania niepowtarzalnych identyfikatorów organizmom zmodyfikowanym genetycznie (Dz. U. WE L 10 z 16.01.2004 r., str. 5, ze zm.)

6 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157 z 17.06.2008 r., str. 46, ze zm.)

7 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu... , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych... , rozporządzenie Komisji (WE) nr 1850/2006 z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz. Urz. WE L 355 z 15.12.2006 r., str. 72, ze zm.)

8 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów... , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych... , rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1184 z dnia 20 kwietnia 2017 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do unijnych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania cen rynkowych niektórych kategorii tusz i żywych zwierząt (Dz. U. UE L 171 z 04.07.2017 r., str. 103-112, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1182 z dnia 20 kwietnia 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do unijnych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania cen rynkowych niektórych kategorii tusz i żywych zwierząt (Dz. Urz. L 171 z 04.07.2017, str. 74-99, ze zm.)

9 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

na sprawdzeniu żywności w kontekście przepisów dotyczących oznakowania produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów. Główny Inspektor JHARS odpowiedzialny jest (we współpracy z Głównym Lekarzem Weterynarii) za sporządzenie rocznego programu kontroli podmiotów wprowadzających na rynek żywność lub pasze oznakowane jako wolne od GMO, z uwzględnieniem kontrolowanych produktów i liczby zaplanowanych kontroli, a następnie sporządzenie rocznego raportu z przeprowadzonych kontroli, oraz **kontrola prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**¹³ obejmuje kontrolę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, do których ma zastosowanie między innymi rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1935/2004.

2) Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)**¹⁴ polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz

¹³ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia (WE) nr 1935/2004 w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG (Dz. U. WE L 338 z 13.11.2004 r., str. 4-17, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 282/2008 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2023/2006 (Dz. U. WE L 86 z 28.03.2008 r., str. 9-18, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 450/2009 z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie aktywnych i inteligentnych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 135 z 30.05.2009 r., str. 3-11, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 1895/2005 z dnia 18 listopada 2005 r. w sprawie ograniczenia wykorzystania niektórych pochodnych epoksydowych w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 302 z 19.11.2005 r., str. 28-32, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 10/2011 w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 12 z 15.01.2011 r., str. 1-89, ze zm.), rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z innych tworzyw niż tworzywa sztuczne przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. z 2008 r nr 17, poz. 113)

¹⁴ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu, dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie organoleptycznej i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej,

- **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę**¹⁵ dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej.

3) Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- **nadzór w rolnictwie ekologicznym obejmujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym oraz nadzór nad produkcją ekologiczną**¹⁶

Do zadań realizowanych w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym należy:

- przeprowadzanie audytów i inspekcji jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów ekologicznych,
- przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego oraz eliminowanie bezprawnego oznakowania produktów jako ekologicznych,
- dopuszczanie do swobodnego obrotu we Wspólnocie produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, przez sprawdzenie przesyłki i potwierdzenie świadectwa kontroli,
- gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym,

¹⁵ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw...

¹⁶ ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. 2020 r. poz. 1324) oraz inne przepisy wydane w trybie przepisów tej ustawy i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018 r., str. 1-92, ze zm.) oraz inne przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie przepisów tego rozporządzenia

- rozpatrywanie wniosków o pozwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od zasad produkcji ekologicznej,
 - przejście uprawnień jednostki certyfikującej, której zostało cofnięte upoważnienie (na okres nie dłuższy niż 90 dni),
 - informowanie producentów żywności ekologicznej, objętych kontrolą przez daną jednostkę certyfikującą, o cofnięciu upoważnienia tej jednostce,
 - przeprowadzanie egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego oraz prowadzenie rejestrów tych inspektorów,
- ▶ **nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych**¹⁷ obejmuje: audyty i inspekcje jednostek certyfikujących, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów oraz przeprowadzanie kontroli u producentów w celu sprawdzenia zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywanie urzędowej kontroli tych produktów,
 - ▶ **kontrola ex-post**¹⁸ obejmuje beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez agencję płatniczą (ARiMR),
 - ▶ **kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej**¹⁹, w wyniku której wydawa-

ne jest świadectwo, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE,

- ▶ **kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy**²⁰ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych prawidłowości oznakowania tusz wołowych kategoriami wiekowymi, a w zakładach przetwórczych – sprawdzeniu prawidłowości oznaczenia mięsa wołowego informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, postępowania się właściwym opisem handlowym, pod którym mięso jest sprzedawane oraz prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła i mięsa (odpowiednio), zgodnie z wymaganym zakresem informacji,
- ▶ **kontrola raportowania danych rynkowych**²¹ polega na sprawdzeniu rzetelności informacji przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez zakłady ubojowe w zakresie poziomu cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowy i cielęciny.

4) Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy:

- ▶ **ocena jakości handlowej**²² artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego,
- ▶ **uczestnictwo w Programie „Poznaj Dobrą Żywność”**²³, którego celem jest promocja produktów wysokiej jakości handlowej oraz zwiększenie różnorodności żywności na rynku wewnętrznym; opinia Głównego Inspektora JHARS, odnosząca się do specyficznych cech lub wymagań jakościowych artykułu rolno-spożywczego zgłoszonego do programu, jest jednym z elementów niezbędnych do przyznania znaku PDŻ przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

¹⁷ ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 224)

¹⁸ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. L 347 z 20.12.2013, str. 549-607, ze zm.)

¹⁹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiające warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowy i cielęciny (Dz. Urz. WE L 104 z 21.04.2007 r., str. 3-7, ze zm.) i rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiające warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odkostionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L 304 z 22.11.2007 r., str. 21, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowy pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. WE L 160 z 19.06.2008, str. 22, ze zm.)

²⁰ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowy pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy...

²¹ ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1160)

²² ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

²³ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

- ▶ **zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji**²⁴ dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; Główny Inspektor JHARS informuje właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich UE o podmiotach, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj,
- ▶ **nadawanie uprawnień rzeczoznawcom**²⁵ polega na sprawdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych.

5) Powiadomianie podpunktu krajowego punktu kontaktowego w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF (systemu iRASFF) o podjętych działaniach dotyczących niebezpiecznych artykułów rolno-spożywczych²⁶.

6) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych funkcjonującego w ramach ogólnounijnego systemu iRASFF (AA i FF), którego głównym celem jest współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w celu kompleksowego przeciwdziałania zafałszowaniom żywności.

7) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski, do zadań którego należy szeroko rozumiana koordynacja współpracy z KKŻ w Polsce – międzyresortowa i międzyinstytucjonalna – w zakresie między innymi opiniowania dokumentów Komisji i formułowania stanowisk Polski oraz udziału przedstawicieli naszego kraju w pracach i spotkaniach KKŻ i jej ciał pomocniczych.

8) Współpraca z instytucjami:

▶ **międzynarodowymi:**

- Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- Europejską Komisją Gospodarczą ONZ,
- Systemem OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw,

▶ **zagranicznymi:**

- urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymienianie informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych,

▶ **krajowymi:**

- wojewódzkimi organami administracji rządowej,
- organami innych inspekcji,
- urzędami celnymi,
- Policją,
- sądami,
- uczelniami,
- jednostkami samorządu terytorialnego,
- państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa (KOWR) uczestniczącym w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,

oraz organami Unii Europejskiej.

²⁴ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. WE L 163 z 24.06.2008, str. 6-23, ze zm.)

²⁵ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

²⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

3. Organizacja IJHARS/ Organisation of AFQI

3.1 Struktura organizacyjna/ The organisational structure

Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2009 r. (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 18, poz. 62) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 6 sierpnia 2015 r.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 1):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Pre-

zes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,

- ▶ wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS, jako kierownika Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

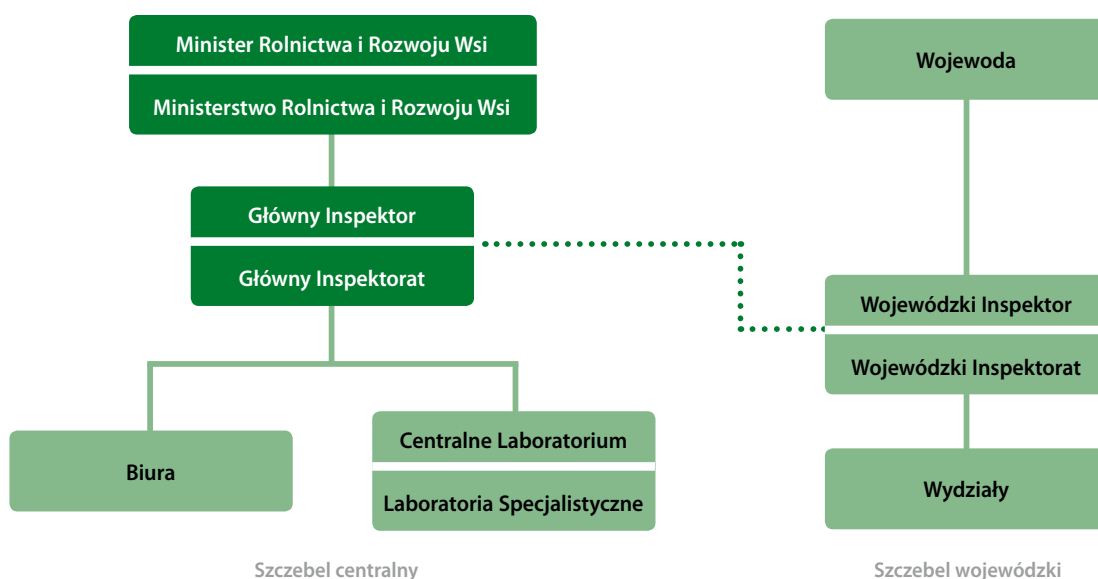
3.2 Baza laboratoryjna/Laboratories

W 2021 r. bazę laboratoryjną GIJHARS stanowiło 9 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów, wśród których funkcjonowało Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 8 laboratoriów specjalistycznych w: Białymstoku, Gdyni, Katowicach, Kielcach (2), Lublinie, Olsztynie i Warszawie.

Laboratoria GIJHARS to nowoczesne, wysoko wyspecjalizowane i doskonale wyposażone jednostki badawcze,

RYSUNEK 1.

Schemat organizacyjny IJHARS/ Graph 1: The organisational structure of AFQI

które swoim zakresem analitycznym obejmują wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

Odpowiedni potencjał analityczny i szeroki zakres wykonywanych badań umożliwia realizację ustawowych zadań nałożonych na IJHARS. Spełnienie wymagań stawianych przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin (...), zakres kompetencji potwierdzony przez akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz wdrożony, ujednolicony i utrzymywany system zarządzania właściwy dla zakresu działalności, zapewniają wysoką jakość wyników badań.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego, w strukturach GIJHARS znajdują się 4 laboratoria właściwe dla określonych przedmiotów i rodzajów badań, pełniące funkcję referencyjnych.

Laboratoria uczestniczyły w pracach Komitetów Technicznych do spraw mikrobiologii żywności i do spraw analiz żywności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, pracach Krajowej Unii Producentów Soków i w corocznym spotkaniu Grupy Ekspertów KE do spraw analiz mięsa drobiowego oraz w spotkaniach grup roboczych Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO do spraw Metod Analiz i Próbkobrania.

Pracownicy laboratoriów uczestniczyli online w warsztatach dotyczących harmonizacji paneli sensorycznych w zakresie badania sensorycznego oliwy z oliwek, zorganizowanych przez International Olive Council w Madrycie.

Laboratoria GIJHARS badają cechy jakościowe artykułów rolno-spożywczych w próbkach pobranych podczas urzędowej kontroli przeprowadzonej w trybie planowym i doraźnym, w ramach współpracy z państwowymi jednostka-

mi organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa oraz na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy. Badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych obejmują ich właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagań wynikających ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Kompetencje laboratoriów GIJHARS weryfikowane są poprzez udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych.

W 2021 roku laboratoria GIJHARS organizowały porównania międzylaboratoryjne oraz uczestniczyły w porównaniach międzylaboratoryjnych zorganizowanych przez Melisopalinologiczną Grupę Roboczą Międzynarodowej Komisji do spraw Miodu (International Honey Commission), Laboratory of Apiculture, Aristotle University of Thessaloniki Greece, J.S. Hamilton Poland S.A.

W ramach porównań międzylaboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratoria GIJHARS zbadano 295 próbek w zakresie 810 parametrów. Przedmiotem porównań międzylaboratoryjnych były głównie: zboża i przetwory zbożowe, makaron, nasiona roślin strączkowych, kakao, konserwy rybne, mleko i przetwory mleczne, piwo, przetwory z owoców lub warzyw, musztardy, fermentowane napoje winiarskie, mięso i przetwory mięsne, napoje bezalkoholowe, wyroby cukiernicze, w tym kakao i czekolady, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, żelatyna, miód i mrożone warzywa.

Laboratoria GIJHARS brały również udział w badaniach biegłości weryfikujących kompetencje techniczne laboratorium do przeprowadzania badań. W ramach tych badań sprawdzono 140 próbek w zakresie 816 parametrów. Przedmiotem badań były głównie: mięso i przetwory mięsne, napoje alkoholowe, miksy tłuszczowe, napoje bezalkoholowe, oliwa z oliwek i oleje roślinne, ryby i przetwory rybne oraz przyprawy.

Badania biegłości zorganizowane zostały przez: Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS), LGC Standards UK, Nuscana Biotechnika Laboratoryjna i Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy.

Badania biegłości oraz porównania międzylaboratoryjne potwierdziły, że laboratoria GIJHARS są w pełni przygotowane do rzetelnej oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

3.3 Zarządzanie jakością/ Quality management system

W roku 2021 Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych została poddana kolejnemu audytowi recertyfikującemu, który został przeprowadzony przez jednostkę certyfikującą DEKRA Certification Sp. z o.o. Podczas audytu poddano ocenie system zarządzania jakością na zgodność z wymaganiami nowego wydania normy PN-EN ISO 9001:2015. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością funkcjonuje zgodnie z wymaganiami nowej normy, dlatego też jednostka certyfikująca postanowiła utrzymać certyfikat istniejący nieprzerwanie od 2005 r.

Obecny zakres certyfikacji to: Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy oraz wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa. Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.

W ramach monitorowania zgodności systemu zarządzania jakością z ustaleniami oraz skuteczności jego utrzymania, przeprowadzono 10 audytów wewnętrznych w GIJHARS. Przeprowadzono również 7 krzyżowych audytów wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, realizowanych zgodnie z Programem krzyżowych audytów wewnętrznych dla IJHARS na lata 2019-2023, które są odpowiedzią na wymagania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin... oraz normy PN-EN ISO 9001:2015.

Na podstawie wyników audytów podjęto działania doskonalące realizowane procesy. Podczas realizacji działań doskonalących systemu zarządzania jakością zaangażowani są pracownicy z różnych komórek organizacyjnych. Ustalenia

co do zmian w przebiegu poszczególnych procesów, realizacji zadań przydzielonych Inspekcji, były odwzorowywane w systematycznie uaktualnianych procedurach, instrukcjach i innych wewnętrznych dokumentach.

Najwyższe Kierownictwo przeprowadziło przegląd systemu zarządzania jakością, w tym systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym. Oceniono jego skuteczność i zweryfikowano stopień osiągnięcia celów jakości wyznaczonych na rok ubiegły. Politykę jakości IJHARS, zawierającą aspekty przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, uznano za aktualną. Podczas przeglądu zarządzania potwierdzono, że działania podejmowane w ramach procesów wpływają pozytywnie na osiągnięcia standardów kontroli zarządczej. W związku z przejęciem z dniem 1 lipca 2020 r. nowych zadań od Inspekcji Handlowej w szczególności omówiono stan ich wdrożenia w Inspekcji.

Odbyło się także spotkanie pełnomocnika Głównego Inspektora JHARS do spraw systemu zarządzania jakością z pełnomocnikami wojewódzkich inspektorów JHARS w celu wymiany doświadczeń i wypracowania działań doskonalących na podstawie wyników audytu jednostki certyfikującej. Zgodnie z wymaganiami systemu zarządzania jakością, liderzy poszczególnych procesów na bieżąco monitorowali je pod względem przebiegu zgodnego z wymaganiami, ich skuteczności oraz pod względem wystąpienia nowych zagrożeń korupcyjnych.

W celu zapewnienia, że pracownicy są świadomi istoty i ważności swoich działań, które mają wpływ na jakość, prowadzono szkolenia wewnętrzne dla nowych pracowników GIJHARS w zakresie podstawowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością, w tym systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

3.4 Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development

IJHARS zapewnia swoim pracownikom możliwość stałego dokształcania i doskonalenia zawodowego prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez GIJHARS, inne jednostki, a także wojewódzkie inspektoria JHARS. Ogółem w 2021 r. umożliwiono pracownikom IJHARS udział w 540 szkoleniach.

Struktura szkoleń obejmowała:

- ▶ 12 szkoleń centralnych (27 miejsc szkoleniowych) dotyczących zdalnego zarządzania zespołem, etyki dla osób podejmujących po raz pierwszy pracę w Służbie Cywilnej oraz skutecznej rekrutacji zdalnej,
- ▶ 217 szkoleń powszechnych (1364 miejsca szkoleniowe) obejmujących takie zagadnienia jak: kadry i finanse (rachunkowość, księgowość, finanse publiczne, kadry i płace, świadczenia socjalne, ubezpieczenia społeczne, kontrola zarządcza w administracji publicznej, prawo pracy, egzekucja i windykacja), audyt i kontrola, stosowanie prawa (zamówienia publiczne, postępowanie administracyjne i egzekucyjne, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, problematyka stosowania KPA w świetle nowelizacji przepisów o doręczeniach elektronicznych), zarządzanie zasobami ludzkimi (standardy i procedury zarządzania zasobami ludzkimi w administracji, zarządzanie zespołem), rozwój interpersonalny (efektywność zawodowa, praca w stresie), prowadzenie czynności kancelaryjnych w jednostkach administracji publicznej, obieg, gromadzenie i archiwizacja dokumentów, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej, podstawy BHP, e-administracja (e-PUAP, e-dokument), BIP i udostępnienie informacji publicznej, ochrona danych osobowych, zadania obronne,
- ▶ 311 szkoleń specjalistycznych (1399 miejsc szkoleniowych) służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy z zakresu prawa żywnościowego i technologii produkcji żywności, ujednoczeniu zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, metodyki badań laboratoryjnych; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie: kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, metodologii kontroli ex-post, nadzoru nad klasyfikacją tusz w systemie EUROP, systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych, kontroli produktów ekologicznych, a w przypadku pracowników laboratoriów: nowych metod badawczych oraz

obsługi nowoczesnego sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

Pracownicy GIJHARS wzięli również udział w 2 szkoleniach zagranicznych, w ramach projektu szkoleniowego Komisji Europejskiej „Better Training for Safer Food” (BTSF).

Ponadto, 39 pracowników IJHARS (25 pracowników WIJHARS i 14 pracowników GIJHARS) uzupełniało kwalifikacje w ramach służby przygotowawczej w Służbie Cywilnej oraz 7 pracowników GIJHARS uczestniczyło w szkoleniu z zakresu wyższych stanowisk w Służbie Cywilnej.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach i targach. W 2021 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 8 targach i 5 seminariach oraz 33 konferencjach, w tym 2 wideokonferencjach międzynarodowych dotyczących jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz w konferencji organizowanej przez KE „Train the trainers” webinar – Mutual Recognition – KE, dotyczącej wzajemnego uznawania towarów oraz włączeniem Inspekcji JHARS do europejskiego systemu informacyjnego i komunikacyjnego, który powstał do celów nadzoru rynku (ICSMS – Information and Communication System on Market Surveillance).

Pracownicy biur merytorycznych GIJHARS podobnie jak w latach ubiegłych zorganizowali 10 szkoleń specjalistycznych dla pracowników Inspekcji (365 miejsc szkoleniowych) między innymi z zakresu: kontroli ex-post, zasad przeprowadzania kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, rolnictwa ekologicznego (import produktów ekologicznych – nowe zasady kontroli granicznych w zakresie kontroli granicznych oraz z zakresu nowych przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego (rozporządzenie PEIR 2018/848), szkolenie w zakresie oceny skutków regulacji i bilansu masowego w produkcji żywności. Zorganizowano również szkolenie doskonalące dla audytorów wewnętrznych w oparciu o wymagania normy PN-EN ISO 9001:2015 oraz szkolenie wewnętrzne dla nowych pracowników GIJHARS dotyczące podstaw funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością i Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym.

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2021 ROKU/ Performance of AFQI tasks in 2021

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures

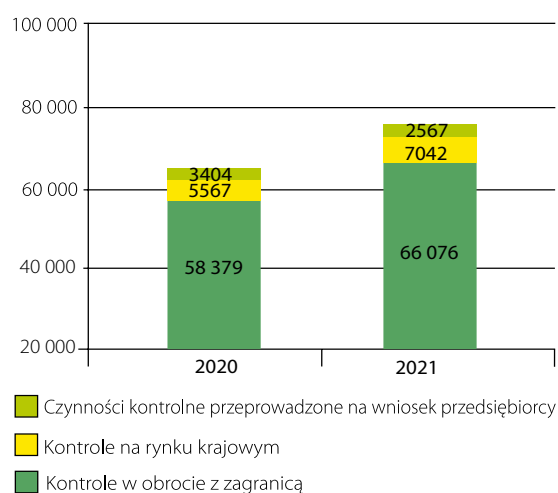
Realizując zadania ustawowe IJHARS w 2021 r. przeprowadziła ogółem 75 685 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 66 076 kontroli urzędowych jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (co stanowiło 87,3% ogółu wykonanych czynności kontrolnych), w tym 25 654 kontrole świeżych owoców i warzyw (co stanowiło 38,8% ogółu kontroli jakości handlowej w obrocie z zagranicą),
- ▶ 7042 planowe i doraźne kontrole urzędowe w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym (co stanowiło 9,3% ogółu wykonanych czynności kontrolnych),
- ▶ 2567 czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (co stanowiło 3,4% ogółu wykonanych czynności kontrolnych).

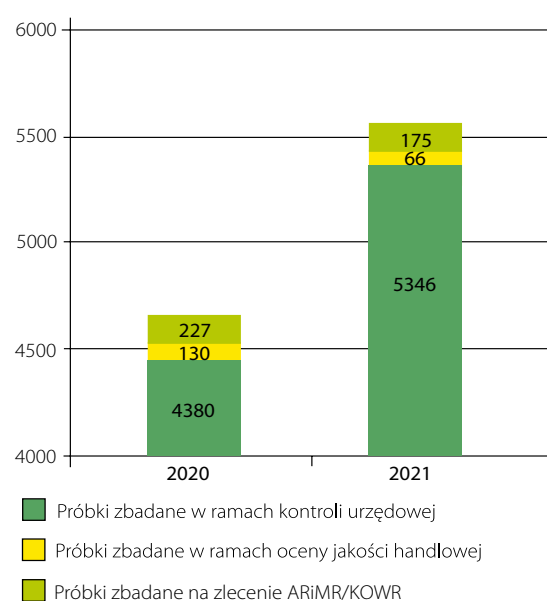
W porównaniu do 2020 r. (rysunek 2) liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zwiększyła się o 8335 (o 12,4%), co dotyczyło głównie liczby kontroli przeprowadzonych na rynku krajowym – wzrost o 1475 (o 26,5%) oraz liczby kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą – wzrost o 7697 kontroli (o 13,2%). Zmniejszyła się natomiast liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy o 837 (o 24,6%).

W laboratoriach Głównego Inspektoratu zbadano ogółem 5587 próbek artykułów rolno-spożywczych, wykonując 27 394 oznaczenia parametrów jakościowych. Z ogólnej liczby próbek artykułów rolno-spożywczych 5346 próbek zbadano w ramach urzędowych (planowych i doraźnych) kontroli jakości handlowej (26 451 oznaczeń), 66 próbek w ramach oceny jakości handlowej przeprowadzonej na wniosek producenta (255 oznaczeń) oraz 175 próbek w ramach zadań zleconych przez agencje płatniczo-wykonawcze – ARiMR/KOWR (688 oznaczeń).

RYSUNEK 2. Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2020–2021/ Graph 2: Number of inspections carried out by AFQI in 2020–2021

RYSUNEK 3. Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych w laboratoriach GIJHARS w latach 2020–2021/ Graph 3: Number of samples tested in AFQI's laboratories in 2020–2021

W porównaniu do 2020 r. (rysunek 3) liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych ogółem przez laboratorium GIJHARS zwiększyła się o 850 próbek (o 17,9%), głównie w odniesieniu do próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowych o 966 próbek (o 22,0%). Zmniejszyła się natomiast liczba próbek zbadanych w ramach oceny jakości handlowej – o 64 próbki (o 49,2%) oraz liczba próbek dostarczonych przez agencje płatniczo-wykonawcze – o 52 próbki (o 22,9%).

W 2021 r. organy Inspekcji wydały ogółem 3470 decyzji, w tym:

- ▶ 1996 decyzji w wyniku przeprowadzonych kontroli:
 - 1221 decyzji nakładających kary pieniężne na kwotę ogółem 2708,6 tys. zł; średnia wartość kary pieniężnej wyniosła 2,2 tys. zł; z ogólnej liczby decyzji nakładających kary pieniężne 1059 wydano na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, 151 decyzji na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, 9 decyzji na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 1, 6 i art. 25 ust. 1 pkt 5a i 5b ustawy o rolnictwie ekologicznym oraz 2 decyzje na podstawie art. 58b ust. 1 ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych,
 - 113 decyzji odstępujących od wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy, w tym: 101 decyzji na podstawie art. 40a ust. 5c ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w związku z: art. 40a ust. 1 pkt 1, 3, 4, 5, art. 40a ust. 3 i 3a, 1 decyzję na podstawie art. 26 ust. 5 ustawy o rolnictwie ekologicznym, w związku z art. 25 ust. 1 pkt 5b oraz 11 decyzji na podstawie art. 40a ust. 10 ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, w związku z art. 40a ust. 1 pkt 3,
 - 662 decyzje obejmujące artykuły rolno-spożywcze o jakości niezgodnej z wymaganiami lub deklaracją producenta; wartość zakwestionowanych produktów ogółem wyniosła 1140,3 tys. zł; w ramach tych decyzji wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 586 decyzji na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym: 281 zakazujących wprowadzenia do obrotu

artykułów niespełniających wymagań jakości handlowej, 218 nakazujących poddanie kontrolowanych artykułów określonym zabiegom, 77 nakazujących wycofanie z obrotu całej partii artykułu rolno-spożywczego zafałszowanego, 10 nakazujących zniszczenie artykułu oraz 76 decyzji na podstawie art. 30 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zakazujących wprowadzenia do obrotu importowanych artykułów rolno-spożywczych; decyzje wydane na podstawie art. 29 ust. 1 dotyczyły głównie: przetworów mlecznych – 169, przetworów owocowych i warzywnych – 75, napojów spirytusowych, wina i napojów winiarskich oraz piwa – 60,

- ▶ 1474 decyzje na wniosek przedsiębiorcy:
 - 737 decyzji w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
 - 593 decyzje zezwalające na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej, w tym 5 wydanych przez Głównego Inspektora JHARS,
 - 84 decyzje zwalniające podmiot z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do produkcji,
 - 36 decyzji zezwalających na korzystanie ze specjalnego oznakowania opakowań świeżych owoców i warzyw,
 - 24 decyzje odmawiające wydania pozwolenia na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości były podstawą do:

- ▶ nałożenia 407 grzywien w drodze mandatu karnego na osoby fizyczne winne wystąpienia nieprawidłowości, na kwotę ogółem 82,2 tys. zł; średnia wartość grzywny wyniosła 202 zł,
- ▶ obciążenia 936 przedsiębiorców kosztami kontroli, w tym 491 przedsiębiorców kosztami badań laboratoryjnych na kwotę ogółem 555,1 tys. zł, w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ przekazania 1199 przedsiębiorcom zaleceń pokontrolnych obligujących do usunięcia nieprawidłowości w określonym terminie,

- ▶ skierowania 2 wniosków do organów ścigania oraz 1 wniosku do sądu rejonowego.
- W wyniku realizacji 2567 czynności kontrolnych wykonywanych na wniosek producenta składany do organów IJHARS, wydano:
- ▶ 1434 certyfikaty na chmiel lub produkty chmielowe, potwierdzające spełnienie określonych wymagań jakościowych; posiadanie certyfikatu jest warunkiem wprowadzenia chmielu lub jego produktów do obrotu handlowego,
 - ▶ 782 świadectwa jakości handlowej, potwierdzające spełnienie wymagań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; posiadanie świadectwa jakości handlowej ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku krajowym,
 - ▶ 51 świadectw jakości dla produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenie Geograficzne, Chronioną Nazwę Pochodzenia lub będących Gwarantowaną Tradycijną Specjalnością, potwierdzających zgodność procesu produkcji z deklarowaną specyfikacją.

Zdjęcie: Pexels.com

2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion

2.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Marketing quality control of agricultural and food products

2.1.1 Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Celem kontroli jakości handlowej jest sprawdzenie czy artykuły rolno-spożywcze:

- ▶ spełniają wymagania określone w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowane przez producenta lub wprowadzającego do obrotu,
- ▶ są składowane lub transportowane w sposób zapewniający zachowanie ich właściwej jakości handlowej.

Czynności kontrolne w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych obejmują co najmniej:

- ▶ sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego oraz atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych i innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- ▶ sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji artykułu rolno-spożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu; oznakowanie produktów żywnościowych, stanowi obszar najbardziej istotny dla konsumenta,

- ▶ oględziny artykułu rolno-spożywczego; sprawdzenie cech organoleptycznych ma szczególne znaczenie w przypadku artykułów o krótkim okresie przydatności do spożycia,
- ▶ pobranie próbek oraz ich ocenę lub badanie laboratoryjne, pozwalające na ocenę zgodności składu produktu z określonymi wymaganiami w zakresie jakości handlowej lub deklaracją producenta,
- ▶ ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego,
- ▶ sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego.

Kontroli IJHARS nie podlegają artykuły rolno-spożywcze wytwarzane na własny użytek oraz materiał siewny roślin.

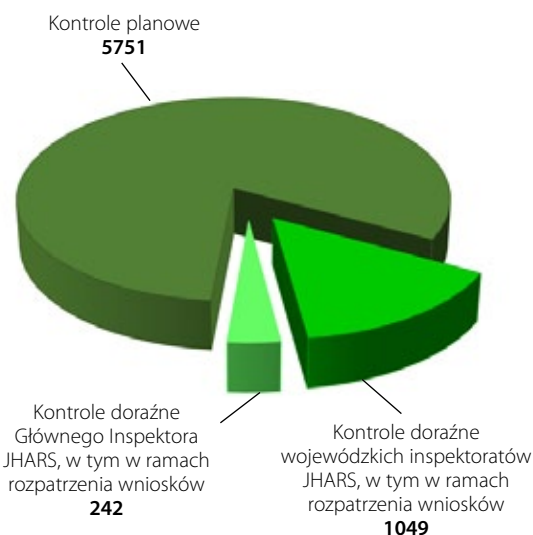
Kontrole jakości handlowej realizowane są w trybie (rysunek 4):

- ▶ planowym, tj. zgodnie z tematyką i zakresem określonym w Rocznym ramowym planie kontroli na dany rok,
- ▶ doraźnym, tj. wykonywane na polecenie Głównego Inspektora lub wojewódzkich inspektorów w celu skontrolowania jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; kontrole doraźne podejmowane są na podstawie informacji uzyskanych z innych instytucji, mediów oraz na podstawie wniosków przekazywanych głównie przez konsumentów lub przedsiębiorców.

W 2021 r. IJHARS przeprowadziła na rynku krajowym ogółem 7042 urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zadań nałożonych innymi przepisami, w tym 5751 kontroli (81,7%) zrealizowano w trybie planowym, a 1291 (18,3%) w trybie doraźnym. Z ogólnej liczby kontroli doraźnych 1049 stanowiły kontrole przeprowadzone na polecenie wojewódzkich inspektorów (81,3%), a 242 kontrole (18,7%) podjęto z inicjatywy Głównego Inspektora.

RYSUNEK 4.

Liczba urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym przeprowadzonych w trybie planowym i doraźnym przez IJHARS w 2021 roku/ **Graph 4: Number of official marketing quality inspections on domestic market carried out by AFQI in 2021 (planned and ad hoc)**

Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/ Area of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan

Tematy urzędowych kontroli planowych określa Roczny ramowy plan kontroli opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej wyniki kontroli z poprzednich lat oraz propozycji zgłaszanych przez MRIRW, instytucje współpracujące z IJHARS i wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS określany jest w Programach kontroli planowych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2021 r. tematyka kontroli planowych obejmowała:

- ▶ jakość handlową: przetworów owocowych i warzywnych (w tym przetworów pomidorowych), koncentratów spożywczych (majonezów, sosów i musztard), wyrobów garmażeryjnych, makaronu, jaj, mięsa i jego przetworów, miodu, napojów (soków i nektarów, napojów bezalkoholowych, piwa), ryb, oliwy z oliwek, wyrobów winiarskich, wyrobów kakaowych i czekoladowych, tłuszczów spożywczych (do smarowania i do

celów kulinarnych), świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków,

- ▶ prawidłowość znakowania: wyrobów sprzedawanych luzem (pieczywo, ciasta i ciasteczka, mięso i wędliny, przetwory mleczne – sery, ryby mrożone) i jaj,
- ▶ prawidłowość wprowadzania do obrotu oraz oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ▶ jakość handlową pasz dla zwierząt domowych,
- ▶ certyfikację chmielu i produktów chmielowych,
- ▶ kontrole ekologicznych producentów rolnych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ sprawdzenie warunków chowu i tuczu gęsi.

Pozostałe zadania ustawowe IJHARS, realizowane przez wojewódzkie inspektoraty, obejmowały:

- ▶ kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ nadzór nad klasyfikacją tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, prawidłowość raportowania przez zakłady ubojowe danych rynkowych dotyczących cen wołowiny, kontrole warunków wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła do 12 miesięcy,
- ▶ kontrole jakości handlowej wina produkcji krajowej i prawidłowości prowadzenia dokumentacji oraz certyfikację wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli,
- ▶ czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy, w tym: ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zwalnianie z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do przetwórstwa spożywczego,
- ▶ kontrole urzędowe produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS oraz kontrole w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w zakresie produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS,
- ▶ kontrole w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- ▶ kontrole warunków transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrole rzeczoznawców,
- ▶ kontrole wyrywkowe podmiotów wyłączonych spod weryfikacji bananów,

- ▶ kontrole wyrywkowe w ramach specjalnego oznakowania,
- ▶ kontrole planowe i krzyżowe ex-post,
- ▶ kontrolę przekazywania przez handlowców owoców i warzyw informacji określonych w art. 17 ustawy o organizacji owoców i warzyw oraz rynku chmielu.

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products

Ogółem w wyniku planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (z wyłączeniem świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków) przeprowadzonych na rynku krajowym w 2021 r. stwierdzono:

- ▶ 2,7% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym; w porównaniu do 2020 r. udział partii nieodpowiadających określonym cechom organoleptycznym zwiększył się o 1,3 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 1,4%),
- ▶ 11,5% partii wyrobów zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta; w porównaniu do 2020 r. udział partii o parametrach niezgodnych zmniejszył się o 2,9 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 14,4%),
- ▶ 28,3% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; w porównaniu do 2020 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 6,4 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 21,9%).

Udział stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie poszczególnych elementów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (z wyłączeniem świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków) na różnych etapach kontroli łańcucha żywnościowego przedstawiono w tabeli 1.

Cechy organoleptyczne kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

oliwa z oliwek – nieprawidłowości stwierdzono w 68,1% skontrolowanych partii i dotyczyły one głównie występowania wad organoleptycznych oliwy, które są niedo-

puszczalne w najwyższej kategorii oliwy z oliwek – oliwy z oliwek najwyższej jakości z pierwszego tłoczenia,

wyroby garmażeryjne – nieprawidłowości stwierdzono w 5,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one niewłaściwego wyglądu,

wyroby oferowane luzem – nieprawidłowości stwierdzono w 3,4% skontrolowanych partii i dotyczyły one oferowania do sprzedaży filetu pojedynczego, podczas gdy w nazwie wskazano, że jest to filet podwójny (mięso), braku spełnienia wymagań dla zadeklarowanej klasy I w zakresie oczkowania, a także smaku i zapachu (sery), osłabionej tekstury po rozmrożeniu oraz głębokiej wysuszenia (ryby mrożone).

W wyniku badania parametrów fizykochemicznych najczęściej kwestionowano jakość handlową takich artykułów rolno-spożywczych jak:

przetwory owocowe – nieprawidłowości stwierdzono w 19,7% skontrolowanych partii i dotyczyły one zaniżonej zawartości ekstraktu ogólnego, zawyżonej lub zaniżonej zawartości cukrów, zaniżonej masy netto, obecności substancji konserwującej w produkcie, w którym jest niedozwolona,

wyroby winiarskie – nieprawidłowości stwierdzono w 19,4% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi zaniżonej lub zawyżonej zawartości alkoholu etylowego w winach i fermentowanych napojach winiarskich, zawyżonego lub zaniżonego względem deklarowanego poziomu słodkości fermentowanych napojów winiarskich, zawyżonej kwasowości lotnej w przypadku wina i fermentowanych napojów winiarskich,

wyroby kakaowe i czekoladowe – nieprawidłowości stwierdzono w 16,4% skontrolowanych partii i dotyczyły

Tabela 1. Udział nieprawidłowości z podziałem na etap kontroli/ Table 1: Participation of irregularities per control stage

Etap kontroli	Udział nieprawidłowości w 2020 r. (%)		
	Cechy organoleptyczne	Parametry fizykochemiczne	Znakowanie
Producenci	2,1	13,1	27,0
Sklepy detaliczne	3,9	10,2	25,6
Punkty gastronomiczne	0,8	10,0	43,2
RAZEM	2,7	11,5	28,3

one między innymi: zaniżonej zawartości suchej masy kakaowej, zaniżonej lub zawyżonej zawartości składników stałych lub nadzienia, zaniżonej zawartości masy netto produktu, zaniżonej zawartości tłuszczu mlecznego, zawyżonej zawartości masy czekoladowej (w czekoladzie nadziewanej).

Oznakowanie kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

ryby (kontrolę w placówkach gastronomicznych) – nieprawidłowości stwierdzono w 70,0% skontrolowanych partii i dotyczyły one:

- ▶ podmiany asortymentowej (flądrę zastąpiono gładzicą),
- ▶ braku podania w nazwie opisowej środka spożywczego zastosowanej obróbki cieplnej, to jest smażenia,
- ▶ braku wskazania składu składników złożonych kontrolowanych dań zawierających w swoim składzie, na przykład chrzan, ćwikłę, sos,
- ▶ pominięcia w karcie menu formy elementu kulinarnego ryby (na przykład dzwonka, tusza, filet),
- ▶ braku podania w miejscu sprzedaży ani w żaden inny sposób w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu wykazu składników stosowanych do produkcji wraz z wyróżnieniem składników alergennych,

wyroby garmażeryjne (kontrolę w placówkach gastronomicznych) – nieprawidłowości stwierdzono w 49,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi:

- ▶ podmiany asortymentowej, na przykład ser zastępowano wyrobem seropodobnym lub mieszanką sera z wyrobem seropodobnym, a sery z „Chronioną Nazwą Pochodzenia” (feta, parmezan, oscypek, gorgonzola) zastępowano innymi rodzajami serów,
- ▶ braku podania w miejscu bezpośrednio dostępnym konsumentowi szczegółowego wykazu składników stosowanych do produkcji wraz z wyróżnieniem alergenów,
- ▶ użycia nazwy „ser mozzarella” dla składnika zawierającego tłuszcz obcy oraz braku podania nazwy opisowej dla produktu „okrawy typu holenderskiego” umożliwiającej poznanie rzeczywistego charakteru produktu,

wyroby oferowane luzem (kontrolę w detalu) – nieprawidłowości stwierdzono w 46,8% skontrolowanych partii i dotyczyły one między innymi:

- ▶ stosowania jedynie nazwy „fantazyjnej” (na przykład „Banofee”, „bułka duża”, „kiełbasa krucha”) uniemożliwiającej rozpoznanie charakteru i właściwości wyrobu ze względu na rodzaj użytych składników,
- ▶ braku pełnej nazwy środka spożywczego umożliwiającej konsumentowi poznanie jego rzeczywistego charakteru i odróżnienie go od innych produktów, na przykład brak gatunku mięsa, informacji, że ciasto zawiera nadzienie czy pełnego handlowego oznaczenia gatunku ryb oraz informacji obowiązkowych towarzyszących ich nazwie (głęboko mrożony, glazurowany lub z dodaną wodą),
- ▶ użycia nazwy produktu nieadekwatnej do składu, na przykład „bułka maślana” w sytuacji, gdy zamiast masła użyto tłuszcz roślinny, „ciastko gryczane”, podczas gdy mąka gryczana była na drugim miejscu (zaraz po mące ryżowej), „pączki twarogowe”, podczas gdy zamiast twarogu użyto maślanki,
- ▶ stosowania niewłaściwej nazwy składnika, na przykład „śmietanka kokosowa” i „masło orzechowe”, podczas gdy nazwy „śmietanka” oraz „masło” są zarezerwowane dla przetworów mlecznych,
- ▶ podawania deklaracji typu „wiejski”, „swojski”, „domowy”, „tradycyjny” dla wyrobów zawierających dodatki do żywności lub wysoko przetworzone składniki,
- ▶ braku uwidocznienia w miejscu sprzedaży dostępnym dla konsumenta finalnego wykazu składników, w tym składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- ▶ stosowania rozbieżnego nazewnictwa oraz składu na wywieszce cenowej lub w katalogu udostępnionym konsumentowi w porównaniu z informacją wynikającą z przedstawionej dokumentacji lub informacji zamieszczonej na opakowaniu zbiorczym producenta (na przykład na wywieszce cenowej podano „ser...”, podczas gdy zgodnie z nazwą podaną przez producenta wyrób był produktem seropodobnym),
- ▶ braku lub podania niewłaściwych informacji o ilości glazury w rybach mrożonych,
- ▶ braku kraju pochodzenia i flagi na mięsie lub błędnego wskazania pochodzenia,
- ▶ braku lub niewłaściwie określonej klasy jakości mięsa,
- ▶ braku wskazania w oznakowaniu ryb mrożonych metody produkcji („wyhodowane...” lub „złowione...”), rodzaju narzędzia połowowego oraz obszaru połowu lub hodowli.

Wyniki planowych kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit, vegetables and potatoes

Kontrolą planową w zakresie jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków objęto łącznie 767 podmiotów wprowadzających do obrotu te produkty, w tym działających na etapie sprzedaży detalicznej oraz na pozostałych etapach (na przykład hurtownie, centra dystrybucyjne).

Skontrolowano jakość handlową 2497 partii różnych gatunków owoców i warzyw. Wymagań jakościowych określonych w normach handlowych nie spełniało 16 partii (0,6%). Niezgodności dotyczyły głównie niespełnienia wymagań minimalnych (objawy zepsucia, gnicia, pleśni) oraz wielkości minimalnej (owoce kiwi).

Zakwestionowano oznakowanie 609 partii (24,4%). Ponadto, w przypadku 229 partii (9,2%) stwierdzono nieprawidłowości w dokumentach towarzyszących. Skontrolowane partie kwestionowano przede wszystkim ze względu na brak zamieszczenia w miejscu sprzedaży (na przykład na wywieszkach w pobliżu produktu) widocznych dla konsumenta, wymaganych przepisami informacji o produkcie dotyczących kraju pochodzenia, odmianie, klasie jakości – w przypadku sprzedaży detalicznej oraz ze względu na całkowity brak oznakowania opakowań – w przypadku pozostałych etapów obrotu.

Skontrolowano również jakość handlową 528 partii ziemniaków konsumpcyjnych. Wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu MRiRW nie spełniały 4 partie (0,8%), które kwestionowano w związku z zapleśnieniem bulw oraz ze względu na niespełnienie wymagań dla „ziemniaków młodych” (ziemniaki posiadały skorkowaciałą skórkę charakterystyczną dla „ziemniaków jadalnych”). Wymagań w zakresie znakowania nie spełniały 143 partie (27,1%). Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim braku informacji o pochodzeniu, wizerunku flagi państwa pochodzenia oraz danych podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze.

Ogółem w wyniku planowych kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków stwierdzono:

- ▶ 24,4% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw było niewłaściwie oznakowanych, a 0,6% partii

nie spełniało wymagań jakościowych; w porównaniu do 2020 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 11,4 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 13,0%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych pozostał na tym samym poziomie (w 2020 r. wynosił 0,6%),

- ▶ 27,1% skontrolowanych partii ziemniaków było niewłaściwie oznakowanych, a 0,8% partii nie spełniało wymagań jakościowych; w porównaniu do 2020 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 16,4 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 10,7%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych zwiększył się o 0,8 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 0%).

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych/ Results of planned marketing quality inspections of feedstuffs for domestic animals

Jak stanowi art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach organy IJHARS sprawują, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, nadzór nad obrotem detalicznym paszami przeznaczonymi dla zwierząt domowych, z wyłączeniem obrotu tymi paszami prowadzonego przez zakłady lecznicze dla zwierząt. W ramach sprawowanego nadzoru w IV kwartale 2021 r. przeprowadzono kontrolę planową w 36 podmiotach prowadzących sprzedaż detaliczną pasz. Produktami priorytetowymi były: karma pełnoporcjowa mokra i sucha dla kotów i psów.

Ogółem w wyniku planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych skontrolowano:

- ▶ 82 partie pasz w zakresie znakowania; nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do 16 partii (19,5% skontrolowanych) i dotyczyły one między innymi braku oznakowania w języku polskim, zastosowania określenia „skład”, zamiast „składniki analityczne”, niewskazania grupy funkcjonalnej dla dodatków paszowych, braku lub niewłaściwego określenia poprzedzającego minimalny okres przechowywania, umieszczenia obowiązkowych informacji pod naklejką, której próba usunięcia powodowała uszkodzenie,
- ▶ 64 partie pasz w zakresie parametrów fizykochemicznych; nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu

do 13 partii (20,3% skontrolowanych) i dotyczyły one między innymi braku w składzie gatunku mięsa deklarowanego w oznakowaniu (na przykład króliczego i wołowego) oraz niezgodnego z deklaracją poziomu zawartości składników analitycznych, (na przykład tłuszczu surowego lub popiołu surowego),

- ▶ 4 partie w zakresie cech organoleptycznych, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Wyniki planowych kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/ Results of planned inspections on the marketing and labelling of materials and articles intended to come into contact with food

Podczas pierwszej planowej kontroli przeprowadzonej przez IJHARS w II kwartale 2021 r. w zakresie wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 54 podmiotach sprzedaży detalicznej, skontrolowano łącznie 212 partii. Kontrolą objęto różnego rodzaju materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów użytku codziennego, wykonanych z tworzyw sztucznych.

Kontrola prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością obejmowała sprawdzenie:

- ▶ zgodności gotowego materiału i wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością z przepisami,
- ▶ oznakowania, reklamy i sposobu prezentowania materiału lub wyrobu pod kątem informacji mogących wprowadzać konsumenta w błąd,
- ▶ obowiązku posiadania deklaracji zgodności lub odpowiednich dokumentów, dla produktów oferowanych do sprzedaży oraz używanych przez podmiot,
- ▶ użytkowania przez detalistę opakowań i materiałów do kontaktu z żywnością w sposób zgodny z przeznaczeniem,
- ▶ spełnienia obowiązku możliwości śledzenia wyrobu (traceability) z uwzględnieniem kontroli identyfikowalności.

Nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do 37 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (17,5% skontrolowanych) w 11 podmiotach

sprzedaży detalicznej (20,4% objętych kontrolą), stwierdzając:

- ▶ niewłaściwe znakowanie 35 partii, w tym między innymi: brak nazwy/ nazwy handlowej produktu, brak danych identyfikacyjnych podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzanie wyrobu do obrotu i mającego siedzibę w UE, pominięcie istotnych informacji dotyczących użytkowania produktu, brak oznakowania identyfikacyjnego, niespełnienie obowiązku oznakowania materiałów i wyrobów w języku polskim, w tym także brak pełnego tłumaczenia na język polski,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu w odniesieniu do 4 partii, w tym między innymi: brak deklaracji zgodności na etapie sprzedaży detalicznej w przypadku 3 partii wyrobów ceramicznych, jak również w przypadku materiału z tworzywa sztucznego w podmiocie pełniącym rolę użytkownika materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W zakresie stosowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w jednym podmiocie wniesiono zastrzeżenia do 1 partii reklamówek HDPE, stwierdzając nieprawidłowości w zakresie oznakowania (w tym brak oznaczeń identyfikacyjnych), jak również brak odpowiedniej dokumentacji, w tym deklaracji zgodności. Ponadto, wniesiono zastrzeżenia do możliwości śledzenia w łańcuchu dostaw materiałów i wyrobów w odniesieniu do 5 partii kontrolowanych materiałów i wyrobów w 3 podmiotach.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality

W 2021 r. Główny Inspektor JHARS zlecił przeprowadzenie 242 kontroli doraźnych:

- ▶ z własnej inicjatywy – 219 kontroli w zakresie:
 - jakości handlowej: masła, parówek, świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu pod markami własnymi sieci handlowych, mięsa wieprzowego w elementach, artykułów rolno-spożywczych

dostępnych na rynku w ofercie produktów świątecznych (kapusta kiszona, bakalie, owoce suszone na kompot, grzyby suszone, koncentrat soku z buraków czerwonych, chrzan, ćwikła, masa makowa i kajmaka),

- znakowania: masła klarowanego z olejem rzepakowym, preparatów do żywienia dzieci w wieku powyżej 1. roku, wina owocowego aromatyzowanego musującego, gazowanego oraz jaj,
- warunków chowu i tuczu gęsi oraz jakości handlowej gęsiny,

- ▶ na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – 4 kontrole w zakresie jakości handlowej ziemniaków,
- ▶ na wniosek innego państwa – powiadomienie służb holenderskich o transporcie warunkowym – 1 kontrola w zakresie prawidłowości dokumentacji cebuli przeznaczonej do przetwórstwa,
- ▶ na wniosek administracji innego państwa w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych – 18 kontrole w zakresie jakości handlowej: przetworów warzywnych i owocowych (niewłaściwe oznakowanie kapusty kiszonej z marchewką, niewłaściwe oznakowanie dżemu z rokitnika – 2 kontrole), przetworów mięsnych (niewłaściwe oznakowanie parówek – 2 kontrole, obecność niezadeklarowanego składnika w parówkach, niewłaściwe oznakowanie „Konserwy tyrolskiej”, niewłaściwe oznakowanie „Kiełbasy śląskiej”, niewłaściwe oznakowanie kiełbasy surowej, niedozwolona obecność E-dodatków w kebabie, niewłaściwa zawartość tłuszczu w kiełbasie, niewłaściwe oznakowanie mięsa drobiowego, niewłaściwe oznakowanie konserwy mięsnej), przetworów zbożowych (niewłaściwe oznakowanie mieszanki chlebowej włoskiej posiadającej oznaczenie ChNP), jaj (niewłaściwe oznakowanie), majonezów (niewłaściwe oznakowanie), miodu (niewłaściwe oznakowanie), przetworów rybnych (niewłaściwe oznakowanie matjasów).

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych z inicjatywy Głównego Inspektora IJHARS (z wyłączeniem kontroli świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków) stwierdzono:

- ▶ 12,9% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych posiadało parametry fizykochemiczne niezgod-

ne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta, co dotyczyło produktów wprowadzanych do obrotu pod markami własnymi sieci handlowych (23,1% skontrolowanych partii tych produktów), produktów świątecznych (10,5% skontrolowanych partii tych produktów), mięsa wieprzowego w elementach (0,5% skontrolowanych partii tych produktów),

- ▶ 35,8% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych, co dotyczyło: preparatów do żywienia dzieci powyżej 1. roku życia (100% skontrolowanych partii tych produktów), wina owocowego (98,2% partii tych produktów), mięsa wieprzowego w elementach (50% partii tych produktów), masła klarowanego (33,3% skontrolowanych partii tych produktów), produktów wprowadzanych do obrotu pod markami własnymi (16,8% partii tych produktów), produktów świątecznych (16,3% partii tych produktów).

W ramach dodatkowej kontroli doraźnej w zakresie jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków realizowanej na etapie sprzedaży detalicznej konsumentowi końcowemu, skontrolowano łącznie 148 partii w 15 podmiotach. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 24 partii owoców i warzyw oraz ziemniaków (16,2%) i dotyczyły one przede wszystkim znakowania. Zakwestionowano oznakowanie 22 partii (14,9%) ze względu na: wprowadzanie konsumenta w błąd poprzez podanie rozbieżnych informacji w zakresie kraju pochodzenia owoców i warzyw, na przykład na wywieszce przy produkcie podawano inny kraj pochodzenia niż na opakowaniu, w miejscu sprzedaży podawano więcej niż jeden kraj pochodzenia oraz nie zamieszczano w sposób czytelny i dobrze widoczny dla konsumenta szczególnych informacji dotyczących państwa pochodzenia.

Ponadto, w przypadku 4 partii owoców i warzyw (2,7%) zakwestionowano niespełnienie wymagań jakościowych, to jest minimalnych wymagań jakościowych (objawy zepsucia, nieświeży wygląd) oraz wymagań jakościowych dla deklarowanej klasy jakości.

Kontrole przeprowadzone na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi potwierdziły niewłaściwe oznakowanie wszystkich skontrolowanych partii ziemniaków. Nato-

miast kontrola przeprowadzona w związku z powiadomieniem służb holenderskich nie potwierdziła zgłoszonych nieprawidłowości dotyczących cebuli.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Wojewódzcy inspektorzy JHARS w 2021 r. zlecieli przeprowadzenie 1027 kontroli doraźnych, w zakresie jakości handlowej: przetworów mlecznych (sery i serki do smarowania), mięsa i przetworów mięsnych, drobiu i przetworów drobiowych, ryb i przetworów rybnych, przetworów ziemniaczanych, przetworów zbożowych, świeżych owoców i warzyw oraz ich przetworów, przypraw i bakalii, koncentratów spożywczych, pieczywa, makaronu, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich, herbaty, kawy mielonej i ziarnistej, napojów bezalkoholowych, piwa i napojów z udziałem piwa, wina, wódki, wyrobów garmażeryjnych, oliwy z oliwek, jaj, soli jodowanej, miodu nektarowego, ziemniaków, w tym z upraw ekologicznych.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono 21,6% nieprawidłowo oznakowanych partii artykułów rolno-spożywczych.

2.1.2 Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Urzędowej kontroli jakości handlowej podlegają:

- ▶ artykuły rolno-spożywcze wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej,
- ▶ importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą może być dokonywana:

- ▶ na przejściach granicznych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy,
- ▶ w oddziałach WIJHARS, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą przeprowadzana jest według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym. O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy kontrolowanego produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej. Niezbędne czynności wykonywane są w miejscu przeprowadzenia kontroli, po otwarciu środka transportu przewożącego produkty luzem lub na podstawie opakowań jednostkowych. Próbki kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych przekazywane są do laboratoriów GIJHARS.

Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage

W 2021 r. przeprowadzono ogółem 66 076 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą, w tym:

- ▶ 24 195 (36,6%) kontroli świeżych owoców i warzyw wywożonych z kraju,
- ▶ 41 881 (63,4%) kontroli artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju.

Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2021 r. podlegało:

- 1841,5 tys. t importowanych artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie:
 - nasiona roślin oleistych – 228,5 tys. t (Kazachstan, Rosja, Ukraina),
 - przetwory z owoców i warzyw – 415,5 tys. t (Chiny, Turcja, Ukraina),
 - ryby i ich przetwory – 675,7 tys. t (Chiny, Rosja),
 - zboża i ich przetwory – 210,2 tys. t (Rosja, Ukraina),
 - kawa – 51,1 tys. t (Brazylia, Indie, Wietnam),
 - wyroby cukiernicze i ciastkarskie – 35,2 tys. t (Turcja, Ukraina),
 - herbata i herbatki – 30,9 tys. t (Chiny, Indie, Sri Lanka),
 - mięso drobiowe i jego przetwory – 12,8 tys. t (Ukraina, Wielka Brytania),
 - przyprawy – 12,4 tys. t (Indie, Rosja, Turcja, Wietnam),
 - ▶ 177,1 tys. hl importowanych napojów alkoholowych, wina i piwa (Gruzja, Mołdawia, Ukraina),
 - ▶ 149,9 tys. hl importowanych soków owocowych i warzywnych oraz napojów bezalkoholowych (Tajlandia, Ukraina),
 - ▶ 36,4 tys. hl olejów roślinnych (Ukraina, Wielka Brytania).
- W wyniku kontroli urzędowych zakwestionowano 108 partii artykułów rolno-spożywczych przywożonych do Polski.

Urzędową kontrolą zgodności z normami handlowymi objęto również 420,4 tys. t świeżych owoców i warzyw, w tym:

- ▶ 386,2 tys. t przeznaczonych na eksport świeżych owoców (głównie jabłka, gruszki, truskawki, brzoskwinie, borówki, porzeczka czarna) i warzyw (głównie pieczarki, pomidory, papryka słodka, kapusta, selery, ogórki i cebula), wywożonych do Białorusi, Egiptu, Kazachstanu, Wielkiej Brytanii i Ukrainy,
- ▶ 4,6 tys. t importowanych bananów przywożonych głównie z Ekwadoru,
- ▶ 29,6 tys. t świeżych owoców i warzyw pochodzących głównie z Ukrainy, Mołdawii i Turcji.

W wyniku urzędowych kontroli świeżych owoców i warzyw realizowanych w obrocie z zagranicą (na etapie wywozu do krajów trzecich oraz na etapie przywozu z krajów trzecich) zakwestionowano łącznie 11 partii owoców i warzyw, w tym 5 partii na etapie importu oraz 6 partii na etapie eksportu.

Nieprawidłowości dotyczyły: niewłaściwego znakowania (na przykład: całkowitego braku oznakowania, braku informacji o zastosowanych środkach konserwujących lub innych substancjach chemicznych zastosowanych po zbiorze w przypadku owoców cytrusowych, podania masy netto produktu niezgodnej ze stanem faktycznym), wymagań minimalnych (występowanie objawów pleśni, zgnilizny, zepsucia), niespełnienia wymagań dotyczących deklarowanej klasy.

2.2 Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1 Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming

Przepisy UE dotyczące rolnictwa ekologicznego w związku z pandemią/ UE provisions concerning organic farming related to epidemic situation

W 2021 r. obowiązywała ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. z 2020 poz. 1324).

W 2021 r. zostały rozpoczęte prace nad projektem ustawy o rolnictwie ekologicznym (nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – UC79, z dnia 31 maja 2021 r.), która ma zastąpić obecnie obowiązującą ustawę o rolnictwie ekologicznym, w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r.²⁷, zastępującego obowiązujące dotychczas przepisy w zakresie rolnictwa ekologicznego.

W 2021 roku, w związku z trwającą nadal pandemią i wynikającymi z niej ograniczeniami, między innymi w przemieszczaniu się, Komisja Europejska kontynuowała wprowadzone w 2020 r. w określonym zakresie tymczasowe rozwiązania, usprawniające prowadzenie kontroli produkcji ekologicznej. Rozwiązania te zostały ustanowione

²⁷ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE. L 2018 Nr 150, str. 1, ze zm.)

w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2020/977 z dnia 7 lipca 2020 r.²⁸. Wprowadzone rozwiązania polegały między innymi na dopuszczeniu w szczególnych sytuacjach i na określonych zasadach, przeprowadzania kontroli za pomocą wszelkich dostępnych środków porozumiewania się na odległość oraz na zapewnieniu inspektorom dostępu do pomieszczeń podmiotu gospodarczego oraz bezpiecznych warunków, podczas wizyt kontrolnych, które mogły być zapowiedziane z wyprzedzeniem nieprzekraczającym 24 godzin (na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/772 z dnia 10 maja 2021 r.²⁹). Rozwiązania w tym zakresie mogły być stosowane podczas kontroli u producentów ekologicznych do dnia 31 grudnia 2021 r., na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1325 z dnia 10 sierpnia 2021 r.³⁰.

Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego/ Changes to the provisions on organic farming

Z dniem 16 lutego 2021 r. weszła w życie zmiana do rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r.³¹, dotycząca treści załączników, określających dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym materiały paszowe i dodatki stosowane w produkcji żywności przetworzonej. Zmiany w tym zakresie zostały wprowadzone rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2021/181 z dnia 15 lutego 2021 r.³².

28 rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/977 z dnia 7 lipca 2020 r. wprowadzające odstępstwa od rozporządzeń (WE) nr 889/2008 i (WE) nr 1235/2008 w odniesieniu do kontroli produkcji produktów ekologicznych w związku z pandemią COVID-19 (Dz. Urz. UE. L 2020 Nr 217, str. 1)

29 rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/772 z dnia 10 maja 2021 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/977 w odniesieniu do środków tymczasowych związanych z kontrolami produkcji produktów ekologicznych, w szczególności w odniesieniu do okresu stosowania (Dz. Urz. UE. L 2021 Nr 165, str. 28)

30 rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1325 z dnia 10 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/977 w odniesieniu do okresu stosowania środków tymczasowych w zakresie kontroli produkcji produktów ekologicznych (Dz. Urz. UE. L 2021 Nr 288, str. 21)

31 rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE. L 2008 Nr 250, str. 1, ze zm.)

32 rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/181 z dnia 15 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE. L 2021 Nr 53, str. 99)

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r.³³, dotyczące importu produktów ekologicznych, zostało zmienione poprzez następujące akty:

- ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/461 z dnia 16 marca 2021 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 w odniesieniu do terminu przyjmowania wniosków o uznanie organów kontrolnych i jednostek certyfikujących do celów równoważności w ramach ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych w oparciu o rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007,
- ▶ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/2196 z dnia 17 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich.

W związku z przygotowywaną w ostatnich latach na szeroką skalę zmianą przepisów UE dotyczących rolnictwa ekologicznego, dotychczasowe unijne przepisy, na podstawie których prowadzona była produkcja ekologiczna, kontrola i import, to jest:

- ▶ rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91,
- ▶ rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r.,
- ▶ rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r.,

zachowały ważność do dnia 31 grudnia 2021 r. Po tej dacie stosowane są wspomniane nowe przepisy UE, opracowane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. Przepisy opublikowane w 2021 r., są stosowane od dnia 1 stycznia 2022 r. i dotyczą 20 aktów prawnych:

- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2325 z dnia 16 grudnia 2021 r. ustanawiającego, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848, wykaz państw trzecich oraz wykaz organów kontrolnych i jednostek certyfikujących, które

33 Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich

zostały uznane na podstawie art. 33 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 do celów przywozu produktów ekologicznych do Unii,

- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2307 z dnia 21 października 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące dokumentów i powiadomień wymaganych w przypadku produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji przeznaczonych do przywozu do Unii,
- ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2306 z dnia 21 października 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 o przepisy dotyczące kontroli urzędowych w odniesieniu do przesyłek produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji przeznaczonych do przywozu do Unii oraz o przepisy dotyczące świadectwa kontroli,
- ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2305 z dnia 21 października 2021 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 przepisami określającymi, w jakich przypadkach i na jakich warunkach produkty ekologiczne i produkty w okresie konwersji są zwolnione z kontroli urzędowych w punktach kontroli granicznej, i dotyczącymi miejsca kontroli urzędowych takich produktów oraz w sprawie zmiany rozporządzeń delegowanych Komisji (UE) 2019/2123 i (UE) 2019/2124,
- ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2304 z dnia 18 października 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 przepisami dotyczącymi wydawania certyfikatów uzupełniających poświadczających niestosowanie antybiotyków w ekologicznej produkcji produktów zwierzęcych do celów wywozu,
- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/2119 z dnia 1 grudnia 2021 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy dotyczące niektórych rodzajów dokumentacji i deklaracji wymaganych od podmiotów i grup podmiotów oraz dotyczące środków technicznych służących wydawaniu certyfikatów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1378 w odniesieniu do wydawania certyfikatów podmiotom, grupom podmiotów i eksporterom w państwach trzecich,
- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1935 z dnia 8 listopada 2021 r. zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) 2019/723 w odniesieniu do informacji i danych dotyczących produkcji ekologicznej oraz znakowania produktów ekologicznych przekazywanych za pomocą wzoru formularza,
- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1849 z dnia 21 października 2021 r. w sprawie sprostowania niektórych wersji językowych rozporządzenia wykonawczego (UE) 2020/464 ustanawiającego szczegółowe zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848, w odniesieniu do dokumentów niezbędnych w celu uznania z mocą wsteczną okresów do celów konwersji, produkcji produktów ekologicznych oraz informacji, które mają być dostarczane przez państwa członkowskie,
- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1378 z dnia 19 sierpnia 2021 r. ustanawiającego niektóre przepisy dotyczące certyfikatu wydawanego podmiotom, grupom podmiotów i eksporterom w państwach trzecich zaangażowanym w przywóz produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji do Unii oraz ustanawiającego wykaz uznanych organów kontrolnych i jednostek certyfikujących zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848,
- ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1165 z dnia 15 lipca 2021 r. zezwalającego na stosowanie niektórych produktów i substancji w produkcji ekologicznej oraz ustanawiającego ich wykazy,
- rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1697 z dnia 13 lipca 2021 r. zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do kryteriów uznania organów kontrolnych i jednostek certyfikujących właściwych do przeprowadzania kontroli produktów ekologicznych w państwach trzecich oraz kryteriów cofnięcia uznania tych organów i jednostek certyfikujących,
- ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1698 z dnia 13 lipca 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 o wymogi proceduralne dotyczące uznawania organów kontrolnych i jednostek certyfikujących właściwych do przeprowadzania kontroli podmiotów i grup podmio-

- tów certyfikowanych jako ekologiczne oraz produktów ekologicznych w państwach trzecich, a także o zasady nadzoru nad nimi i ich kontroli oraz innych działań, które mają być prowadzone przez te organy kontrolne i jednostki certyfikujące,
- ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1691 z dnia 12 lipca 2021 r. zmieniającego załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wymogów dotyczących zachowania dokumentacji przez podmioty prowadzące produkcję ekologiczną,
 - ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1342 z dnia 27 maja 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do przepisów dotyczących informacji, które mają być przekazywane przez państwa trzecie oraz organy kontrolne i jednostki certyfikujące do celów nadzoru nad ich uznawaniem na mocy art. 33 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w przypadku przywożonych produktów ekologicznych, oraz do przepisów dotyczących środków, jakie należy przyjąć w ramach sprawowania tego nadzoru,
 - ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1189 z dnia 7 maja 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do produkcji i wprowadzania do obrotu materiału rozmnożeniowego roślin ekologicznego materiału heterogenicznego określonych rodzajów lub gatunków,
 - ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1006 z dnia 12 kwietnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wzoru certyfikatu poświadczającego zgodność z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej,
 - ▶ rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/279 z dnia 22 lutego 2021 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w sprawie kontroli i innych środków zapewniających identyfikowalność i zgodność w produkcji ekologicznej oraz znakowania produktów ekologicznych,
 - ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/716 z dnia 9 lutego 2021 r. zmieniającego załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do zasad produkcji ekologicznej dotyczących skiełkowanych nasion i główek cykorii, pasz dla niektórych zwierząt akwakultury i leczenia zwierząt akwakultury przeciwko pasożytom,
 - ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/771 z dnia 21 stycznia 2021 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 przez ustanowienie szczegółowych kryteriów i warunków dotyczących sprawdzania dokumentacji rozliczeniowej w ramach kontroli urzędowych w zakresie produkcji ekologicznej oraz kontroli urzędowych grup podmiotów,
 - ▶ rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/715 z dnia 20 stycznia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wymogów dotyczących grup podmiotów.
- System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming**
- Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, wszystkie państwa członkowskie zobowiązane zostały do stworzenia systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, który ma zagwarantować konsumentom, że zakupione przez nich produkty oznaczone jako ekologiczne, podlegały na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji procedurze, która potwierdziła spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto, system ten ma za zadanie zagwarantować uczciwą konkurencję oraz skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów ekologicznych.
- W Polsce, podobnie jak w większości państw UE, przyjęty został system kontroli oparty na prywatnych jednostkach certyfikujących, uznawanych oraz nadzorowanych przez wyznaczone organy państwowe.
- W ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi Główny Inspektor JHARS:
- ▶ przeprowadza analizy danych dostarczanych przez jednostki certyfikujące,

TABELA 2.
Wykaz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r./ Table 2: List of certifying bodies in organic farming in 2021 (as at 31st December 2021)

Nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej	Numer identyfikacyjny nadany w upoważnieniu jednostce certyfikującej	Zakres upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym					
		Uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	Zbiór ze stanu naturalnego	Pszczelarstwo	Produkty z akwakultury i wodorosty morskie	Przetwórstwo produktów, produkcja pasz i drożdży	Wprowadzanie produktów na rynek, w tym importowanych z państw trzecich
EKOOWARANCJA PTRE	PL-EKO-01	X	X	X	X	X	X
PNG	PL-EKO-02	X	X	X	X	X	X
COBICO	PL-EKO-03	X	X	-	-	X	X
BIOEKSPERT	PL-EKO-04	X	X	-	-	X	X
BIOCERT MAŁOPOLSKA	PL-EKO-05	X	X	X	X	X	X
PCBC S.A.	PL-EKO-06	X	X	X	X	X	X
AGRO BIO TEST	PL-EKO-07	X	-	X	-	X	X
TÜV Rheinland Polska	PL-EKO-08	X	X	X	X	X	X
Centrum Jakości AgroEko	PL-EKO-09	X	X	X	X	X	X
SGS Polska	PL-EKO-10	X	X	-	-	X	X
DQS Polska	PL-EKO-11	X	X	-	-	X	X
Bureau Veritas	PL-EKO-12	X	-	-	-	X	X
Krajowe Centrum Badań i Certyfikacji „Gwarantowana Jakość”	PL-EKO-13	X	-	-	-	-	-

- ▶ przeprowadza audyty i dokonuje inspekcji jednostek certyfikujących, między innymi w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych,
- ▶ przekazuje jednostkom certyfikującym wnioski pokontrolne,
- ▶ nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem jednostek certyfikujących,
- ▶ może żądać od jednostek certyfikujących wszelkich dodatkowych informacji i danych związanych z wykonywanym nadzorem.

Zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym Główny Inspektor JHARS, w ramach sprawowanego nadzoru powierzył część zadań wojewódzkim inspektorom JHARS, w tym sprawdzenie u producentów ekologicznych prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące i zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Ponadto, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, Główny Inspektor JHARS przeprowadza działania sprawdzające oraz wydaje opinię dotyczącą spełniania przez podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania, jako jednostka certyfikująca, wymagań określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.

W 2021 r. w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 13 jednostek certyfikujących (tabela 2).

Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies

W 2021 r. przeprowadzono planowe audyty 13 jednostek certyfikujących. Ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią restrykcje w przemieszczaniu się, wszystkie audyty odbyły się poza siedzibami jednostek certyfikujących.

Zakres audytów obejmował zbadanie prawidłowości funkcjonowania jednostek certyfikujących na podstawie weryfikacji dokumentacji, które jednostki certyfikujące przekazywały w uzgodnionym przez obie strony trybie, za pośrednictwem elektronicznych środków komunikacji na odległość, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa przekazywanych danych odpowiednimi narzędziami informatycznymi. Na podstawie przeprowadzonych audytów stwierdzono między innymi nieprawidłowości polegające na:

- ▶ przekazaniu nieprawidłowych danych, dotyczących jednego z producentów ekologicznych w zakresie określonym w art. 4 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1324),
- ▶ wydaniu producentom certyfikatów zgodności w sposób nieprawidłowy,
- ▶ braku przeprowadzenia kontroli u producenta, co jest niezgodne z art. 27 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 834/2007, który nakłada na jednostki obowiązek sprawdzenia zgodności co najmniej raz w roku,
- ▶ braku prowadzenia kontroli obiektu należącego do podmiotu, który nie był objęty systemem kontroli w rolnictwie ekologicznym przez inną jednostkę, ale zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 834/2007 „niniejsze rozporządzenie stosuje się do każdego podmiotu gospodarczego zaangażowanego w działania na każdym etapie produkcji ...” podmiot ten, jako podwykonawca odpowiedzialny za etap magazynowania powinien zostać objęty kontrolą, o której mowa w art. 27 wyżej wymienionego rozporządzenia,
- ▶ wydaniu załącznika do certyfikatu, zmieniającego poprzednio wydany certyfikat, przed podjęciem formalnej decyzji pokontrolnej, co było niezgodne z kolejnością wykonywania działań w procesie certyfikacji zapisaną w procedurze danej jednostki.

Szczegółowe informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości Główny Inspektor JHARS przekazał jednostkom certyfikującym, w postaci wniosków pokontrolnych, w celu podjęcia przez nie działań prowadzących do wyeliminowania nieprawidłowości. Wnioski pokontrolne przekazano również do wiadomości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Polskiego Centrum Akredytacji.

Ponadto, Główny Inspektor JHARS wydał 4 decyzje, w tym 1 umarzającą w całości postępowanie w sprawie jednostki (oraz odmawiającą nałożenia kary pieniężnej na tę jednostkę) i 3 wymierzające kary pieniężne w odniesieniu do 3 jednostek certyfikujących (w tym jedną decyzję utrzymującą karę wymierzoną w 2020 r.) za:

- przekazanie wykazów, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o rolnictwie ekologicznym, zawierających nieprawdziwe dane i informacje, które mogły istotnie wpływać na pomoc finansową udzieloną dwóm producentom ekologicznym (1 decyzja),
- za wydanie certyfikatu na produkt niespełniający wymagań określonych w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego (2 decyzje).

Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings

Kontrole sprawdzające przeprowadzono w 183 ekologicznych gospodarstwach rolnych. W ramach 183 kontroli przeprowadzono 21 kontroli nadzorowanych (wykonanych przez jednostki certyfikujące pod nadzorem WIJHARS).

Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wynikały z nieprzestrzegania zasad:

- ▶ przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej, w tym:
 - braku odnotowania w protokole kontroli informacji o występujących uchybieniach między innymi w zakresie niekompletnej lub braku dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i zwierzęcej, ewidencji towarowej/magazynowej, aktualnego opisu jednostki produkcyjnej,
 - braku weryfikacji zasad środków wskazanych w opisie środków ostrożności oraz praktycznych środków, które ograniczają możliwość zniesienia pestycydów z sąsiednich upraw,

- braku odnotowania w protokole kontroli informacji dotyczących zachwaszczenia prowadzonej uprawy,
 - braku zakwestionowania przez inspektora zastosowania przez producenta konwencjonalnego materiału siewnego bez zgody WIORiN lub materiału siewnego, który nie był zamieszczony w prowadzonym przez PIORiN wykazie materiału siewnego, nasion i wegetatywnego materiału nasadzeniowego wyprodukowanego metodami ekologicznymi,
 - zamieszczenia w protokole z kontroli niespójnych lub nieprawdziwych informacji, dotyczących między innymi pochodzenia materiału siewnego, stanu magazynowego.
- ▶ prowadzenia działalności przez producenta, w tym:
- braku lub nieprawidłowego prowadzenia dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i zwierzęcej,
 - nieodpowiedniego stanu agrotechnicznego upraw,
 - zastosowania nieekologicznego materiału siewnego lub wegetatywnego materiału rozmnożeniowego bez zgody WIORiN,
 - zastosowania nieekologicznego materiału siewnego, w sytuacji, gdy materiał taki był dostępny w jakości ekologicznej,
 - braku aktualnego zgłoszenia podjęcia działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego,
 - braku lub niekompletnie prowadzonej dokumentacji towarowej i finansowej,
 - braku ewidencji transportowej,
 - braku pełnego opisu jednostki produkcyjnej, obiektów i działalności oraz opisu wszystkich praktycznych środków podejmowanych w celu zapewnienia zgodności z zasadami produkcji ekologicznej,
 - braku powiadomienia jednostki certyfikującej o zmianach dotyczących prowadzonych upraw w gospodarstwie,
 - braku przekazania do jednostki certyfikującej harmonogramu produkcji w wymaganym terminie,
 - braku aktualnego opisu jednostki produkcyjnej i przechowywania przez producenta deklaracji zawierającej wymagane zobowiązania,
 - braku powiadomienia jednostki certyfikującej o wyprodukowaniu i sprzedaży większej ilości produktu niż na certyfikacie,
 - obecności w obiektach gospodarstwa środków niedozwolonych do stosowania w produkcji ekologicznej,
 - braku weryfikowania dostawy surowców/produktów pod kątem jakościowym i ilościowym, w tym z certyfikatami dostawców, etykietami potwierdzającymi ich status,
 - braku oddzielenia produkcji ekologicznej od konwencjonalnej,
 - braku trwałej identyfikacji drobiu oraz wprowadzenia do gospodarstwa ekologicznego konwencjonalnego drobiu, bez zgody WIJHARS,
 - braku w gospodarstwie upraw przyczyniających się do zwiększania żyzności gleby,
 - braku dokumentów uzasadniających potrzebę użycia nawozów.

W laboratoriach GIJHARS zbadano próbki produktów, pobrane w ramach kontroli sprawdzających na obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Inspektorzy WIJHARS pobrali łącznie 70 próbek produktów w ekologicznych gospodarstwach rolnych. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych, w 17 próbkach stwierdzono obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnich ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors premises, importers of organic products and operators placing organic products on market

Kontrole sprawdzające przeprowadzono u 54 producentów ekologicznych (w tym: 34 producentów prowadziło działalność w zakresie przetwórstwa, 28 producentów prowadziło działalność w zakresie wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego, 8 producentów prowadziło działalność w zakresie importu produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, 2 prowadziło działalność w zakresie zbioru ze stanu naturalnego). Przeprowadzono 1 kontrolę nadzorowaną (to jest wykonaną przez jednostkę certyfikującą pod nadzorem inspektorów WIJHARS).

Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Nieprawidłowości dotyczące prowadzenia działalności przez producentów polegały między innymi na:

- ▶ braku trwałego oznakowania umożliwiającego identyfikację produktów w dowolnym momencie,
- ▶ braku weryfikacji informacji zawartych na etykiecie produktu z informacjami na dokumentach towarzyszących,
- ▶ niezamieszczeniu wyników kontroli przy odbiorze produktów ekologicznych w dokumentacji księgowej (lub w dokumentacji powiązanej z dokumentacją księgową).

Nieprawidłowości dotyczące przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej polegały między innymi na:

- ▶ błędnym potwierdzeniu w protokole z kontroli, że ewidencja towarowa i dokumentacja finansowa umożliwiają sprawdzenie ilości produktów ekologicznych składowanych w obiektach,
- ▶ błędnym potwierdzeniu w protokole z kontroli, że podejmowane są konieczne środki w celu zapewnienia możliwości identyfikacji partii.

W toku kontroli sprawdzających WIJHARS pobrały 10 próbek, w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych w 1 próbce stwierdzono pozostałości niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ *Sharing information on organic farming producers*

W 2021 r. Główny Inspektor JHARS rozpatrzył pozytywnie 150 wniosków o udostępnienie informacji odnośnie producentów ekologicznych i produkcji ekologicznej, w tym 124 wnioski dotyczące udostępnienia wykazu producen-

tów ekologicznych i 26 wniosków o udostępnienie danych statystycznych z zakresu rolnictwa ekologicznego w Polsce. Wykazy udostępniono zarówno osobom prywatnym jak i przedstawicielom firm, głównie w celu nawiązania współpracy z producentami produktów rolnictwa ekologicznego, jak również w celu promocji produkcji i przetwórstwa ekologicznego. Wykazy były przekazywane również pracownikom uczelni i studentom do badań naukowych i analiz rynku. Opracowania danych statystycznych udostępniono przedstawicielom Ośrodków Doradztwa Rolniczego, urzędów, firmom, szkołom wyższym oraz studentom.

Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ *Release for free circulation of organic products imported from third countries*

W 2021 r. WIJHARS przeprowadziły 1478 kontroli granicznych w zakresie dopuszczania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z 47 krajów trzecich, takich jak: Albania, Argentyna, Australia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Chile, Chiny, Egipt, Ekwador, Etiopia, Filipiny, Gruzja, Indie, Indonezja, Izrael, Japonia, Jordania, Kambodża, Kanada, Kazachstan, Kenia, Kolumbia, Korea Południowa, Kostaryka, Madagaskar, Maroko, Meksyk, Mołdawia, Mozambik, Nowa Zelandia, Pakistan, Paragwaj, Peru, RPA, Rosja, Rwanda, Serbia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone Ameryki, Tajlandia, Tunezja, Turcja, Ukraina, Uzbekistan, Wielka Brytania, Wietnam. Łączna masa produktów ekologicznych, importowanych z krajów trzecich do Polski wyniosła 30,9 tys. t.

Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ *Granting of exceptions from the organic production rules*

Decyzje administracyjne zezwalające na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi wydawane są na podstawie wniosków producentów ekologicznych składanych do wojewódzkich inspektorów JHARS, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub do Głównego Inspektora JHARS.

W 2021 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 612 decyzji administracyjnych dotyczących odstępstw od zasad produkcji metodami ekologicznymi, w tym 588 decyzji administracyjnych zezwalających i 24 decyzje administracyjne odmawiające zastosowania odstępstw. Najwięcej decyzji w sprawie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej dotyczyło wniosków o pozwolenie na uznanie z mocą wsteczną poprzedniego okresu jako części okresu konwersji (łącznie 381 decyzji) oraz wprowadzenia do ekologicznej jednostki produkcji drobiarskiej nieekologicznego drobiu (łącznie 190 decyzji).

W 2021 r. do Głównego Inspektora JHARS wpłynęło 5 wniosków o odstępstwo od stosowania zasad produkcji ekologicznej (odstępstwo przewidziane w art. 29 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008). GIJHARS w 2021 r. wydał 5 decyzji w wyżej wymienionym zakresie (w tym 2 w związku z wnioskiem złożonym w 2020 r., 2 wnioski pozostały bez rozpoznania).

Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Keeping records of organic farming inspectors

Kontrole u producentów ekologicznych mogą przeprowadzać wyłącznie osoby wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego. Warunkiem wpisu do rejestru jest posiadanie wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli u producentów ekologicznych, potwierdzonej egzaminem zdanym przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2021 r. zostały zorganizowane 3 egzaminy, umożliwiając osobom ubiegającym się o wpis do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego sprawdzenie wiedzy z zakresu 6 specjalizacji. Każdy z terminów egzaminu obejmował wszystkie rodzaje specjalizacji (tabela 3).

W wyniku egzaminów zdający uzyskali łącznie 81 uprawnień do kontroli. Do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego wpisano 29 nowych inspektorów, natomiast 1 inspektor został skreślony z rejestru.

W 2021 r. Główny Inspektor JHARS nie wydał decyzji dotyczącej skreślenia inspektora z rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. do rejestru wpisanych było 679 inspektorów rolnictwa ekologicznego.

Inne zadania realizowane na rzecz rolnictwa ekologicznego/ Other tasks related to organic farming

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o rolnictwie ekologicznym, Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nadzoru nad produkcją ekologiczną prowadzi analizy danych i informacji dostarczonych przez jednostki certyfikujące. Dane i informacje są gromadzone, przetwarzane i przechowywane w GIJHARS w Biurze Rolnictwa Ekologicznego i Produktów Regionalnych. Ponadto, gromadzone są i przetwarzane dane przekazywane przez laboratoria urzędowe, doty-

TABELA 3.

Liczba egzaminów przeprowadzonych w zakresie poszczególnych specjalizacji oraz liczba osób, które zdały egzamin w zakresie poszczególnych specjalizacji rolnictwa ekologicznego w 2021 r./ **Table 3: Number of exams performed in selected specialisations of organic farming and number of candidates who passed the exams in 2021**

Lp.	Rodzaj specjalizacji	Liczba egzaminów w zakresie specjalizacji	Liczba uzyskanych uprawnień
1.	Ekologiczna uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	3	28
2.	Przetwórstwo produktów ekologicznych oraz produkcja pasz lub drożdży		23
3.	Wprowadzanie na rynek produktów ekologicznych, w tym importowanych z państw trzecich		19
4.	Zbiór ze stanu naturalnego		5
5.	Pszczelarstwo		5
6.	Produkty akwakultury i wodorosty morskie		1
RAZEM			81

czące wyników analiz próbek pobranych u producentów ekologicznych przez jednostki certyfikujące.

Postępowania wyjaśniające, dotyczące notyfikacji o niezgodnościach zgłaszanych przez państwa członkowskie UE na polskie produkty ekologiczne i notyfikacje zgłaszane przez Polskę/ Investigation proceedings following notifications of irregularities reported by the EU Member States on Polish organic products and notifications reported by Poland

W 2021 r. w GIJHARS przeprowadzono 24 postępowania wyjaśniające w związku z notyfikacjami dotyczącymi stwierdzenia niezgodności polskich produktów ekologicznych z wymaganiami przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego. Notyfikacje w liczbie 23 zgłoszone na Polskę przez inne państwa członkowskie UE związane były z wystąpieniem pozostałości środków ochrony roślin, preparatów chwastobójczych, repelentów lub regulatorów wzrostu lub fumigantów w produktach. Jedna z notyfikacji dotyczyła nieprawidłowego oznakowania produktu. Notyfikacje te pochodziły z następujących państw członkowskich: Niemiec (15), Czech (3), Holandii (2), Austrii (2) oraz po jednej z Hiszpanii i Francji.

W 2021 r. Polska zgłosiła do Komisji Europejskiej łącznie 43 notyfikacje (trzykrotnie więcej niż w roku 2020), w tym:

- ▶ 28 notyfikacji na produkty pochodzące z państw członkowskich UE (Niemcy – 8, Holandia – 7, Czechy – 3, Litwa – 2, Węgry – 2 oraz po jednej na Łotwę, Bułgarię, Hiszpanię, Włochy, Belgię i Austrię),
- ▶ 15 notyfikacji na produkty pochodzące z państw trzecich (Indie – 7, Ukraina – 3, Pakistan – 2, oraz po jednej notyfikacji na Turcję, Kazachstan i Egipt).

Zainicjowane przez Polskę postępowania wyjaśniające w ramach tych notyfikacji, dotyczyły pozostałości niedozwolonych w produkcji ekologicznej środków i substancji w produktach ekologicznych sprowadzonych z tych państw do Polski.

Spotkania z jednostkami certyfikującymi/ Meetings with control bodies

Główny Inspektorat JHARS zorganizował w 2021 r. trzy spotkania robocze w trybie online z nadzorowanymi

przez Głównego Inspektora JHARS jednostkami certyfikującymi, które są organizowane od 2017 r. W 2021 r. celem spotkań było omówienie bieżących zagadnień istotnych dla funkcjonowania systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, związanych z pandemią COVID-19, sprawozdawczością dotyczącą produkcji ekologicznej oraz nowymi przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

2.2.2 Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products

Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products

Organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) są:

- ▶ minister właściwy do spraw rynków rolnych – upoważniający jednostki certyfikujące, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ Główny Inspektor JHARS – sprawujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi,
- ▶ wojewódzki inspektor JHARS – przeprowadzający kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz wydający świadectwa jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ jednostki certyfikujące przeprowadzające kontrole oraz wydające i cofające certyfikaty zgodności.

Stosowanie oznaczeń pozwala na łatwiejszą identyfikację produktów, ochronę przed bezprawnym używaniem zarejestrowanych nazw oraz promocję produktów o specyficznych cechach i określonym pochodzeniu. Jednym z podstawowych elementów zapewnienia ochrony jest skuteczny system kontroli, na który składa się kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz kontrola urzędowa, sprawdzająca przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. Kontrole mają na celu ochronę zareje-

strowanych nazw przed pośrednim lub bezpośrednim ich wykorzystywaniem na potrzeby komercyjne, nadużywaniem, imitacją lub przywoływaniem oraz przed stosowaniem wszelkich określeń lub praktyk mogących wprowadzić w błąd konsumenta, co do rzeczywistego pochodzenia produktu lub jego charakterystyki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonym przez Komisję Europejską były wpisane 44 polskie nazwy.

Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi, które są akredytowane przez PCA zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. W 2021 r. funkcjonowały 4 jednostki certyfikujące (tabela 4), takie jak: BIOCERT MAŁOPOLSKA, COBICO, PNG oraz QA Solutions, które przeprowadziły kontrole na wniosek producentów, wydając ogółem 394 certyfikaty na takie produkty jak: fasola wrzawska, jabłka grójeckie, jabłka łąckie, kielbasa piaszczańska, krupnioki śląskie, miód drahimski, ser koryciński swojski, śliwka szydłowska, truskawka kaszubska, wiśnia nadwiślanka, suska sechlońska, kielbasa krakowska sucha staropolska, obwarzanek krakowski, kabanosy staropolskie i kielbasa myśliwska staropolska.

Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi dokonuje audytów i inspekcji w siedzibach tych jednostek. Mają one na celu sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji producentów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny.

Podstawowym celem kontroli u producentów jest sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją w sposób rzetelny, skuteczny i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora JHARS planami kontroli.

W 2021 r. pracownicy GIJHARS przeprowadzili w siedzibie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, 2 audyty jednostek certyfikujących. W toku audytów stwierdzono 1 nieprawidłowość, która dotyczyła braków we wniosku producenta o przeprowadzenie kontroli.

W ramach audytów poczyniono spostrzeżenia dotyczące możliwości wystąpienia nieprawidłowości w przyszłości i możliwości doskonalenia funkcjonowania w zakresie realizacji zadań przekazanych upoważnieniem MRIW. Dotyczyły one między innymi niepełnych lub rozbieżnych zapisów w protokołach, odnoszących się do sprawdzenia zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz omyłek pisarskich.

W 2021 r. GIJHARS przeprowadził 2 kontrole sprawdzające u producentów w zakresie prawidłowości kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją zrealizowanych przez upoważnione jednostki certyfikujące. W toku kontroli wydano zalecenia pokontrolne dotyczące między innymi zwracania przez jednostki certyfikujące uwagi na to, aby protokół z kontroli zawierał informację o szacunkowej wielkości produkcji.

TABELA 4.

Wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją, wg stanu na 31 grudnia 2021 r./ **Table 4: List of certifying bodies authorised to carry out inspections, issue and revoke certificates of conformity of production process of regional and traditional products with the specification (as at 31st December 2021)**

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	BIOCERT MAŁOPOLSKA	Kraków
2.	COBICO	Przebieczany
3.	PNG	Cisów
4.	QA Solutions	Kraków

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products

Kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest w celu zapewnienia, że produkty ChNP, ChOG lub GTS spełniają wymagania specyfikacji. Przeprowadzana jest ona na wniosek producenta, który wytwarza produkt zgodnie ze specyfikacją i zamierza znakować go symbolem ChNP, ChOG lub GTS. Koszty związane z czynnościami kontrolnymi pokrywane są przez producenta.

Kontrola obejmuje wyłącznie wymagania specyfikacji i polega na zweryfikowaniu poszczególnych etapów produkcji oraz ocenie czy spełnione są wszystkie wymagania decydujące o szczególnych właściwościach produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS.

W trakcie kontroli sprawdzana jest również dokumentacja prowadzona przez producenta, w tym rejestry pozwalające na odtworzenie poszczególnych etapów procesu produkcji.

W przypadku produktów regionalnych ChNP i ChOG weryfikowany jest dowód pochodzenia potwierdzający związek produktu z danym regionem oraz sprawdzane jest, czy produkcja odbywa się na obszarze geograficznym wskazanym w specyfikacji. W przypadku produktów tradycyjnych GTS sprawdzane są wymagania, jakie produkt musi spełnić, aby został potwierdzony jego specyficzny charakter.

W 2021 r. organy IJHARS zrealizowały 51 Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją, złożone przez producentów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 51 świadectw jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją u producentów 15 produktów rolnych i środków spożywczych zarejestrowanych jako ChNP, ChOG lub GTS.

Jednocześnie, podczas kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wojewódzcy inspektorzy IJHARS przeprowadzali kontrole w zakresie ochrony

produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, które miały na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia ChNP, chronione oznaczenie geograficzne ChOG lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością GTS,
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów bezprawnie oznakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione; celem kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów, co do prawdziwego pochodzenia produktu.

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie, jak i produkty zagraniczne.

Ogółem w 2021 r. w systemie ChNP, ChOG, GTS było ważnych 613 dokumentów, w tym: 204 świadectwa jakości i 409 certyfikatów zgodności (tabela 5). Część z tych dokumentów została wydana w latach poprzednich na okres dłuższy niż rok, dzięki czemu w 2021 r. były one nadal ważne. Utrzymanie zgodności potwierdziły kontrole, realizowane w ramach nadzoru nad producentami.

Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products

Kontrole urzędowe w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji, w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań specyfikacji, a znakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem

TABELA 5.

Liczba ważnych świadectw i certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów regionalnych (ChNP, ChOG) i tradycyjnych (GTS) ze specyfikacją w 2021 r./ **Table 5: Number of valid certificates of conformity of production process of regional products (PDO and PGI) and traditional (TSG) with the specification in 2021**

Lp.	Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw i certyfikatów ważnych w 2021 r.
1.	Andruty kaliskie	ChOG	2
2.	Bryndza podhalańska	ChNP	5
3.	Cebularz lubelski	ChOG	4
4.	Chleb prądnicki	ChOG	2
5.	Czosnek galicyjski	ChOG	3
6.	Fasola wrzawska	ChNP	6
7.	Jabłka grójeckie	ChOG	341
8.	Jabłka łąckie	ChOG	10
9.	Jagnięcina podhalańska	ChOG	1
10.	Kabanosy staropolskie	GTS	1
11.	Kiełbasa biała parzona wielkopolska	ChOG	8
12.	Kiełbasa krakowska sucha staropolska	GTS	4
13.	Kiełbasa lisecka	ChOG	8
14.	Kiełbasa myśliwska staropolska	GTS	1
15.	Kiełbasa piaszczańska	ChOG	1
16.	Kołacz śląski	ChOG	13
17.	Krupnioki śląskie	ChOG	5
18.	Miód drahimski	ChOG	5
19.	Miód z Sejneńszczyzny	ChNP	2
20.	Obwarzanek krakowski	ChOG	7
21.	Olej rydzowy tradycyjny	GTS	1
22.	Oscypek	ChNP	34
23.	Pierekaczewnik	GTS	1
24.	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	3
25.	Redykołka	ChNP	3
26.	Rogal świętomarciński	ChOG	96
27.	Ser koryciński swojski	ChOG	8
28.	Suska sechleńska	ChOG	10
29.	Śliwka szydłowska	ChOG	3
30.	Trójniak staropolski tradycyjny	GTS	1
31.	Truskawka kaszubska	ChOG	10
32.	Wielkopolski ser smażony	ChOG	4
33.	Wiśnia nadwiślańska	ChNP	9
34.	Heumilch/Haymilk/ Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno	GTS	1
Świadectwa jakości			204
Certyfikaty zgodności			409
RAZEM			613

ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów co do prawdziwego pochodzenia produktu).

W 2021 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS przeprowadzili 19 kontrole w ramach nadzoru nad producentami, w trakcie ważności świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich. Kontrole były przeprowadzane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 e) ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i miały na celu weryfikację spełnienia wymagań specyfikacji oraz przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie jak i zagraniczne.

2.2.3 Kontrola ex-post/ Ex-post control

Kontrole ex-post obejmują przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) administrowanych przez agencję płatniczą (ARiMR). Kontrola ex-post realizowana jest przez IJHARS na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013, zgodnie z trybem określonym w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zadania Głównego Inspektora JHARS w zakresie kontroli ex-post obejmują między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli ex-post realizowanych przez WIJHARS,
- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Biura Kontroli w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kontrole ex-post realizowane są zgodnie z programem kontroli przekazany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który zawiera wykaz podmiotów wytypowanych do kontroli na podstawie analizy ryzyka.

Inspektorzy WIJHARS przeprowadzają kontrole beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w obszarze mecha-

nizmów WPR administrowanych przez ARiMR, które dotyczą między innymi:

- ▶ interwencyjnego zakupu towarów rolnych,
- ▶ interwencyjnej sprzedaży towarów rolnych,
- ▶ dopłat do produkcji,
- ▶ przechowywania zapasów,
- ▶ limitowania produkcji,
- ▶ działań w sektorze owoców i warzyw.

Informacje zebrane przez IJHARS w wyniku kontroli chronione są tajemnicą służbową i nie mogą być ujawnione osobom nieupoważnionym. Protokoły kontroli przekazywane są za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do ARiMR. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości finansowych agencja płatnicza podejmuje odpowiednie środki przewidziane w polskim prawie.

Kontrole przeprowadzone w 2021 r. dotyczyły 3 lat kontrolnych, to jest: 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022. W 2021 r. przeprowadzono łącznie 123 kontrole, w tym: 47 planowych i 76 krzyżowych.

Największą liczbę kontroli ex-post łącznie planowych i krzyżowych (rysunek 5) wykonały WIJHARS w: Warszawie – 35, Krakowie – 11, Wrocławiu, Lublinie i Kielcach – po 10.

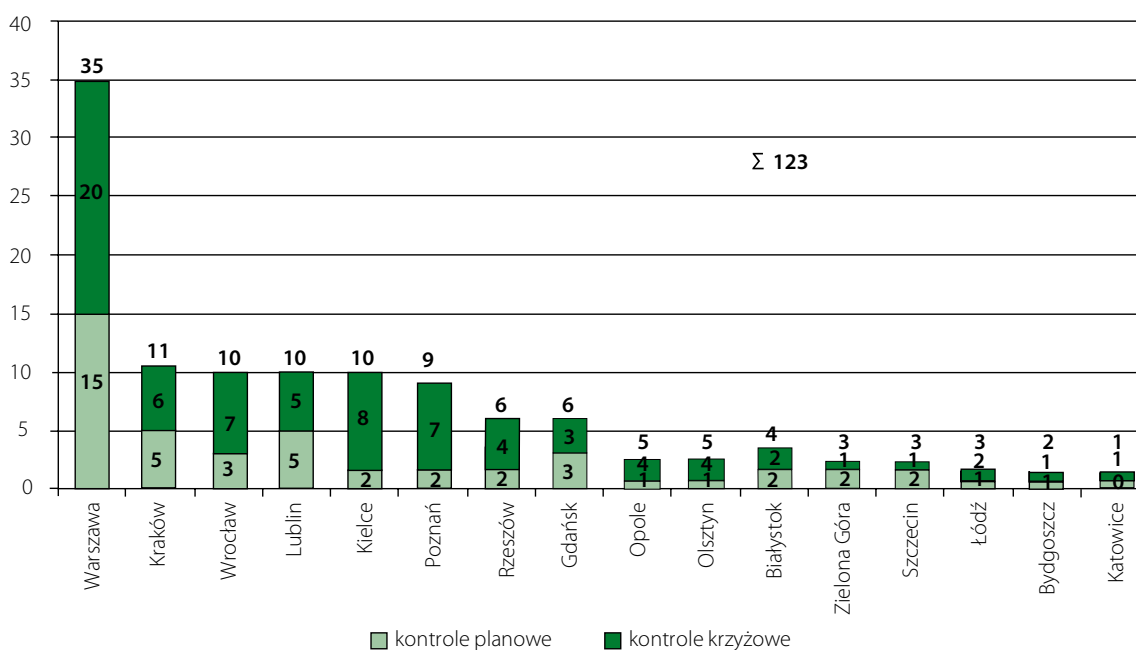
Przedsiębiorcy, u których w 2021 r. przeprowadzono kontrole ex-post, otrzymali z EFRG płatności na ogólną kwotę ponad 15 mln euro, to jest niespełna 1 mln euro mniej niż w 2020 r.

Kontrole ex-post planowe przeprowadzone w 2021 r. dotyczyły głównie takich mechanizmów WPR, jak:

- ▶ Program dla szkół – 17 kontroli,
- ▶ Wsparcie rynku produktów pszczelich – 9 kontroli,
- ▶ Pomoc finansowa dla organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego – 8 kontroli,
- ▶ Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych – 6 kontroli,
- ▶ Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku – 3 kontrole,

RYSUNEK 5.

Liczba kontroli ex-post planowych i krzyżowych przeprowadzonych przez poszczególne WIJHARS w 2021 r./ Graph 5: Number of ex-post inspections carried out by Voivodeship Inspectorates in 2021 (planned inspections and cross-checks)

- ▶ Nadzwyczajne środki wspierania rynku w sektorach jaj i mięsa drobiowego – 2 kontrole,
- ▶ Program dla szkół i Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku – 1 kontrola,
- ▶ Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw – 1 kontrola.

W wyniku przeprowadzonych w 2021 r. kontroli ex-post planowych, w 13 stwierdzono nieprawidłowości finansowe na ogólną kwotę 68,5 tys. zł u beneficjentów, którzy otrzymali środki finansowe z EFRG w latach budżetowych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020, w zakresie 4 mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, takich jak:

- ▶ Program dla szkół,
- ▶ Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw,
- ▶ Wsparcie rynku produktów pszczelich,
- ▶ Pomoc finansowa dla organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego.

Nieprawidłowości finansowe dotyczyły między innymi:

- ▶ udostępnienia dzieciom więcej niż jednej porcji komponentu owocowo-warzywnego oraz mlecznego danego dnia,
- ▶ dostarczenia i udostępnienia porcji podczas strajku nauczycieli, kiedy nie odbywały się zajęcia dydaktyczne,
- ▶ braku zakupu wystarczającej ilości surowca do sporządzenia porcji warzywnych,
- ▶ braku terminowego zgłoszenia zmniejszenia liczby uprawnionych beneficjentów przez szkołę podstawową,
- ▶ udziału w mechanizmie Wsparcie rynku produktów pszczelich osób nieuprawnionych, które nie posiadały weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego lub wpisu do rejestru powiatowego lekarza weterynarii,
- ▶ braku odrębnej ewidencji finansowej związanej z realizacją projektu w ramach mechanizmu Wsparcie rynku produktów pszczelich – podmiot nie posiadał pełnej rzeczowej i finansowej dokumentacji projektu oraz innych dokumentów związanych z realizacją projektu,
- ▶ sprzedaży produktów objętych pomocą finansową do podmiotu, w którym trzech z pięciu członków grupy producentów posiadało niedozwolony, większościowy udział (łącznie 78,4 % udziałów),

- ▶ nienależnie wypłaconej kwoty pomocy finansowej na pokrycie kosztów związanych z utworzeniem grupy producentów i prowadzeniem działalności administracyjnej.

2.2.4 Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy polega na sprawdzaniu prawidłowości:

- ▶ oznakowania przez zakłady ubojowe tusz wołowych właściwymi kategoriami wiekowymi,
- ▶ oznaczania przez zakłady rozbioru mięsa wołowego w elementach z informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju oraz stosowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane,
- ▶ prowadzenia zarówno przez zakłady ubojowe jak i zakłady rozbioru, rejestrów bydła i mięsa, zgodnie z wymaganym zakresem informacji na poszczególnych etapach.

W 2021 r. w całej Polsce poddano ubojowi 55,6 tys. sztuk bydła w wieku do 12 miesięcy.

W poszczególnych kategoriach była to:

- ▶ kategoria V, czyli bydło w wieku poniżej 8 miesięcy – 47,7 tys. sztuk (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 21,0 tys. sztuk),
- ▶ kategoria Z, czyli bydło w wieku powyżej 8 i poniżej 12 miesięcy – 7,9 tys. sztuk (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 5,9 tys. sztuk).

W 2021 r. przeprowadzono 157 kontroli w 40 podmiotach prowadzących ubój i rozbiór tusz na elementy, podczas których zweryfikowano prawidłowość oznakowania 371 tusz wołowych pochodzących z bydła w wieku do 12 miesięcy oraz dokumentację zakładową.

Na osobę odpowiedzialną nałożono mandat za nieterminowe składanie informacji o wielkościach uboju.

2.2.5 Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market

Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny prowadzona jest w celu zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny. Kontrolę podlegają przedsiębiorcy zobowiązani przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do nieodpłatnego przekazywania danych z rynku wołowiny.

Obowiązkowi przekazywania danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w 2021 r. podlegały 34 przedsiębiorstwa, w tym 33 ubojnie bydła oraz 1 firma handlowa. W IV kwartale 2021 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wprowadził 1 nowy podmiot – zakład ubojowy, który podjął przekazywanie danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej. Na koniec roku 35 przedsiębiorstw było objętych kontrolą w zakresie przekazywanych danych rynkowych.

W 2021 r. przeprowadzono 137 kontroli prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny, sprawdzając 864 sztuki bydła pod kątem prawidłowości wyliczenia ceny zakupu, która była raportowana do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej. Prawidłowo wyliczoną cenę zakupu bydła stwierdzono w przypadku 856 sztuk, to jest 99,1% wszystkich kontrolowanych tusz.

W wyniku kontroli stwierdzono błędne wyliczenie ceny podstawowej zakupu bydła, przekazywanej do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w 1 zakładzie ubojowym, w odniesieniu do 8 tusz wołowych, to jest 0,9% wszystkich kontrolowanych.

Błąd w wyliczeniach polegał na pominięciu 1 sztuki, która powinna być ujęta w raporcie, co spowodowało, że przekazana do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej średnia cena była zaniżona o 1,1%.

2.2.6 Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Sign (TFF)

Program Poznaj Dobrą Żywność jest częścią polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości oraz zwiększaniu różnorodności żywności na rynku wewnętrznym. Jego celem jest ułatwienie konsumentom dokonania wyboru produktów żywnościowych poprzez promowanie żywności o wysokiej i stabilnej jakości.

Znak Poznaj Dobrą Żywność przyznawany jest przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi artykułom rolno-spożywczym charakteryzującym się specyficznymi cechami lub wymaganiami jakości handlowej, w szczególności w zakresie sposobu produkcji, składu lub właściwości organoleptycznych. Nadanie znaku PDŻ wymaga między innymi uzyskania opinii Głównego Inspektora JHARS dotyczącej jakości handlowej produktu zgłoszonego do programu.

W 2021 r. Główny Inspektor JHARS wydał 114 opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ (tabela 6). Wydane opinie dotyczyły przede wszystkim jakości handlowej mleka i przetworów mlecznych.

TABELA 6. Liczba opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ według grup towarowych w 2021 r./ **Table 6: AFQI's opinions issued for products to be awarded with the Try Fine Food logo in 2021 – by commodity groups**

Lp.	Rodzaj artykułu	Liczba wydanych opinii
1.	Mleko i przetwory mleczne	46
2.	Przetwory owocowe i warzywne	30
3.	Wyroby winiarskie	8
4.	Fermentowane napoje winiarskie	5
5.	Herbaty i herbatki	5
6.	Przetwory mięsne	5
7.	Jaja	4
8.	Świeże owoce i warzywa	3
9.	Inne (wyroby piekarskie i cukiernicze, ocet, sok, piwo)	8
RAZEM		114

2.3 Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision

2.3.1 Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market

W ramach nadzoru nad rynkiem wina IJHARS przeprowadza kontrole w podmiotach produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski z przeznaczeniem do obrotu handlowego. Podmioty wyrabiające wino przeznaczone do obrotu, mają obowiązek zgłoszenia prowadzonej działalności Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR). W 2021 r. w ewidencji Dyrektora Generalnego KOWR zarejestrowanych było 380 podmiotów zlokalizowanych na terenie 16 województw (tabela 7).

W 2021 r. przeprowadzono kontrole w zakresie jakości handlowej wina, sprawdzając między innymi:

- ▶ wymagania formalno-prawne,
- ▶ prawidłowość prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu produktów winiarskich,
- ▶ opracowanie i wdrożenie systemu kontroli wewnętrznej wyrobu i rozlewu wina,
- ▶ cechy organoleptyczne wina; do oceny pobrano próbki z 10 partii win, o łącznej objętości 381,5 hl,
- ▶ parametry fizykochemiczne wina; do badań laboratoryjnych pobrano próbki z 55 partii win, o łącznej objętości 668 hl,
- ▶ oznakowanie wina przeznaczonego do obrotu handlowego (82 partie win, o łącznej objętości 898,1 hl),
- ▶ prawidłowość przeprowadzenia procesów enologicznych,
- ▶ prawidłowość procesu usunięcia produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina, w przypadku 48 podmiotów podlegających obowiązkowi wycofania produktów ubocznych pod nadzorem; badaniami laboratoryjnym poddano ogółem 24 próbki produktów ubocznych (to jest 19 próbek osadu drożdżowego oraz 5 próbek wyłoków), nieprawidłowości nie stwierdzono.

TABELA 7.

Liczba podmiotów produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski/
Table 7: Number of entities producing wine from grapes which wine-growing area is situated within Polish territory

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów wpisanych do ewidencji KOWR w latach:	
		2020/2021	2021/2022
1.	Dolnośląskie	36	42
2.	Kujawsko-pomorskie	7	9
3.	Lubelskie	42	42
4.	Lubuskie	38	48
5.	Łódzkie	13	15
6.	Mazowieckie	9	11
7.	Małopolskie	64	72
8.	Opolskie	14	16
9.	Podkarpackie	35	43
10.	Podlaskie	1	1
11.	Pomorskie	2	7
12.	Śląskie	17	16
13.	Świętokrzyskie	26	28
14.	Warmińsko-mazurskie	2	3
15.	Wielkopolskie	13	17
16.	Zachodniopomorskie	11	10
RAZEM		330	380

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowe parametry fizykochemiczne w 7 partiach wina o łącznej objętości 51,6 hl. Niezgodności dotyczyły: zaniżonej zawartości alkoholu (4 partie), zawyżonej zawartości alkoholu (2 partie), zawyżonej zawartości dwutlenku siarki (1 partia).

W przypadku 25 partii wina, o łącznej objętości 127,3 hl zakwestionowano oznakowanie. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły: braku pełnych informacji o podmiocie dokonującym butelkowania, umieszczania w oznakowaniu wina odniesienia do nazwy jednostki geograficznej, w której zostało wyprodukowane, pomimo, że dany produkt nie posiadał ChNP ani ChOG, braku wskazania miejsca wytworzenia wina.

W wyniku przeprowadzonych przez WIJHARS kontroli stwierdzono, że 5 producentów nie zgłosiło w odpowiednim terminie wycofania produktów ubocznych oraz procesu wzbogacania. Osoby odpowiedzialne ukarano grzywną w drodze mandatu karnego.

Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties

Prawo UE zezwala na podawanie w oznakowaniu wina bez chronionej nazwy pochodzenia/chronionego oznaczenia geograficznego informacji o roczniku i nazwie odmiany winorośli, w przypadku gdy zostanie ono poddane certyfikacji w tym zakresie.

Organem właściwym dla zapewnienia procedury certyfikacji jest wojewódzki inspektor JHARS właściwy ze względu na miejsce wyrobu wina. Certyfikację wina przeprowadza się na wniosek producenta, składany na dany rok gospodarczy w terminie do dnia 15 sierpnia. Procedura certyfikacji obejmuje kontrolę przeprowadzaną przez:

- ▶ organy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie uprawy winorośli oraz odmian winorośli, z których winogrona przeznaczone są do wyrobu win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS w zakresie sprawdzenia procesu wyrobu win z określonego rocznika oraz win z określonej odmiany winorośli, w tym zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w dokumentacji związanej z produkcją przedmiotowych win.

Procedurę certyfikacji kończy wydanie decyzji nadającej numer identyfikacyjny każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli.

W 2021 r. wnioski o przeprowadzenie certyfikacji wina rozpatrywane były przez 14 WIJHARS w: Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Ogółem w 2021 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 737 decyzji o nadaniu numeru identyfikacyjnego, w tym:

- ▶ 5 decyzji dla win z określonego rocznika,
- ▶ 22 decyzje dla win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ 710 decyzji dla win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli.

Wielkość partii win certyfikowanych wyniosła łącznie 8284,90 hl, w tym:

- ▶ win z określonego rocznika – 15,81 hl,
- ▶ win z określonej odmiany – 371,05 hl,
- ▶ win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli – 7898,04 hl.

2.3.2 Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market

Zadania realizowane przez IJHARS na rynku chmielu mają zapewniać, że wprowadzany do obrotu chmiel i produkty chmielowe zostały poddane procesowi certyfikacji i spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w przepisach.

Sprawując nadzór nad rynkiem chmielu i produktów chmielowych w 2021 r.:

- ▶ pobrano próbki z 1434 partii chmielu zgłoszonych do certyfikacji o łącznej masie 2779,1 t,
- ▶ wymagania jakościowe spełniło 2772,4 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 1427 certyfikatów, w tym:
 - w Lublinie – 1316 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 2388,5 t (86,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
 - w Poznaniu – 106 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 363,7 t (13,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
 - we Wrocławiu – 5 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 20,2 t (1,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
- ▶ wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 7 partii chmielu o łącznej masie 6,7 t (0,2% masy chmielu certyfikowanego) z powodu: zawyżonej zawartości liści i łodyg oraz stwierdzenia odmiany chmielu niezgodnej z deklaracją,
- ▶ 730 partii chmielu, o łącznej masie 1525,6 t (55,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego) ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion, certyfikowano jako chmiel zaziarniony,
- ▶ wymagania jakościowe spełniało 8,4 t produktów chmielowych, na które inspektorzy wydali 7 certyfikatów (6 certyfikatów dotyczyło granulatu typ 90, a 1 certyfikat ekstraktu chmielowego).

2.3.3 Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

System klasyfikacji według klas EUROP zapewnia rzetelną ocenę jakości tusz, wpływa także na zwiększenie przejrzystości rynku w zakresie handlu tuszami wieprzowymi i wołowymi oraz właściwemu ustalaniu cen w notowaniach na terenie UE. Obowiązek stosowania klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych w Polsce dotyczy wszystkich rzeźni, które w ostatnim roku ubiły:

- ▶ powyżej 10,4 tys. sztuk trzody chlewnej (powyżej 200 sztuk tygodniowo średnio w roku),
- ▶ powyżej 3,9 tys. sztuk bydła (powyżej 75 sztuk tygodniowo średnio w roku).

Czynności nadawania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym i wołowym w systemie EUROP mogą dokonywać tylko osoby, które posiadają uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie klasyfikacji. W Polsce rzeczoznawcy najczęściej są pracownikami rzeźni.

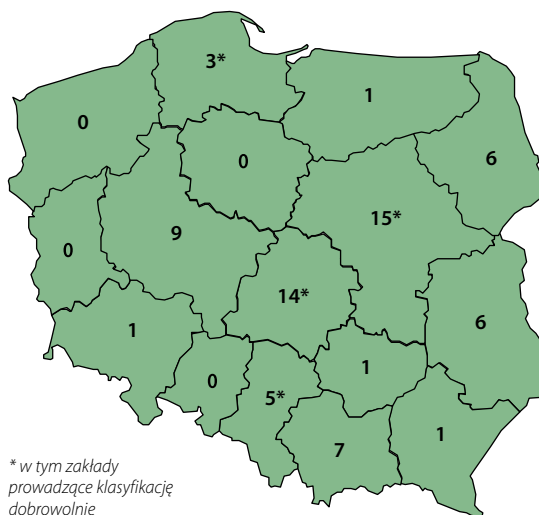
Nadzór nad klasyfikacją tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP prowadzi IJHARS. Zadania IJHARS w tym zakresie obejmują między innymi sprawdzenie: poprawności klasyfikacji oraz znakowania tusz wołowych i wieprzowych, prawidłowości dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz, zgodność dokumentacji wystawionej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową (w zakresie kategorii, klasy jakości oraz masy tusz), posiadania uprawnień przez osoby dokonujące klasyfikacji, stosowania do pomiaru mięsności tusz wieprzowych zatwierdzonych urządzeń (choirometrów).

Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses

W 2021 r. nadzorem IJHARS objęto 69 ubojni bydła (tyle samo co w 2020 r.), w tym 65 podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych oraz 4 zakłady, które dobrowolnie uczestniczą w systemie klasyfikacji (rysunek 6).

RYSUNEK 6.

Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2021 r./ Graph 6: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of bovine carcasses in the EUROP system (as at 31st December 2021)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

Zakłady ubojowe objęte w 2021 r. nadzorem IJHARS stanowiły 33,3% ogółu ubojni działających na terenie kraju (207), przy czym w porównaniu do 2020 r. ich udział zwiększył się o 0,3 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 33,0%).

W 2021 r. przeprowadzono 550 wizyt kontrolnych w zakładach ubojowych, w tym 518 (94,2%) w zakładach podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych i 32 kontrole w ubojniach klasyfikujących tusze wołowe dobrowolnie. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 108 rzeczoznawców (68,4% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wołowych) na podstawie 20,3 tys. sztuk tusz wołowych. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 158 rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wołowych, przy czym czynnie klasyfikacja przeprowadzana była przez 139 osób, to jest 88,0% wszystkich uprawnionych.

Ubój bydła w 2021 r. wyniósł 1,83 mln. sztuk, w tym 1,72 mln sztuk w zakładach objętych nadzorem IJHARS,

TABELA 8.
Liczba ubojni bydła oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2020–2021/ Table 8: Number of bovine slaughterhouses and number of inspections carried out in 2020–2021

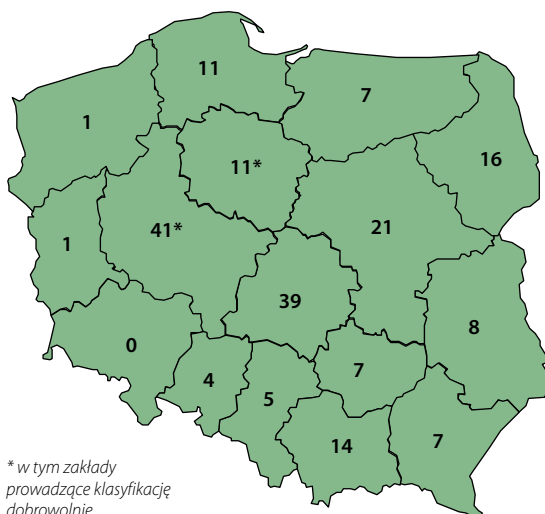
Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	zmiana %
Liczba ubojni bydła w kraju (sztuk)	209	207	-1,0
Liczba ubojni bydła objętych nadzorem (sztuk)	69	69	0
Ubojnie klasyfikujące tusze dobrowolnie (sztuk)	5	4	-20,0
Liczba przeprowadzonych kontroli	551	550	-0,2
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,0	8,0	0
Średnia liczba tusz wołowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	35,2	36,8	+4,5

co stanowiło 94,0% całkowitego uboju dokonanego na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 1,69 mln sztuk tusz wołowych, to jest 98,3% wszystkich tusz uzyskanych z uboju bydła w zakładach nadzorowanych (o 0,3 punktu procentowego mniej niż w 2020 r.).

Liczba tusz wołowych objętych nadzorem w 2021 r. wynosiła 20,3 tys. sztuk, w tym 20,0 tys. sztuk (98,5%) skontrolowano w ubojniach obowiązkowo uczestniczących w systemie klasyfikacji. W porównaniu do 2020 r. liczba tusz wołowych objętych nadzorem zwiększyła się o 0,9 tys. sztuk (o 4,6%). Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 36,8 sztuki i była wyższa niż w 2020 r. (tabela 8).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- ▶ klasyfikację tusz wołowych podjęto we wszystkich zakładach,
- ▶ liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców pod względem uformowania wynosiła 16,0 tys. sztuk (78,8% kontrolowanych), a pod względem odfuszczenia 15,2 tys. sztuk (74,8% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa ocena uformowania dotyczyła 4,3 tys. sztuk tusz, w tym ocena zawyżona – 2,7 tys. sztuk (13,3% kontrolowanych), a ocena zaniżona – 1,6 tys. sztuk (7,9% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa ocena odfuszczenia dotyczyła 5,1 tys. sztuk tusz, w tym ocena zawyżona – 2,0 tys. sztuk (9,9% kontrolowanych), a ocena zaniżona – 3,1 tys. sztuk (15,3% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,3 tys. sztuk tusz (1,5% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 0,2 tys. sztuk tusz (1,0% kontrolowanych),
- ▶ dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych było prawidłowe we wszystkich zakładach,
- ▶ informacje przekazywane dostawcom były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich kontrolowanych zakładach.

RYSUNEK 7.
Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2021 r./ Graph 7: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of porcine carcasses in the EUROP system (as at 31st December 2021)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

W 2021 r. nadzorem IJHARS objęto 193 ubojnie trzody chlewnej (o 4 mniej niż w 2020 r.), w tym 2 dobrowolnie uczestniczące w systemie klasyfikacji tusz wieprzowych (rysunek 7).

Zakłady ubojowe objęte w 2021 r. nadzorem IJHARS stanowiły 47,7% ogółu ubojni trzody działających na terenie kraju (405), przy czym w porównaniu do 2020 r. ich udział zwiększył się o 0,1 punktu procentowego (w 2020 r. wynosił 47,6%).

W 2021 r. przeprowadzono ogółem 1566 wizyt kontrolnych w zakładach prowadzących ubój trzody chlewnej, to jest o 94 więcej niż w 2020 r. (o 6,4%). W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 307 rzeczoznawców (76,9% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wieprzowych) na podstawie 37,0 tys. sztuk tusz wieprzowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 399 rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wieprzowych, przy czym czynnie przeprowadzana była przez 358 osób, to jest 89,7% wszystkich uprawnionych.

Ubój trzody chlewnej w 2021 r. wyniósł 21,1 mln sztuk, w tym w zakładach ubojowych objętych nadzorem IJHARS 20,0 mln sztuk trzody chlewnej, co stanowiło 94,8% uboju całkowitego dokonanego w zakładach na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 19,3 mln sztuk tusz wieprzowych, to jest 96,5% wszystkich tusz wieprzowych uzyskanych z uboju trzody chlewnej w zakładach nadzorowanych (o 0,1 punktu procentowego więcej niż w 2020 r.).

Liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas wizyt kontrolnych w 2021 r. wynosiła 37,0 tys. sztuk. Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 23,6 sztuki i była o 1,6 sztuki (6,3%) niższa od średniej z 2020 r. (tabela 9).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły wszystkie nadzorowane ubojnie,
- ▶ choirometry posiadało 141 zakładów (73,1% kontrolowanych),
- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych metodą ZP (dwóch punktów) stosowały 52 zakłady, (26,9% nadzorowanych),
- ▶ wszystkie zakłady objęte nadzorem zatrudniały uprawnionych rzeczoznawców,
- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych prowadziło 29 osób, które posiadały nieaktualne uprawnienia w 24 ubojniach (12,4% nadzorowanych), osoby te uzyskały ponownie uprawnienia przed zakończeniem 2021 roku,
- ▶ nieaktualne cechy legalizacji wag kolejkowych używanych do ustalania masy tusz wieprzowych stwierdzono w 7 zakładach (3,6% nadzorowanych),
- ▶ nieprawidłowy pomiar mięsności wykonano w przypadku 3,2 tys. sztuk tusz (8,6% kontrolowanych),
- ▶ brak oznakowania lub nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 0,8 tys. sztuk tusz wieprzowych (2,7% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,4 tys. sztuk tusz (1,3% kontrolowanych),
- ▶ nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych stwierdzono w 6 zakładach ubojowych (3,1% kontrolowanych); stwierdzono brak protokołu z klasyfikacji lub protokół niezgodny ze wzorem,
- ▶ nieprawidłowy czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych (krótszy niż wymagane 4 tygodnie) stwierdzono w 7 zakładach (3,6% kontrolowanych),

TABELA 9.

Liczba ubojni trzody chlewnej oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2020–2021/ **Table 9: Number of pig slaughterhouses and number of inspections carried out in 2020–2021**

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	Zmiana %
Liczba ubojni trzody w kraju (sztuk)	414	405	-2,2
Liczba ubojni trzody objętych nadzorem (sztuk)	197	193	-2,0
Liczba przeprowadzonych kontroli	1472	1566	+6,4
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	7,4	8,1	+9,8
Średnia liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	25,2	23,6	-6,3

- ▶ brak dostarczenia dostawcom informacji o wynikach klasyfikacji tusz wieprzowych stwierdzono w 10 zakładach (5,2% kontrolowanych),
- ▶ informacje o wynikach klasyfikacji wystawione dostawcom żywca rzeźnego były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich ubojniach spośród tych, które powiadamiają dostawców.

2.3.4 Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

Zadania IJHARS realizowane w ramach nadzoru nad rynkiem drobiu mają zapewnić przestrzeganie obowiązkowych przepisów w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym również badania zawartości wody w mięsie drobiowym po przeprowadzonym procesie technologicznym. Kontrole w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego zostały przeprowadzone w ramach kontroli jakości handlowej mięsa i wyrobów mięsnych realizowanej w I półroczu 2021 roku.

Kontrolę zawartości wody wchłoniętej przez mięso drobiowe przeprowadzono w podmiotach zlokalizowanych na terenie wszystkich województw. Do badań laboratoryjnych pobrano 94 próbki mięsa drobiowego (45 próbek w obrocie detalicznym i 49 próbek w podmiotach prowadzących ubój i rozbiór drobiu).

Śród pobranych do badań próbek mięsa drobiowego stwierdzono 33 próbki, to jest: 18 próbek w obrocie detalicznym i 15 próbek w podmiotach prowadzących ubój i rozbiór drobiu (co stanowiło 35,1% partii mięsa drobiowego pobranych do badań) o nieprawidłowej jakości w zakresie zawartości wody wchłoniętej (zawartość oznaczonej wody w mięsie drobiowym była wyższa od ilości wody technologicznie uzasadnionej).

2.3.5 Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions

Wojewódzkie inspektoraty IJHARS w III kwartale 2021 r., w ramach kontroli doraźnej zleconej przez Głównego Inspektora IJHARS przeprowadziły 42 kontrole warunków chowu i tuczu gęsi zadeklarowanych przez producentów na 42 fermach (prowadzących produkcję gęsi na terenie

kraju, z wyjątkiem województwa lubuskiego) oraz 15 kontroli w 6 zakładach drobiarskich (realizujących działalność w zakresie mięsa drobiowego, w tym ubój gęsi) na terenie 4 województw (łódzkiego, małopolskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego).

Parametry warunków produkcji gęsi owsianych sprawdzano na zgodność z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 i regulaminie znaku wspólnego towarowego KR-D-IG „Młodej polskiej gęsi owsianej”.

Nie stwierdzono nieprawidłowych warunków produkcji gęsi oraz niewłaściwej jakości handlowej mięsa gęsiowego w zakresie cech organoleptycznych i znakowania. Nie wniesiono również zastrzeżeń do dokumentacji znajdującej się na fermach i w zakładach uboju gęsi.

2.3.6 Nadzór nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców uprawnionych do pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych oraz ustalenia klas jakości świeżych owoców i warzyw/ Supervision of the performance of activities by assessors authorised to take samples of agri-foodstuffs and to determine quality classes of fresh fruit and vegetables

W 2021 r. wszyscy wojewódzcy inspektorzy IJHARS w ramach sprawowanego nadzoru nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców podjęli działania w kierunku realizacji przedmiotowej kontroli. W związku z utrudnieniami spowodowanymi brakiem informacji zwrotnej od rzeczoznawców o faktycznym miejscu wykonywania przez nich czynności, kontrole przeprowadziło ogółem 15 wojewódzkich inspektoratów IJHARS, z wyjątkiem wojewódzkiego inspektoratu IJHARS w Łodzi.

W 56 podmiotach, skontrolowano 89 rzeczoznawców mających uprawnienia w jednym lub kilku zakresach tematycznych, takich jak:

- ▶ klasyfikacja świeżych owoców i warzyw (35),
- ▶ pobieranie ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (31),
- ▶ pobieranie owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (8),
- ▶ pobieranie mleka i jego przetworów (5),

- ▶ pobieranie owoców i warzyw świeżych i ustalanie ich klas jakości (5),
- ▶ pobieranie chmielu i produktów chmielowych (2),
- ▶ pobieranie buraków cukrowych i ich przetworów (2),
- ▶ pobieranie nasion roślin oleistych, olejów i tłuszczów roślinnych (1).

W wyniku kontroli ustalono, że 48 rzeczoznawców mimo posiadania aktualnych uprawnień z zakresu:

- ▶ klasyfikacji świeżych owoców i warzyw (20),
- ▶ pobierania ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (16),
- ▶ pobierania owoców i warzyw świeżych i ustalania ich klas jakości (5),
- ▶ pobierania owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (4),
- ▶ pobierania mleka i jego przetworów (3),

nie korzystało z nich w miejscu zatrudnienia.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku działalności 14 rzeczoznawców (15,7% objętych kontrolą), które dotyczyły:

- ▶ nieaktualnych danych w zaświadczeniu o wpisaniu do rejestru rzeczoznawców wydanym przez wojewódzkiego inspektora (na przykład nieaktualny numer i seria dowodu osobistego oraz nazwisko),
- ▶ braku sporządzania wtórnika próbki,
- ▶ braku przedstawienia protokołu z pobrania próbek kierownikowi jednostki, w której rzeczoznawca wykonywał czynności pobrania próbek,
- ▶ pominięcia na opakowaniu wtórnika informacji o numerze protokołu pobrania próbki,
- ▶ niewłaściwego dokumentowania czynności, na przykład: braku sporządzania protokołu z pobrania próbek lub sporządzania go wyłącznie w jednym egzemplarzu, odnotowania faktu pobrania próbki jedynie w elektronicznym systemie, sporządzania protokołu z pobrania próbek wyłącznie w przypadku próbek rozjemczych i arbitrażowych, wpisania w protokole z pobrania próbek nieprawidłowej informacji o wielkości jednostkowej próbki zamiast konkretnej masy (podano minimum 1 kg), stosowania protokołu z ustalania klas jakości

świeżych owoców i warzyw oraz protokołu z pobrania próbek niezgodnego ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 marca 2016 r. w sprawie nabywania uprawnień do wykonywania niektórych czynności związanych z oceną jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz dokumentowania tych czynności,

- ▶ braku właściwego zabezpieczenia i przechowywania próbek,
- ▶ braku okazania zaświadczenia o wpisaniu do rejestru rzeczoznawców uprawniającego do pobierania próbek.

W wyniku kontroli wydano ogółem 7 upomnień i 7 zaleceń pokontrolnych.

2.4 Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1 Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy lub zagraniczny realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS Świadectwo jakości handlowej jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy, co ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

W 2021 r. wydano ogółem 782 Świadectwa jakości handlowej, w tym:

- ▶ 743 świadectwa dla artykułów rolno-spożywczych wywożonych z Polski (to jest 95,0% ogółu wydanych), w tym 152 świadectwa w ramach reeksportu obejmujące głównie: wyroby cukiernicze i ciastkarskie (360,3 t), koncentraty spożywcze (258,4 t), kawę (153,6 t), przetwory zbożowe (51,3 t), przetwory owocowe i warzywne (42,9 t), herbaty (31,6 t) oraz soki i napoje bezalkoholowe (3190,4 hl); w ramach eksportu oceną objęto głównie: wyroby cukiernicze i ciastkarskie (2739,2 t),

- przetwory owocowe i warzywne (716,1 t), owoce i warzywa suszone (463,6 t), ziarno zbóż i przetwory zbożowe (409,6 t), przetwory mleczne (153,5 t), przetwory mięsne (136,1 t), koncentraty spożywcze (108,0 t), kawę (95,2 t) oraz soki i napoje bezalkoholowe (3756,4 hl), przeznaczone głównie do: Arabii Saudyjskiej, Azerbejdżanu, Bośni i Hercegowiny, Kataru, Kuwejtu, Rosji, Sudanu, Ukrainy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich,
- ▶ 32 świadectwa dla towarów wyprodukowanych w kraju (to jest 4,1% ogółu wydanych); oceną objęto głównie: ziarno kukurydzy (26,0 t), mięso i przetwory mięsne (24,4 t), przetwory z mleka krowiego i koziego (22,2 t), marmolady jednoskładnikowe (3,4 t) oraz napoje bezalkoholowe (0,3 hl),
 - ▶ 5 świadectw potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska (to jest 0,6% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były przetwory: mięsne, mleczne i rybne oraz wyroby garmażeryjne (0,3 t),
 - ▶ 2 świadectwa dla towarów importowanych z przeznaczeniem na rynek krajowy (to jest 0,3% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były wyroby cukiernicze (38,9 t) z Arabii Saudyjskiej i Sudanu.

2.4.2 Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting of exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry

Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj dostarczanych do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorca zwolniony z obowiązku znakowania jaj, jest zobligowany do prowadzenia ewidencji jaj nieoznakowanych oraz przekazywania wojewódzkiemu inspektorowi JHARS pisemnej informacji o zamiarze dostawy jaj do odbiorców w innych państwach członkowskich UE. Brak wypełniania obowiązków przez przedsiębiorcę skutkuje cofnięciem zwolnienia w drodze decyzji admi-

nistracyjnej, wydawanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS. Obowiązek przekazywania informacji o zamiarze wysyłki nie dotyczy jaj nieoznakowanych kierowanych do przemysłu spożywczego na terenie Polski.

Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przekazuje właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich UE informacje o podmiotach, które uzyskały zwolnienie zgodnie z art. 11 ust. 2 lit. a rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008,
- ▶ prowadzi wykaz podmiotów, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj.

Główny Inspektor jest również organem właściwym do otrzymywania informacji o dostawach jaj nieoznakowanych do Polski z innych krajów UE, które w 2021 roku były realizowane z Finlandii i Francji.

W 2021 r. obowiązywały ogółem 84 decyzje administracyjne zwalniające podmioty z obowiązku znakowania jaj wydane na wnioski złożone przez 43 podmioty do 8 wojewódzkich inspektorów JHARS. Jedna decyzja została cofnięta z uwagi na wskazanie firmy handlowej do odbioru jaj nieoznakowanych zamiast zakładu przetwórstwa spożywczego.

Podmioty zwolnione ze znakowania jaj planowały i realizowały wysyłki jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego zlokalizowanych na terenie Polski, Włoch, Francji i Niemiec (tabela 10). W tabeli nie uwzględniono dostaw jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski, w związku z brakiem obowiązku przekazywania informacji o wysyłkach jaj do WIJHARS.

2.4.3 Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

Uprawnienia do pobierania próbek, ustalania klas jakości artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą posiadać również rzeczoznawcy. Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom.

TABELA 10.

Zestawienie liczby podmiotów i decyzji zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj zaplanowanych do wysyłki jaj w 2021 r./
Table 10: Number of facilities, number of decisions on exemption from marking obligations for eggs and numer of eggs scheduled for shipment in 2021

Lp.	Organ wydający decyzję	Liczba podmiotów (szt.)	Liczba decyzji (szt.)	Kraj wysyłki	Liczba jaj zaplanowanych do wysyłki (szt.)	Liczba transportów (szt.)
1.	Opolski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	1	Francja	47 174 400	156
				Włochy	78 624 000	260
2.	Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	16	30	Niemcy	36 936 000	114
3.	Lubuski Wojewódzki Inspektor JHARS	9	17	Polska	0	0
4.	Małopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	9	16	Polska	0	0
5.	Łódzki Wojewódzki Inspektor JHARS	4	5	Polska	0	0
6.	Śląski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	2	Polska	0	0
7.	Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS	2	10	Polska	0	0
8.	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor JHARS	1	2	Polska	0	0
RAZEM		43	83		162 734 400	530

Rzecznik zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, takich jak: pobieranie próbek, ustalanie klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełnianie powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2021 r. przeprowadzono 24 egzaminy w zakresie 8 specjalizacji, do których przystąpiło 475 osób. Uprawnienia rzeczoznawcy uzyskało 460 osób, to jest 96,8% ogółu przystępujących do egzaminu. Ponadto, uprawnienia rzeczoznawcy uzyskało 299 rzeczoznawców uczestniczących w 29 szkoleniach z zakresu ustalania klas jakości świeżych owoców i warzyw (tabela 11).

TABELA 11.

Liczba osób które uzyskały uprawnienia rzeczoznawcy w poszczególnych specjalizacjach w 2021 r./ **Table 11: Number of quality assessors licenced by AFQI in 2021 – by particular specialisations**

Lp.	Nazwa specjalizacji objętej egzaminem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych egzaminów	Liczba osób przystępujących do egzaminu	Liczba osób, które uzyskały tytuł rzeczoznawcy
1.	Klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP	6	136	133
2.	Klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP	4	84	77
3.	Pobieranie próbek nasion roślin oleistych	1	6	6
4.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów	1	8	8
5.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	7	120	115
6.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych oraz świeżych owoców i warzyw	2	58	58
7.	Pobieranie próbek mleka i produktów mlecznych	2	52	52
8.	Pobieranie próbek chmielu i produktów chmielowych	1	11	11
RAZEM		24	475	460
Lp.	Nazwa specjalizacji objętej szkoleniem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Liczba osób uczestniczących w szkoleniu	Liczba osób, które uzyskały tytuł rzeczoznawcy
1.	Ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw	29	299	299
RAZEM		29	299	299

3. Współpraca z organizacjami i instytucjami/ Cooperation with organisations and authorities

3.1 Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

Organizacje międzynarodowe kontynuowały w 2021 r. spotkania prowadzone w większości przypadków w formie wideokonferencji, których mechanizmy wypracowano w poprzednim roku pandemii. Natomiast warto wspomnieć, że w tym roku część posiedzeń niektórych organizacji międzynarodowych takich jak OECD i EKG/ONZ odbyła się hybrydowo. Także Unia Europejska opracowała system bezpiecznego udziału przedstawicieli państw członkowskich w spotkaniach wysokiego szczebla w Brukseli.

Nastąpił dalszy wzrost udziału przedstawicieli Polski w spotkaniach organów Unii Europejskiej, a tym samym udziału GIJHARS w konsultacjach dokumentów i stanowisk na te spotkania. Pod względem merytorycznym przeanalizowano ponad 200 projektów instrukcji dla przedstawicieli Polski z instytucji zewnętrznych takich jak: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Główny Inspektorat Sanitarny i Główny Inspektorat Weterynarii. W 2021 r. nastąpiła również reorganizacja ciał pomocniczych Rady i Komisji. W minionym roku 84 przedstawicieli IJHARS wzięło udział w 62 różnych spotkaniach międzynarodowych organizowanych w formie wideokonferencji. Pracownicy Inspekcji uczestniczyli między innymi w 20 sesjach organizacji międzynarodowych i 37 posiedzeniach organów pomocniczych Unii Europejskiej. W 2021 roku odnotowano rekordową liczbę sesji ciał pomocniczych Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. Oprócz spotkań wcześniej zaplanowanych, odbyło się szereg sesji odwołanych w 2020 roku. Wiązało się to ze szczególnym obciążeniem pracowników GIJHARS w zakresie koordynacji i udziału zarówno w sesjach, jak i w przygotowawczych spotkaniach na poziomie Unii Europejskiej.

Szczególnie ważnym wydarzeniem 2021 roku był Szczyt Żywnościowy ONZ. Pracownicy GIJHARS brali udział w in-

tensywnych konsultacjach w tym zakresie. Pracownicy aktywnie włączyli się również w obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności, Światowego Dnia Żywności oraz 25-lecia członkostwa Polski w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

3.1.1 Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

GIJHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski, do zadań Punktu Kontaktowego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym – współpraca międzyresortowa i międzyinstytucjonalna – w zakresie opiniowania dokumentów Komisji, koordynacji przygotowań polskich przedstawicieli na spotkania Komisji i jej ciał pomocniczych, utrzymywania kontaktów z polskimi ekspertami i instytucjami współpracującymi oraz formułowania polskich stanowisk do dokumentów Komisji, jak również współpraca z innymi państwami członkowskimi, realizacja zadań wynikających z pełnienia roli instytucji wiodącej w Polsce dla Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22 – Kodeks Żywnościowy), Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Zasad Ogólnych, Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy, a także uczestnictwo w spotkaniach.

Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

- ▶ 13 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO oraz sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO; w sesjach wzięło udział 21 przedstawicieli Polski, w tym 13 przedstawicieli GIJHARS,
- ▶ 20 spotkań Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy, których celem było przygotowa-

nie państw członkowskich UE do posiedzeń KKŻ FAO/WHO i jej ciał pomocniczych; w spotkaniach wzięło udział 29 przedstawicieli Polski, w tym 21 przedstawicieli GIJHARS.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO wzięło udział w 5 spotkaniach oraz koordynowało udział polskich ekspertów w ogółem 6 spotkaniach fizycznych grup roboczych (fGR), pracujących w ramach Komitetów do spraw Substancji Dodatkowych do Żywności, Komitetu do spraw Znakowania Żywności oraz Międzyrządowej Grupy Zadaniowej do spraw Oporności na Leki Przeciwdrobnoustrojowe:

- ▶ fGR do spraw ogólnej normy dla substancji dodatkowych do żywności – GSFA,
- ▶ fGR do spraw harmonizacji warunków stosowania substancji dodatkowych do żywności,
- ▶ fGR do spraw zatwierdzenia warunków stosowania substancji dodatkowych do żywności,
- ▶ fGR do spraw zapisów Noty 161 odnoszącej się do stosowania substancji słodzących,
- ▶ fGR do spraw znakowania frontu opakowania dodatkową wartością odżywczą,
- ▶ fGR do spraw oporności na leki przeciwdrobnoustrojowe.

W posiedzeniach fizycznych grup roboczych KKŻ online wzięło udział 12 przedstawicieli Polski, w tym 9 przedstawicieli GIJHARS.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ponadto:

- ▶ opracował i przekazał komentarze Polski dotyczące: projektu stanowiska UE dotyczącego zakresu kompetencji wspólnej eGR CCRVDF/CCPR oraz eGR do spraw Kodeksu praktyki w celu ograniczenia i powstrzymania oporności na leki przeciwdrobnoustrojowe,
- ▶ poparł stanowisko UE podczas posiedzenia fGR do spraw Oporności na Leki Przeciwdrobnoustrojowe,
- ▶ pozyskał nowych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opinowania tworzonych dokumentów,
- ▶ promował działalność KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji, udział w roli

prelegenta w wydarzeniach organizowanych przez portal Food Fakty,

- ▶ promował obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności oraz Światowego Dnia Żywności.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO koordynował udział polskich ekspertów w pracach następujących 16 elektronicznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO (eGR) w ramach:

- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Zasad Ogólnych: w zakresie komitetów pracujących korespondencyjnie,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Kontroli Żywności w Importie i Eksporcie oraz Systemów Certyfikacji: w zakresie zafałszowań żywności, stosowania elektronicznych certyfikatów oraz przejścia na certyfikację bez dokumentów w wersji papierowej,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Tłuszczów i Olejów w zakresie rewizji Normy dla oliwy z oliwek i oliwy z wytloczyn oliwek,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Znakowania Żywności: w zakresie znakowania wartością odżywczą na froncie opakowania, znakowania alergenów,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Zanieczyszczeń Żywności w zakresie przygotowania dokumentu do dyskusji na temat alkaloidów pirolizydynowych,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Żywienia i Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywnościowych w zakresie Wytycznych dla żywności „terapeutycznej” gotowej do spożycia (RUTF),
- ▶ Międzyrządowej Grupy Zadaniowej FAO/WHO do spraw Oporności na Leki Przeciwdrobnoustrojowe w zakresie: rewizji Kodeksu praktyki w celu ograniczenia i powstrzymania oporności na leki przeciwdrobnoustrojowe, opracowania Wytycznych w celu zintegrowanego nadzoru i monitoringu oporności na leki przeciwdrobnoustrojowe,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Świeżych Owoców i Warzyw w zakresie: Normy dla cebuli i szalotki, Normy dla świeżych daktyli, Normy dla owoców jagodowych,
- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Higieny Żywności w zakresie: opracowania Wytycznych dla bezpiecznego używania i ponownego wykorzystania wody w produkcji żywności, opracowania Wytycznych dla kontroli *Escherichia Coli* produkujących toksyny shiga (STEC)

w mięsie wołowym, kielkach, warzywach liściastych, świeżym mleku i serach.

Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum

- ▶ Przyjęcie Kodeksu praktyki w celu ograniczenia i powstrzymania oporności na leki przeciwdrobnoustrojowe i Wytycznych w celu zintegrowanego nadzoru i monitoringu oporności na leki przeciwdrobnoustrojowe oraz zakończenie prac TFAMR.
- ▶ Przyjęcie Wytycznych dla znakowania frontu opakowania dodatkową informacją o wartości odżywczej (FOPNL).
- ▶ Przyjęcie Wytycznych dla komitetów pracujących korespondencyjnie.
- ▶ Zatwierdzenie propozycji nowych prac w zakresie Wytycznych dla przeciwdziałania i kontroli oszustw żywnościowych.
- ▶ Dyskusja nad zółtym podczas sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego.
- ▶ Wybory przewodniczącego i wiceprzewodniczących KKŻ.

W ramach promocji działalności Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO przygotowano szereg materiałów do publikacji w prasie branżowej i w aktualnościach na stronie internetowej IJHARS.

3.1.2 Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

GIJHARS prowadzi Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (Sekretariat Współpracy z WP.7).

Główne cele Europejskiej Komisji Gospodarczej (EKG) ONZ to:

- ▶ działanie na rzecz podnoszenia aktywności ekonomicznej państw członkowskich,
- ▶ tworzenie norm regulujących liczne dziedziny obrotu międzynarodowego,

- ▶ podtrzymywanie i rozwój więzi gospodarczych między krajami członkowskimi i innymi krajami świata.

Wśród organów roboczych EKG znajduje się Komitet Sterujący do spraw Wzmocnienia Potencjału Handlu i Norm, w którym działa Grupa Robocza do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (Grupa Robocza WP.7), a w jej ramach Sekcje Branżowe do spraw Standaryzacji:

- ▶ Świeżych Owoców i Warzyw,
- ▶ Produktów Suchych i Suszonych,
- ▶ Sadzeniaków Ziemiaka,
- ▶ Mięsa.

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. Celem jej działania jest wspomaganie handlu międzynarodowego poprzez tworzenie kryteriów oceny jakości handlowej w formie norm, które są wskazaniem aktualnej praktyki handlowej. W pracach Grupy Roboczej biorą udział państwa członkowskie EKG, zainteresowane kraje niebędące jej członkami oraz międzynarodowe i regionalne organizacje branżowe.

Do zadań Sekretariatu Współpracy z WP.7 należy:

- ▶ pełnienie funkcji łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ, a Polską,
- ▶ koordynacja działalności dotyczącej WP.7 w kraju, w tym współpraca z zainteresowanymi ekspertami krajowych instytucji i organizacji,
- ▶ rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i opracowanych normach.

Sekretariat Współpracy z WP.7 koordynował krajowe przygotowania do 5 sesji (4 sesji sekcji branżowych i 1 sesji WP.7). Ośmiu przedstawicieli Polski (w tym 6 z GIJHARS) wzięło udział w następujących 4 posiedzeniach online: 69. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw, 68. sesji Sekcji Branżowej do spraw Produktów Suchych i Suszonych, 29. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Mięsa oraz 76. sesji Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ. Sekretariat koordynował udział przedstawicieli Polski w posiedzeniach i przygotował instrukcje w porozumieniu z ekspertami instytucji współpracujących.

W ramach prowadzonych działań z instytucjami współpracującymi konsultowane były kwestie organizacyjne dotyczące Grupy Roboczej WP.7 EKG/ONZ oraz przyjęcie międzysesyjnej procedury zatwierdzania dokumentów. Podczas konsultacji Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7 EKG/ONZ), ponownie wybrano przedstawiciela Polski – Zastępcę Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, na Przewodniczącą Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych.

W ramach promocji działalności Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ i Sekretariatu Współpracy z WP.7 przygotowano materiały do publikacji w prasie branżowej i w aktualnościach na stronie internetowej IJHARS.

3.1.3 Współpraca w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables

GIJHARS reprezentuje Polskę w Systemie Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw funkcjonującym w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju zwanym dalej Systemem OECD. GIJHARS jest odpowiedzialny za koordynację działań w tym obszarze. Polska jest członkiem Systemu OECD od 1994 roku.

Główne cele Systemu OECD:

- ▶ ułatwienie handlu międzynarodowego poprzez harmonizację wdrażania oraz interpretacji norm handlowych,
- ▶ wprowadzanie i promowanie standardów jakości dla owoców i warzyw w zakresie produkcji i obrotu,
- ▶ promocja jednolitych procedur kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ułatwianie wzajemnego uznawania systemów kontroli państw członkowskich,
- ▶ wspomaganie handlu owocami i warzywami poprzez zintensyfikowanie współpracy pomiędzy krajami eksportującymi i importującymi w zakresie wprowadzania międzynarodowych norm na te produkty,

- ▶ opracowywanie materiałów interpretacyjnych dla norm w zakresie jakości handlowej świeżych owoców i warzyw, w tym ilustrowanych broszur, skali barw dla różnych produktów, wytycznych dla oceny dojrzałości owoców wykorzystywanych w toku kontroli tej grupy produktów.

Od 16 do 18 marca 2021 r. odbyło się 33. Międzynarodowe spotkanie dotyczące kontroli jakości owoców i warzyw, organizowane w ramach Systemu OECD przez Niemcy. Spotkanie odbyło się w formie wideokonferencji i miało na celu upowszechnianie informacji na temat zharmonizowanego stosowania norm handlowych i metod kontroli oraz jakości wybranych towarów i ich produkcji. Program spotkania obejmował takie zagadnienia jak między innymi: informacja o zmianach w prowadzeniu kontroli jakości produktów w UE i Zjednoczonym Królestwie spowodowanych przez Brexit oraz dyskusję nad wpływem ustanowionych norm handlowych dla owoców i warzyw. W spotkaniu udział wzięło 15 przedstawicieli IJHARS.

Międzynarodowe szkolenie na temat kontroli jakości świeżych owoców i warzyw, pod auspicjami Systemu OECD, zostało zorganizowane w formie hybrydowej przez Słowację od 16 do 17 września 2021 r. w Mojmirovcach na Słowacji. Szkolenie miało na celu ujednolicenie interpretacji norm handlowych stosowanych przez urzędowe organy kontroli. Przeprowadzono praktyczne sesje poświęcone omówieniu norm handlowych i ocenie jakości dla takich produktów jak kapusta głowiasta, ananasy oraz śliwki. Przedmiotem tegorocznego szkolenia były również zagadnienia związane z wpływem pandemii Covid-19 na rynek świeżych owoców i warzyw, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli jakości, jak również z obchodami Międzynarodowego Roku Owoców i Warzyw. W spotkaniu udział wzięło 13 przedstawicieli IJHARS.

W ramach obchodów 25-lecia członkostwa Polski w OECD, w tym realizacji kampanii informacyjnej przez resort rolnictwa, przygotowano informację na temat działań IJHARS w ramach współpracy z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

Z okazji Międzynarodowego Roku Owoców i Warzyw, System OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw, przy współpracy z COLEACP, zorganizował serię webinarium poświęconych sektorowi owo-

ców i warzyw. Obchody Międzynarodowego Roku Owoców i Warzyw w sposób szczególnie celebrowano również podczas 33. Międzynarodowego spotkania dotyczącego kontroli jakości owoców i warzyw oraz Międzynarodowego szkolenia na temat kontroli jakości świeżych owoców i warzyw w Mojmirovcach.

Sekretariat Systemu OECD zorganizował ponadto 2 spotkania online grupy roboczej, podczas których delegaci omawiali propozycje zmian w broszurach dla owoców i warzyw, między innymi dla mango, winogron stołowych, bananów oraz kalafiorów. W spotkaniach wzięło udział 2 pracowników GIJHARS.

Przedstawiciel GIJHARS uczestniczył w 80. Posiedzeniu Plenarnym Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw, które odbywało się online w dniu 2 grudnia 2021 r.

Z okazji spotkania Stałego Przedstawiciela RP przy Systemie OECD z Przewodniczącym Komitetu Rolnego OECD, GIJHARS przygotował wkład do wypowiedzi na powyższe spotkanie.

3.1.4 Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

Aktualnie 20 pracowników GIJHARS pełni rolę ekspertów współpracujących w następujących 7 Komitetach (wraz z tematycznymi podkomitetami) Komisji Europejskiej w ramach procedury komitologii:

- ▶ Stałym Komitecie do spraw Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz – ogólne prawo żywnościowe,
- ▶ Komitecie do spraw aromatyzowanych produktów sektora wina,
- ▶ Komitecie do spraw napojów spirytusowych,
- ▶ Komitecie do spraw polityki jakości produktów rolnych,
- ▶ Komitecie do spraw Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (WORR) – produkty zwierzęce, produkty ogrodnicze, uprawy polowe i oliwa z oliwek, wino,
- ▶ Komitecie Regulacyjnym do spraw produkcji ekologicznej,
- ▶ Grupie ekspertów do spraw monitorowania wody w mięsie drobiowym.

Ponadto, 19 przedstawicieli GIJHARS uczestniczy również w pracach wymienionych poniżej 5 Grup Roboczych

Rady Unii Europejskiej (wraz z tematycznymi podgrupami), zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji:

- ▶ Grupy Roboczej do spraw Horyzontalnych Kwestii Rolnych – oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia, rolnictwo ekologiczne, zaświadczenia o charakterze specjalnym (F.03),
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22) w zakresie tematycznym prac:
 - FAO,
 - EKG/ONZ,
 - OECD,
 - Kodeks Żywnościowy.
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Produktów Rolnych – oliwa z oliwek, owoce i warzywa, rośliny uprawne (F.08),
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Środków Spożywczych (I.05),
- ▶ Grupy Roboczej do spraw Win i Alkoholi (F.12).

Regularnie przeprowadzana była aktualizacja wykazu ekspertów GIJHARS uczestniczących w pracach Grup Roboczych Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej.

Przedstawiciele GIJHARS uczestniczyli w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy (15 spotkań online),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw oszustw żywnościowych (2 spotkania online),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw sieci powiadamiania i współpracy – ACN (2 spotkania online),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności – FFN (5 spotkań online),
- ▶ Grupy KE dotyczącej Kontroli Urzędowych – OCR (6 spotkań online),
- ▶ Komitetu Regulacyjnego KE do spraw Produkcji Ekologicznej (7 spotkań online),
- ▶ Grupy Ekspertów KE do spraw Produkcji Ekologicznej (3 spotkania online),
- ▶ Grupy ekspertów KE do spraw rynków rolnych dotyczącej kontroli w sektorze oliwy z oliwek (1 spotkanie online),

- ▶ Grupy ekspertów KE do spraw monitorowania wody w mięsie drobiowym (1 spotkanie online),
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw e-commerce (1 spotkanie online).

3.1.5 Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network

Od czerwca 2013 roku, decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w Głównym Inspektoracie JHARS działa Punkt Kontaktowy do spraw oszustw żywnościowych, który odpowiada za koordynację działań związanych z oszustwami żywnościowymi w Polsce i stanowi organ łączni-

TABELA 12.
Zgłoszenia w systemie iRASFF (AA i FF) z podziałem na państwa, których dotyczyły/ **Table 12: Notifications in the system iRASFF (AA and FF) by country**

Państwo, którego dotyczyło zgłoszenie	Liczba zgłoszeń w systemie iRASFF (AA i FF)	% całkowitej liczby zgłoszeń
Niemcy	60	30,9
Belgia	22	11,3
Czechy	18	9,3
Litwa	12	6,2
Włochy	10	5,2
Francja	9	4,6
Słowenia	8	4,1
Austria	7	3,6
Niderlandy	6	3,1
Estonia	4	2,1
Hiszpania	4	2,1
Komisja Europejska	4	2,1
Słowacja	4	2,1
Węgry	4	2,1
Dania	3	1,5
Finlandia	3	1,5
Irlandia	3	1,5
Łotwa	3	1,5
Rumunia	3	1,5
Chorwacja	2	1,0
Szwecja	2	1,0
Bułgaria	1	0,5
Norwegia	1	0,5
Portugalia	1	0,5
RAZEM	194	100

kowy krajowych służb kontrolnych z Komisją Europejską w powyższym zakresie. W 2021 roku w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych Polska procedowała 265 spraw, to jest:

- ▶ rozpatrywała 194 sprawy przekazane przez kraje UE w ramach systemu iRASFF (AA i FF); zgłoszenia z podziałem na państwa, których dotyczyły przedstawia tabela 12,
- ▶ utworzyła i przekazała do innych państw członkowskich EU w ramach systemu iRASFF 71 zgłoszeń.

TABELA 13.
Zgłoszenia z podziałem na kategorie, których dotyczyły/ **Table 13: Notifications by category**

Kategorie, których dotyczyły zgłoszenia w systemie iRASFF (AA i FF)	Liczba zgłoszeń	% całkowitej liczby zgłoszeń
żywe zwierzęta	52	19,6
mięso i przetwory mięsne	41	15,5
oleje i tłuszcze	32	12,1
pasze dla zwierząt	23	8,7
ryby i przetwory rybne	21	7,9
owoce, warzywa i przetwory	14	5,3
suplementy diety	13	4,9
zboża i przetwory zbożowe	13	4,9
nawozy i środki wspomagające ochronę roślin	7	2,6
kawa i herbata	6	2,3
miody	5	1,9
mleko i przetwory mleczne	5	1,9
nasiona i orzechy	5	1,9
słodycze	5	1,9
dodatki do żywności	2	0,8
jaja	2	0,8
koncentraty spożywcze	2	0,8
napoje bezalkoholowe	2	0,8
napoje alkoholowe	2	0,8
produkty pochodzenia zwierzęcego	2	0,8
inne*	2	0,8
dietetyczny środek spożywczy specjalnego przeznaczenia medycznego	1	0,4
grzyby	1	0,4
karma dla psów	1	0,4
materiały do kontaktu z żywnością	1	0,4
przyprawy	1	0,4
sólne przekąski	1	0,4
syropy owocowe	1	0,4
tofu	1	0,4
żywność dla dzieci	1	0,4
RAZEM	265	100

* kategoria inne obejmuje zapytanie do laboratorium oraz błędne użycie nazwy „eco” w nazwie firmy.

W 2021 roku wpłynęło również 146 spraw mających charakter ogólny.

Spośród 194 zgłoszeń, które wpłynęły w ramach systemu iRASFF (AA i FF), 163 zgłoszenia (84%) zostały zakończone – ustalenia przesłano do zgłaszających Punktów Kontaktowych Państw Członkowskich UE, Polska natomiast otrzymała odpowiedzi na 57 zgłoszeń, które utworzyła. W pozostałych 31 sprawach Punkty Kontaktowe czekają na ustalenia organów kontrolnych w zakresie zgłoszonych nieprawidłowości, w tym Polska oczekuje na ustalenia w 14 sprawach.

Największy odsetek zgłoszeń w systemie iRASFF (AA i FF) dotyczył transportu żywych zwierząt (19,6%), mięsa i przetworów mięsnych (15,5%) oraz olejów i tłuszczów (12,1%). W tabeli 13 zamieszczono zgłoszenia, które przekazano w systemie iRASFF (AA i FF) z podziałem na kategorie.

3.1.6 Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation

Komitet FAO do spraw Rolnictwa/ FAO Committee on Agriculture

Komitet FAO do spraw Rolnictwa jest odpowiedzialny za zapewnienie ogólnej polityki i wytycznych regulujących kwestie związane z rolnictwem, hodowlą zwierząt, bezpieczeństwem żywności, żywieniem, rozwojem obszarów wiejskich oraz zarządzaniem zasobami naturalnymi. Instytucją wiodącą w zakresie współpracy z Komitetem jest MRiRW. W ramach spotkań Grupy Roboczej do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – FAO, państwa członkowskie UE, wypracowują wspólne stanowiska, które są prezentowane podczas sesji Komitetu. Przedstawiciele GIJHARS brali udział w konsultacjach instrukcji oraz otrzymywali sprawozdania z posiedzeń grupy. W ramach prac grupy z GIJHARS konsultowane były stanowiska do opracowywanych dokumentów, między innymi do Konkluzji Rady UE wyznaczających priorytety związane ze Szczytem Systemów Żywnościowych ONZ 2021, do których GIJHARS zgłosił uwagi.

Szczyt Systemów Żywnościowych ONZ 2021 (FSS)/ United Nations Food System Summit 2021

Przygotowania do Szczytu Systemów Żywnościowych ONZ 2021 (FSS) rozpoczęły się w 2020 r. W ramach tych przygotowań organizowane były regularne spotkania online, fora publiczne i ankiety dotyczące pięciu ścieżek działań Szczytu. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako instytucja wiodąca, uczestniczyło aktywnie w działaniach, natomiast GIJHARS brał udział w konsultacjach przed Szczytem. Polska przystąpiła do pierwszej ścieżki działań: Zapewnienie wszystkim dostępu do bezpiecznej i odżywczej żywności (ang. Ensure Access to Safe and Nutritious Food for All).

Szczyt Systemów Żywnościowych ONZ 2021 odbył się 23 września 2021 r. w Nowym Jorku, w formacie wirtualnym. Szczyt był poprzedzony hybrydowym posiedzeniem przygotowawczym na szczeblu ministerialnym tak zwanym Pre-Summit, które odbyło się w Rzymie od 26 do 28 lipca 2021 r. Podczas Pre-Summitu, Polska przedstawiła dotychczasowe prace prowadzone na szczeblu krajowym, w tym organizację 26 maja 2021 r. Dialogu Krajowego „Budowanie w Polsce systemu identyfikowania żywności, zapewniającego uczestnikom łańcucha żywnościowego dostęp do transparentnej i wiarygodnej informacji na temat sposobu i miejsca produkcji żywności”. W realizację tego projektu zaangażowany jest również IJHARS. Dokument opisujący polską wizję procesu transformacji krajowego systemu żywnościowego, tak zwana ścieżka krajowa, został zamieszczony na stronie internetowej ONZ.

Szczyt Systemów Żywnościowych ONZ 2021, powiązany z 76. Sesją Zgromadzenia Ogólnego ONZ, odbył się na szczeblu głów państw oraz szefów rządów. Wystąpienia głów państw oraz liderów regionów dotyczyły planów i zobowiązań w obszarze transformacji systemów żywnościowych, z uwzględnieniem celów zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals – SDG) Agendy 2030.

W ramach rozpowszechniania informacji o Szczycie Systemów Żywnościowych ONZ 2021 GIJHARS przygotował publikację na stronę internetową Inspekcji.

Obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności i Światowego Dnia Żywności / World Food Safety Day and World Food Day

Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności został ustanowiony w 2018 r. na podstawie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, z inicjatywy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jest obchodzony cyklicznie 7 czerwca. Powyższe wydarzenie w roku 2021 odbywało się pod hasłem „Bezpieczna żywność dziś dla zdrowego jutra” (Safe food now for a healthy tomorrow). Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski (GIJHARS) był inicjatorem obchodów na szczeblu krajowym, aktywnie zachęcał wszystkie instytucje współpracujące do zaakcentowania tego ważnego dnia, a także wsparł merytorycznie FoodFakty Safety Week – wydarzenie organizowane przez branżowy portal internetowy, odbywające się pod patronatem Głównego Inspektora JHARS. Prelekcje wygłoszone przez pracowników GIJHARS dotyczyły globalnej roli KKŻ FAO/WHO w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa żywności oraz nowych ogólnych zasad higieny żywności wraz z systemem HACCP zatwierdzonych pod koniec 2020 r.

Światowy Dzień Żywności, obchodzony 16 października, ustanowiony został przez Organizację do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w rocznicę jej powstania. Jego głównym celem jest pogłębianie świadomości opinii publicznej na temat globalnych problemów żywnościowych oraz wzmocnienie poczucia solidarności w walce z głodem i niedożywieniem.

GIJHARS włączył się w jego obchody za sprawą kampanii informacyjnej prowadzonej na stronie internetowej IJHARS oraz FoodFakty Summit 2021 – cyklu eFORUM poświęconego obecnym i przyszłym wyzwaniom branży spożywczej. Wśród licznych prelegentów forum prezentacje wygłosili pracownicy GIJHARS. Wystąpienia dotyczyły unijnego kodeksu postępowania w zakresie odpowiedzialnych praktyk biznesowych dotyczących żywności, a także prac komitetów KKŻ FAO/WHO zajmujących się takimi zagadnieniami jak: zanieczyszczenia żywności, pozostałości pestycydów i pozostałości leków weterynaryjnych w żywności. Informacje na temat obu wydarzeń były popularyzowane w prasie branżowej oraz na stronie internetowej IJHARS.

Brexit/Brexit

24 grudnia 2020 r. Unia Europejska (UE) oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Zjednoczone Królestwo – ZK) osiągnęły porozumienie w sprawie pakietu umów regulujących przyszłe relacje, w skład którego wchodzi między innymi Umowa o handlu i współpracy.

30 grudnia 2020 r., w imieniu UE na podstawie decyzji Rady, przewodniczący Rady Europejskiej Charles Michel i przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen podpisali umowę o handlu i współpracy między UE-ZK. Od 1 stycznia do 29 kwietnia 2021 r. umowa funkcjonowała tymczasowo. Parlament Europejski w drodze głosowania 27 kwietnia wyraził zgodę na zawarcie umowy ze ZK. 29 kwietnia, Rada przyjęła decyzję w sprawie zawarcia z ZK umowy o handlu i współpracy oraz umowy o bezpieczeństwie informacji, która była ostatnim krokiem w procesie ratyfikacji umów.

Umowa o handlu i współpracy między UE a ZK jest jednym z najbardziej kompleksowych porozumień jakie zostało kiedykolwiek zawarte przez UE. Porozumienie pomiędzy stronami obejmuje szereg dziedzin leżących w interesie UE oraz wykracza daleko poza tradycyjne umowy o wolnym handlu oraz zapewnia solidną podstawę dla utrzymania dalszej współpracy. Umowa o handlu i współpracy składa się z siedmiu części, trzech protokołów oraz załączników. Zasady handlu towarami pomiędzy stronami zostały opisane w poszczególnych rozdziałach Tytułu I: Handel towarami, w części drugiej: Handel, transport, rybołówstwo i inne ustalenia.

Biorąc pod uwagę zakres działalności Inspekcji JHARS istotne są zapisy umowy związane z:

- ▶ ułatwieniem handlu towarami między stronami oraz z utrzymaniem zliberalizowanego handlu towarami (rozdział 1: Traktowanie narodowe i dostęp do rynku w odniesieniu do towarów),
- ▶ postanowieniami o ustanowionych zasadach określających pochodzenie towarów do celów stosowania preferencyjnego traktowania taryfowego (rozdział 2: Reguły pochodzenia),
- ▶ ułatwieniem handlu towarami między stronami poprzez zapobieganie zbędnym barierom technicznym w handlu, ich identyfikowanie i eliminowanie (rozdział 4: Bariery techniczne w handlu).

Dodatkowo w załącznikach do umowy zostały szczegółowo opisane dwa obszary związane bezpośrednio z kompetencjami Inspekcji:

- ▶ Załącznik TBT 4: Produkty ekologiczne – określa postanowienia i procedury wspierające handel produktami ekologicznymi zgodnie z zasadami niedyskryminacji i wzajemności poprzez uznanie przez strony równoważności ich odpowiednich przepisów,
- ▶ Załącznik TBT 5: Handel winem – ma zastosowanie do wina objętego pozycją 22.04 Systemu Zharmonizowanego.

W ramach spraw związanych z wyjściem ZK z UE, GIJHARS współpracował z krajowymi jednostkami administracji publicznej, takimi jak: Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii. Przedstawiciele GIJHARS koordynowali opracowanie i dystrybucję odpowiedzi na zapytania przedsiębiorców, materiałów i wkładów do rządowej strony www.brexit.gov.pl, na konferencję MRiRW, informacji dla polskich członków Komisji Rolnictwa w Parlamencie Europejskim oraz przekazano uwagi do wersji polskiej Umowy o handlu i współpracy UE-UK, które ostatecznie zostały przyjęte tylko w zakresie Kodeksu Żywnościowego. W ramach działań informacyjnych pracownicy GIJHARS przeprowadzili aktualizację zakładki BREXIT, na stronie internetowej IJHARS. Przedstawiciele GIJHARS uczestniczyli również w tematycznych seminariach i webinarach dotyczących zmian w handlu UE z ZK organizowanych przez Ambasadę Zjednoczonego Królestwa i brytyjską administrację rządową.

Ponadto, GIJHARS zorganizował spotkanie z WIJHARS w sprawie realizacji oraz korzystania ze środków finansowych związanych z nowym funduszem finansowym – Po-brexitowa rezerwa dostosowawcza (BAR).

Dodatkowo, w ramach szerszej popularyzacji informacji na temat Brexit i jego skutków, dostępności aktualnych dokumentów opracowanych przez Komisję Europejską i Zjednoczone Królestwo oraz wydarzeń i spotkań online, GIJHARS opracował artykuły do Biuletynu Wiedza i Jakość oraz materiały dotyczące aktualności znajdujących się na stronie internetowej IJHARS.

Strategia „Od pola do stołu”/ „Farm to Fork” Strategy

Istotnymi założeniami przyjętej w Unii Europejskiej strategii „Od pola do stołu” jest osiągnięcie gospodarki o obiegu zamkniętym, ograniczenie stosowania pestycydów i leków weterynaryjnych, zrównoważona konsumpcja żywności i promocja żywności wysokiej jakości o przystępnych cenach, ograniczenie marnotrawstwa żywności, walka z zafałszowaniem żywności, wprowadzenie przejrzystego znakowania miejsca pochodzenia, wartości odżywczej oraz żywności ekologicznej.

Mając na uwadze fakt, że strategia wpłynie na pracę urzędowych służb kontroli żywności i na przedsiębiorców branży spożywczej oraz wyznacza kierunek działań również w ramach współpracy międzynarodowej, przedstawiciele GIJHARS brali udział w konsultacjach raportów o stosowaniu pestycydów w UE oraz o stosowaniu znakowania dodatkową informacją o wartości odżywczej na froncie opakowania. Pracownicy GIJHARS za pośrednictwem strony internetowej IJHARS informowali o innych istotnych punktach realizacji harmonogramu wdrażania strategii, między innymi o Unijnym kodeksie postępowania w zakresie odpowiedzialnych praktyk biznesowych i marketingowych związanych z żywnością.

Platforma Access2Markets/ Access2Markets Platform

Platforma Access2Markets (A2M) to publiczny portal informacyjny o dostępie do rynków krajów pozaunijnych oraz zasadach importu do Unii Europejskiej. Portal zastąpił dwa dotychczasowe unijne narzędzia: MADB (the Market Access Database) oraz EU Trade Helpdesk. Na platformie można znaleźć wszystkie taryfy celne, procedury celne i formalności oraz wymogi dotyczące produktów w odniesieniu do ponad 120 rynków poza UE, których wartość eksportowa przekracza łącznie 90%. Platforma jest narzędziem przeznaczonym dla mniejszych firm, umożliwiającym szybkie uzyskanie informacji o warunkach handlowych dotyczących importu do Unii Europejskiej i eksportu na ponad 120 rynków zagranicznych. Ponadto, portal dostarcza informacji we wszystkich oficjalnych językach UE o wybranych produktach oraz umowach handlowych UE, a także udostępnia poradniki czy filmy instruktażowe.

W celu popularyzacji powyższego narzędzia, GIJHARS opublikował materiały promocyjne oraz zachęcało przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji państwowych do korzystania z platformy.

Ponadto, w ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej w 2021 r., przeprowadzono analizy oraz konsultacje wewnętrzne ponad 200 projektów instrukcji na spotkania ciał pomocniczych organów UE w zakresie jakości i bezpieczeństwa żywności, zanieczyszczeń żywności, znakowania, urzędowej kontroli żywności i tematów pokrewnych. Przekazano również wkłady i stanowiska na następujące spotkania:

- ▶ Grupy ekspertów KE do spraw Kontroli Urzędowych (OCR) – w zakresie kontroli w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ Grupy Roboczej KE do spraw zanieczyszczeń rolniczych (AGRI) – wkład na temat prac CCCF (17 maja),
- ▶ Stałego Komitetu do spraw Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz – na temat 52. sesji Komitetu KKŻ FAO/WHO do spraw Pozostałości Pestycydów (14-15 czerwca),
- ▶ Głównych Lekarzy Weterynarii do 4 punktu agendy dotyczącego działania TFAMR i CCRVDF (15 lipca).

GIJHARS przekazał do Międzyresortowego Zespołu wkłady do materiałów na temat:

- ▶ Bariery w Dostępie do Rynków Krajów Trzecich – kraje Azji i Oceanii dotyczący prac Komitetu KKŻ do spraw Kontroli Żywności w Importie i Eksporcie oraz Systemów Certyfikacji (CCFICS), w zakresie zafałszowań żywności (Chiny),
- ▶ Bariery w Dostępie do Rynków Krajów Trzecich: EAUG – Rosji, Białorusi, Kazachstanu, Kirgistanu, Armenii) i Mołdawii, Uzbekistanu, Azerbejdżanu, Turkmenistanu, Tadżykistanu oraz Gruzji i Ukrainy w zakresie prac Komisji Kodeksu Żywnościowego.

Ponadto, GIJHARS koordynował szereg ogólnych konsultacji w ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej (175 spraw) z wieloma państwami, między innymi z Ukrainą, Mongolią, Gruzją, Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi i Chinami, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy w dziedzinie rolnictwa, opracowaniem wkładów do porozumień, problemów w kontaktach takich jak bariery w handlu międzynarodowym. Pracownicy GIJHARS koordynowali aktualizację (w kompetencji IJHARS) dokumen-

tów „Poland 2020-6906 Organisation OC” oraz „Poland CP 2020-6906 listing websites” związanych z audytem przekrojowym Profilu Kraju (DG(SANTE)/2020-6906 – General follow-up audit of Poland – Draft Country Profile).

3.1.7 Inne wydarzenia/ Other events

- ▶ IJHARS od kwietnia 2020 r., dołączyła do organów nadzorujących przestrzeganie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/515 z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wzajemnego uznawania towarów zgodnie z prawem wprowadzonych do obrotu w innym państwie członkowskim; w związku z rozszerzeniem kompetencji o dodatkowe zadanie w zakresie wzajemnego uznawania towarów oraz włączeniem Inspekcji do europejskiego systemu informacyjnego i komunikacyjnego, który powstał do celów nadzoru rynku (ICSMS – Information and Communication System on Market Surveillance); pracownik GIJHARS w styczniu 2021 r., jako przedstawiciel organu nadzorującego, wziął udział w szkoleniu organizowanym przez KE dotyczącym stosowania zasady wzajemnego uznawania towarów w obszarze niezharmonizowanym, które odbyło się w formie "train the trainer"; pracownik GIJHARS – jako przedstawiciel organu nadzorującego odebrał 2 powiadomienia z Systemu ICSMS dotyczące potencjalnego zagrożenia dla konsumentów; oba przypadki dotyczyły produktów non-food dla dzieci i podlegały bezpośredniemu nadzorowi Inspekcji Sanitarnej.
- ▶ GIJHARS organizował, koordynował oraz brał udział w prowadzonej przez Komisję Europejską (DG SANTE) misji/badaniu Polski w celu zebrania informacji na temat adekwatności i skutecznego wdrożenia krajowych rozwiązań w zakresie zwalczania oszustw w łańcuchu rolno-spożywczym zgodnie z rozporządzeniem (UE)2017/625 (Nr ref.: DG(SANTE) 2021- 7147).
- ▶ GIJHARS był uczestnikiem projektu badawczego Strengthening European Food Chain Sustainability by Quality and Procurement Policy (Strength2Food), realizowanego w ramach Programu Horyzont 2020 (H2020); realizacja projektu zaplanowana została na 5 lat, rozpoczęła się w 2016 a zakończyła w 2021 r.; celem projektu było zwiększenie efektywności unijnych systemów jakości żywności, zamówień publicznych

dotyczących żywności oraz stymulacja Krótkich Łańcuchów Żywnościowych, poprzez badania, a także działalność innowacyjną i demonstracyjną.

- ▶ GIJHARS został wyznaczony na lidera w pakiecie zadaniowym dotyczącym poprawy sprzedaży żywności objętej systemami jakości (ChNP, ChOG, GTS oraz rolnictwo ekologiczne) – WP 9.3 „Pilot action on improving FQS sales in Poland”, przy realizacji którego prowadził współpracę z SGGW. GIJHARS brał udział w pakiecie zadaniowym WP 10.3 „Strategic Guides for Practitioners and identification of good practices”, przy realizacji którego współpracował z dziesięcioma instytucjami z różnych państw, również będących beneficjentami projektu. GIJHARS przygotował dane na potrzeby Urzędu Statystycznego Unii Europejskiej (EUROSTAT), który jest odpowiedzialny za publikację wysokiej jakości europejskich statystyk i wskaźników, umożliwiających porównywanie krajów i regionów; przekazano informacje o wynikach postępowania wyjaśniającego w ramach notyfikacji dotyczących polskich produktów ekologicznych oraz poinformowano o nieprawidłowościach stwierdzonych w produktach ekologicznych importowanych przez polskich producentów (notyfikacje zgłaszane przez Polskę).

3.2 Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

Realizując zadania ustawowe IJHARS współpracowała w 2021 r. z urzędami centralnymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development

Główny Inspektor przekazał do MRiRW informacje dotyczące realizacji zadań ustawowych IJHARS, w tym: wyniki 24 planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzonych na terenie całego kraju.

Zakres współpracy obejmował również:

- ▶ przygotowanie dokumentacji związanej z planowaniem kontroli ex-post (roczny Harmonogram kontroli

ex-post IJHARS na rok kontrolny 2021/2022 uwzględniający kontrole zaplanowane dla każdego WIJHARS, programy kontroli dla inspektorów WIJHARS w zakresie mechanizmów WPR wytypowanych do kontroli); programy opracowano zgodnie z wytycznymi Biura Kontroli w MRiRW,

- ▶ przygotowanie sprawozdania ze sprawowanego przez IJHARS nadzoru nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i nadzoru nad produkcją ekologiczną oraz sprawozdania dotyczące kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających ChNP, ChOG i GTS, w celu przekazania informacji w nich zawartych przez MRiRW do Komisji Europejskiej,
- ▶ przekazywanie informacji o wynikach postępowania wyjaśniającego w ramach notyfikacji zgłaszanych na polskie produkty ekologiczne oraz informowanie o nieprawidłowościach stwierdzonych w produktach ekologicznych importowanych przez polskich producentów (notyfikacje zgłaszane przez Polskę),
- ▶ przekazanie planu i sprawozdania z wykonania planu audytu, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz uczestnictwo w spotkaniach Komitetu Audytu,
- ▶ udział w pracach komisji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oceniającej wnioski o dofinansowanie badań na rzecz rolnictwa ekologicznego,
- ▶ organizację szkoleń, konsultacje w zakresie tak zwanej *Tarczy prawnej* oraz opiniowanie projektów 64 aktów prawnych, w tym: 19 ustaw, 32 rozporządzeń krajowych, 10 rozporządzeń UE oraz 3 notyfikacji.

Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance

Współpraca dotyczyła głównie Departamentu Audytu i Środków Publicznych, który zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 15 czerwca 2018 r. pomiędzy Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi kontroli wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. W ramach współpracy z Ministerstwem Finansów uwzględniono dodatkowe informacje dotyczące kontrolowanych podmiotów w ramach planowych kontroli ex-post.

Ponadto, przekazano do Departamentu Polityki Wydatkowej informację o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu.

W 2021 r. Inspekcja JHARS kontynuowała współpracę z Krajową Administracją Skarbową w zakresie prac nad Platformą Wymiany Danych i Komunikatów – Single Window (PKWD-SW). Inspekcja JHARS jest „Partnerem” w projekcie PKWD-SW i w przyszłości po uruchomieniu platformy, będzie wykorzystywać to narzędzie podczas realizacji granicznych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym świeżych owoców i warzyw objętych wymaganiami norm handlowych UE oraz produktów ekologicznych.

W 2021 r. przedstawiciele GIJHARS i wybranych WIJHARS byli zaangażowani w prace nad platformą, w tym udział w: pilotażu produkcyjnym, w integracji systemów informatycznych, w spotkaniach roboczych z przedstawicielami KAS. Dodatkowo rozpoczęto etap wdrażania produkcyjnego systemu Single Window, w którym przedstawiciele Inspekcji JHARS wyznaczyli administratorów systemu PKWD-SW ze strony Inspekcji oraz rozpoczęli przygotowania w zakresie administracji tym systemem.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration

Współpraca IJHARS z MSWiA dotyczyła udziału pracowników Inspekcji w 3 spotkaniach, zorganizowanych przez MSWiA, dotyczących między innymi dofinansowania infrastruktury na przejściach granicznych ze środków przeznaczonych na budowę, modernizację i utrzymanie przejść granicznych oraz usprawnienia obsługi odpraw granicznych.

Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ The Ministry of Infrastructure

Współpraca IJHARS z MI dotyczyła udziału pracowników Inspekcji w spotkaniu zainicjowanym przez MI w zakresie inwestycji infrastrukturalnych prowadzonych na kolejowych przejściach granicznych z Rosją, Białorusią i Ukrainą.

Omówione i poruszone sprawy dotyczące inwestycji na przejściach granicznych miały na celu poprawę infrastruktury przejść granicznych oraz usprawnienie obrotu towarowego artykułów rolno-spożywczych.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support

Zakres współpracy z KOWR określało porozumienie z dnia 2 sierpnia 2018 r., zawarte pomiędzy KOWR a Głównym Inspektorem JHARS. Zadania IJHARS obejmowały wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W ramach porozumienia laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 171 próbek artykułów rolno-spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 i Podprogramu 2020 przekazanych przez KOWR.

Badaniami objęto produkty takie jak: buraczki, cukier biały, fasolka po bretońsku, filet z makreli w oleju, groszek z marchewką, herbatniki maślane, kasza jęczmienna, kawa zbożowa rozpuszczalna, koncentrat pomidorowy, makaron jajeczny, miód, mleko UHT, mus jabłkowy, olej rzepakowy, paszтет drobiowy, powidła śliwkowe, płatki owsiane, ryż biały, ser podpuszczkowy dojrzewający, szynka drobiowa, szynka wieprzowa mielona.

Ponadto, pracownicy GIJHARS biorą udział w projekcie „Paszportyzacja polskiej żywności”, którego inicjatorem jest KOWR; 28 stycznia 2021 r. został podpisany List inten-

TABELA 14.
Liczba zbadanych próbek przez laboratoria GIJHARS, w ramach współpracy z KOWR/ **Table 14: The number of samples examined by AFQI's Laboratories within the cooperation with the National Center for Agriculture Support**

Lp.	Laboratoria GIJHARS w:	Liczba zbadanych próbek
1.	Białymstoku (LB)	20
2.	Lublinie (LL)	41
3.	Poznaniu (LP)	43
4.	Kielcach (LK)	34
5.	Gdyni (LG)	33
RAZEM		171

cyjny w sprawie współpracy w zakresie realizacji projektu pomiędzy: MRiRW, GovTech Polska, KOWR oraz instytucjami administracji publicznej: ARiMR, GIW, GIS, GIJHARS, GIORIN i GITD. Głównym celem projektu jest budowa innowacyjnego systemu informatycznego pozwalającego na identyfikowanie żywności na kluczowych etapach łańcucha dostaw. Celem pilotażu jest praktyczne sprawdzenie możliwości zbudowania jednego systemu dla różnych produktów spożywczych, zbudowanie rozwiązania integrującego istniejące źródła danych oraz sprawdzenie w działaniu procesu zbierania danych i budowania na ich podstawie analiz w postaci paszportów żywności. Efektem prac będzie stworzenie paszportów dla wołowiny, wieprzowiny i ziemniaka.

Zleceniobiorcą Pilotażu jest Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy. Powierzenie realizacji Pilotażu na rzecz NASK – PIB zostało dokonane na mocy Decyzji Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2021 r., w oparciu o art. 10c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów. W dniu 16 grudnia 2021 r. została zawarta Umowa pomiędzy KOWR a NASK – PIB, której przedmiotem jest uregulowanie zasad realizacji i finansowania Pilotażu w ramach projektu Paszportyzacja polskiej żywności.

Planowany czas realizacji Pilotażu to: grudzień 2021 – marzec 2023 r. Prace podzielone są na:

Etap I – Prace badawcze i Etap II – Prace rozwojowe, projektowe oraz implementacyjne.

Uczestnikami Pilotażu są uczestnicy rynku, wskazani przez organizacje branżowe z rynku wołowiny (50 podmiotów), wieprzowiny (17) i ziemniaka (5), zaangażowane w realizację Pilotażu.

Maksymalny budżet na realizację Pilotażu to 15 mln zł. Źródłem finansowania są środki finansowe KOWR ujęte w Planie finansowym KOWR w pozycji dotyczącej wsparcia działań rozwojowych i inwestycyjnych w zakresie innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Współpracę z ARiMR określało porozumienie z dnia 21 sierpnia 2018 r., zawarte pomiędzy ARiMR a Głównym

Inspektorem JHARS w zakresie wykonania badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, dotyczących organizacji rynków rolnych. W 2021 r. laboratoria GIJHARS wykonały badania 4 próbek izoglukozy na potrzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej „Monitorowanie produkcji na rynku cukru” – Mcu.

Współpracę z ARiMR określały również wcześniejsze porozumienia z dnia 28 lipca 2015 r. i 8 sierpnia 2016 r. zawarte pomiędzy Prezesem ARiMR a Głównym Inspektorem JHARS, w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania obowiązków w zakresie rolnictwa ekologicznego. Zakres współpracy obejmował również przekazywanie do ARiMR informacji o wyłączeniach z kontroli i odmowach wydania certyfikatu produkcji ekologicznej oraz o nieprawidłowościach mających wpływ na ekologiczny status produktu.

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology – National Research Institute

Współpracę z Instytutem regulowało porozumienie z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie organizacji i przeprowadzania szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ organizację i przeprowadzanie szkoleń dla inspektorów przeprowadzających kontrole oraz kandydatów na rzeczoznawców,
- ▶ udział w egzaminach kwalifikacyjnych dla rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych,
- ▶ zapewnienie niezbędnego sprzętu (choirometrów) do przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych na szkoleniach oraz części praktycznej egzaminu.

W 2021 r. w ramach współpracy zorganizowano 10 szkoleń, w tym: 5 szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wieprzowych, 2 szkolenia dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP oraz 3 szkolenia dla pracowników IJHARS prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

Institut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Plant Protection – National Research Institute

Podstawą współpracy jest program wieloletni pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”.

Zakres współpracy z Instytutem dotyczył wykonywania analiz próbek pobranych przez IJHARS w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym, w celu kontroli importowanych towarów oraz wyjaśniania przypadków znieślenia środków ochrony roślin na plantacje ekologiczne z upraw konwencjonalnych.

Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization

Zakres współpracy z PKN określała ustawa o normalizacji, na podstawie której pracownicy GJIHARS przewodniczą i uczestniczą w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2021 r. przedstawiciele IJHARS wzięli udział w pracach 8 Komitetów Technicznych do spraw:

- ▶ Analiz Żywności,
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Mięsa, Jaj i ich Przetworów,
- ▶ Mikrobiologii Żywności,
- ▶ Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- ▶ Ryb i Przetworów Rybnych,
- ▶ Upraw Roli i Roślin Połowych,
- ▶ Żywności Mrożonej.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation

Zakres współpracy z PCA określało porozumienie z dnia 27 listopada 2019 r., którego przedmiotem jest wymiana informacji w sprawie prowadzenia kontroli (audytów) upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednostek certyfikujących, działających w zakresie rolnic-

stwa ekologicznego oraz w jednostkach certyfikujących upoważnionych do kontroli produktów posiadających zarejestrowane chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

Ponadto, Polskie Centrum Akredytacji prowadzi ocenę systemu zarządzania w laboratoriach GJIHARS w ramach posiadanej akredytacji.

Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The Veterinary Inspection/ The State Sanitary Inspection/ The State Plant Health and Seed Inspection/ The State Inspectorate for Environmental Protection

Zakres współpracy z IW określało porozumienie z dnia 18 lutego 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie wymiany informacji o producentach ekologicznych oraz wynikach kontroli wytwarzania i stosowania pasz na zgodność z ustawą o rolnictwie ekologicznym. Ponadto, w dniu 13 lutego 2020 r. zawarto pomiędzy IW a IJHARS porozumienie, które dotyczyło kwestii sporządzenia rocznego programu kontroli podmiotów wprowadzających na rynek żywność lub pasze oznakowane jako wolne od GMO oraz raportu z tych kontroli.

Współpracę pomiędzy IJHARS i PIORiN reguluje porozumienie zawarte w dniu 10 czerwca 2019 r. w sprawie współpracy przy sprawowaniu nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i produkcją ekologiczną w zakresie materiału rozmnożeniowego i nasion do celów uprawy oraz w sprawie szczegółowego sposobu współdziałania przy przeprowadzaniu czynności kontrolnych, w tym szczegółowego zakresu oraz sposobu i terminów przekazywania organom IJHARS informacji lub danych niezbędnych do prawidłowego sprawowania nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną.

Zakres współpracy IJHARS z IW, PIORiN oraz PIS określa porozumienie zawarte w dniu 10 kwietnia 2019 r. dotyczące przeprowadzanych kontroli urzędowych zwierząt i towarów wprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej.

Ponadto, w ramach współpracy PIS przekazywał do GIJHARS wyniki z przeprowadzonych badań laboratoryjnych żywności ekologicznej.

W ramach współpracy Wojewódzkich Inspektorów JHARS oraz Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych wymieniono informację w zakresie kontroli produktów roślinnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi i wywożonych z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do Federacji Rosyjskiej.

Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)/ The Road Transport Inspection

Zakres współpracy określało porozumienie z dnia 29 sierpnia 2016 r. dotyczące wykonywania kontroli w zakresie warunków transportu artykułów rolno-spożywczych oraz jakości handlowej przewożonych artykułów rolno-spożywczych. Współpraca obejmowała wzajemne przekazywanie informacji o negatywnych zjawiskach występujących w trakcie transportu artykułów rolno-spożywczych oraz podejmowanie wspólnych działań w celu zwiększenia efektywności kontroli.

Inne instytucje/ Other institutions

W 2021 r. współpraca IJHARS z innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności obejmowała:

- ▶ Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad – w sprawie poprawy poziomu funkcjonowania dróg krajowych oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- ▶ Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Słupsku – w zakresie przeprowadzania wspólnych kontroli produktów rybołówstwa (kontrola na przejściu granicznym w Gdańsku),
- ▶ Główny Urząd Statystyczny – w zakresie przekazywania danych dotyczących rolnictwa ekologicznego oraz

zbiorczych danych o liczbie plantatorów, powierzchni plantacji i zbiorach chmielu,

- ▶ Główny Urząd Miar – w zakresie wymiany informacji o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie paczkowania,
- ▶ Granicznych Lekarzy Weterynarii – w zakresie kontroli granicznej artykułów rolno-spożywczych na przejściu drogowym w Kuźnicy Białostockiej,
- ▶ Izbę Administracji Skarbowej – w zakresie współdziałania przy kontroli obrotu towarami rolno-spożywczymi,
- ▶ Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu – w zakresie przekazania informacji z kontroli artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Okręgowe Urzędy Miar – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Ośrodki Doradztwa Rolniczego – w zakresie popularyzacji oraz systematyzowania wiedzy z zakresu najnowszych technologii sektora rolniczego i produktów wysokiej jakości,
- ▶ Państwowy Powiatowy/Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w: Gdyni, Gdańsku, Krakowie, Opolu, Zielonej Górze, Tczewie, Wałbrzychu, Tychach, Sopocie i Lesznie – w zakresie przekazania zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową informacji o wynikach kontroli i stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Państwowe Graniczne Inspektoraty Sanitarne – w zakresie przekazania informacji na temat przeprowadzonych kontroli granicznych, w których stwierdzono niewłaściwą jakość żywności,
- ▶ Podlaski Urząd Wojewódzki – w zakresie wspólnej realizacji i finansowania projektu pt. „Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego – część II, administracja rządowa”,
- ▶ Prokuraturę Rejonową w Grudziądzu – w zakresie przekazania informacji z kontroli artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach – w zakresie wdrażania, utrzymania i rozwoju systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją,
- ▶ Urzędy celno-skarbowe – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości arty-

kułów rolno-spożywczych oraz wymagań formalnych związanych z eksportem do krajów trzecich świeżych owoców i warzyw,

- ▶ Wojewódzką Komendę Policji w Krakowie, Wydział do spraw Przepęstw Gospodarczych – w zakresie prowadzenia wspólnych kontroli ziemniaków na giełdzie towarowej,
- ▶ Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku – w zakresie wykonywania zadań powiązanych ze sprawdzeniem żywności pod kątem jej bezpieczeństwa,
- ▶ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku – w zakresie przeprowadzenia kontroli producentów wyrabiających wino zgodnie z zapisami ustawy o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, w związku z prowadzonymi postępowaniami dotyczącymi certyfikacji wina określonego rocznika i odmiany winorośli na wino,
- ▶ Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Opolu – w zakresie wsparcia kadrowego,
- ▶ Wojewódzką Komendą Policji w Gorzowie Wielkopolskim – w zakresie zwalczania przestępczości dotyczącej zafałszowań żywności.

Zdjęcie: Pexels.com

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2021 ROKU/ Functioning of AFQI in 2021

1. Nadzór głównego inspektora JHARS nad realizacją zadań/ The chief inspector supervision of tasks performance

1.1 Kontrola wewnętrzna/ Internal control

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS sprawowanego przez Głównego Inspektora, na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonują pracownicy GIJHARS działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są zarówno w trybie planowym na podstawie programów kontroli jak i doraźnym, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2021 r. przeprowadzono 6 planowych kontroli wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, w trybie zdalnym.

Tematyka planowej kontroli wewnętrznej dotyczyła oceny prawidłowości trybu postępowania przy wydawaniu przez wojewódzkich inspektorów JHARS decyzji administracyjnych nakładających na przedsiębiorców kary pieniężne oraz decyzji odstępujących od wymierzenia kar pieniężnych, a także załatwiania wniosków przez wojewódzkich inspektorów.

Zakres planowej kontroli wewnętrznej obejmował następujące zagadnienia:

- ▶ prawidłowość wydawania przez wojewódzkich inspektorów JHARS decyzji administracyjnych na podstawie: art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 40a ust. 5c ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w oparciu o elementy składowe decyzji określone w art. 107 § 1 k.p.a.,
- ▶ prawidłowość stosowania zasad przy naliczaniu kar pieniężnych przez wojewódzkich inspektorów JHARS w oparciu o przesłanki wymienione w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ stosowanie aktualnych wzorów formularzy decyzji określonych w Instrukcji BOL-01-IR-02 w sprawie zasad i trybu postępowania Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przy nakładaniu kar pieniężnych za naruszenie przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ prawidłowość przestrzegania zasad i terminów załatwiania wniosków bezpośrednio przez wojewódzkich inspektorów JHARS dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zgodnie z zasadami kontroli wewnętrznej podczas przeprowadzania czynności kontrolnych sprawdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS w wyniku poprzedniej planowej kontroli wewnętrznej.

Kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Wnioski z kontroli wykorzystano do zwiększenia nadzoru nad prawidłowością wydawania przez wojewódzkich inspektorów JHARS decyzji administracyjnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia i nieprawidłowości, w celu wypracowania na przyszłość metod zapobiegających ich wystąpieniu, związanych na przykład z wprowadzeniem odpowiedniego nadzoru nad prawidłowością sporządzania decyzji administracyjnych.

1.2 Audyt wewnętrzny/ Internal audit

Audyt wewnętrzny jest działalnością obiektywną, która wspiera Kierownictwo GIJHARS w realizacji celów i zadań poprzez, prowadzenie w jednostce systematycznej oceny kontroli zarządczej oraz czynności doradczych. Kryteriami wyżej wymienionej oceny w szczególności są adekwatność, skuteczność i efektywność. Za przeprowadzenie audytu wewnętrznego w GIJHARS odpowiedzialny jest pracownik spełniający wymagania ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W 2021 r. audytor realizował zadania zgodnie z planem audytu PR-21 i były to zadania o charakterze zapewniająco-doradczym. Zrealizowano dwa zadania:

- ▶ bezpieczeństwo teleinformatyczne oraz cyfryzacja usług i procesów w GIJHARS (wybrane elementy),
- ▶ ocena stopnia przygotowania do wdrożenia i posiadanych rozwiązań sygnalizacyjnych w kontekście planowanego wdrożenia dyrektywy w sprawie ochrony osób (sygnalistów) zgłaszających naruszenia prawa Unii.

Efekty przeprowadzenia zadań audytowych to: identyfikacja i analiza ryzyka ujętych w planie audytu obszarów przewidzianych do badań, zwiększenie bezpieczeństwa zasobów, zwiększenie efektywności i skuteczności kontroli zarządczej, zapewnienie o prawidłowości działania kontroli wewnętrznej, propozycje usprawnienia procedur, a także pozyskanie informacji o przestrzeganiu procedur z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz analiza zabezpieczeń teleinformatycznych.

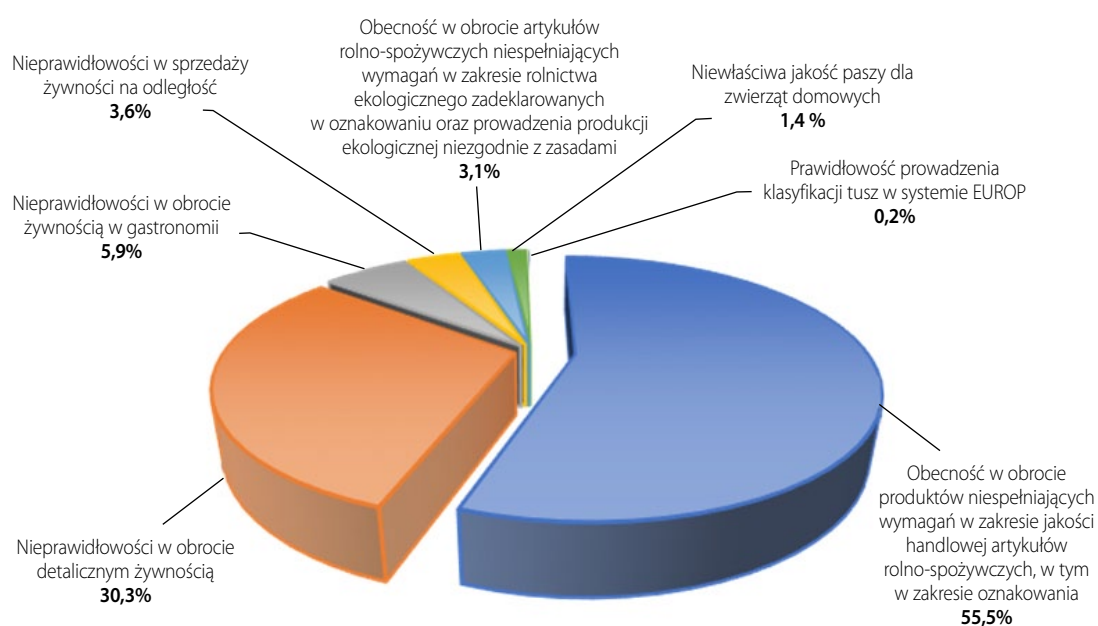
W 2021 r. przeprowadzono samoocenę audytu, natomiast nie przeprowadzono oceny zewnętrznej audytu.

1.3 Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling

W 2021 r. do IJHARS wpłynęło 739 wniosków i 16 skarg, z których bezpośrednio rozpatrzone 357 wniosków i 14 skarg (w tym: 24 wnioski i 13 skarg rozpatrzył Główny Inspektor JHARS, a 333 wnioski i 1 skargę wojewódzki inspektor JHARS). Do innych instytucji przekazano

RYSUNEK 8.

Tematyka skarg i wniosków rozpatrzonych przez IJHARS w 2021 r./ **Graph 8: Subjects of complaints and requests considered by AFQI in 2021**

211 wniosków i 2 skargi. Anonimowe wnioski (171) wykorzystywano w większości przypadków w bieżącej działalności kontrolnej.

Skierowane do organów IJHARS 357 wniosków, które zostały rozpatrzone bezpośrednio w ramach posiadanych kompetencji dotyczyły (rysunek 8):

- ▶ obecności w obrocie produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym w zakresie oznakowania 198 wniosków (55,5% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ nieprawidłowości w obrocie detalicznym żywnością 108 wniosków (30,3% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ nieprawidłowości w obrocie żywnością w gastronomii 21 wniosków (5,9% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ nieprawidłowości w sprzedaży żywności na odległość 13 wniosków (3,6% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ obecności w obrocie artykułów rolno-spożywczych niespełniających wymagań w zakresie rolnictwa ekologicznego zadeklarowanych w oznakowaniu 11 wniosków (3,1% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ niewłaściwej jakości paszy dla zwierząt domowych 5 wniosków (1,4% ogółu rozpatrzonych),
- ▶ prawidłowości klasyfikacji tusz w systemie EUROP 1 wniosek (0,2% ogółu rozpatrzonych).

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, w związku z sygnałami od konsumentów przekazywanymi we wnioskach, występowanie nieprawidłowości dotyczących skontrolowanych artykułów rolno-spożywczych potwierdzono w 29,7% zgłoszonych przypadków.

Ponadto, w 2021 r. do IJHARS wpłynęło 14 skarg dotyczących sposobu wykonywania zadań przez wojewódzkich inspektorów JHARS i pracowników WJHARS. Dwie skargi uznano za zasadne, w tym jedną rozpatrzoną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2021 r. utrzymała się wysoka liczba wniosków od konsumentów (w 2020 r. w związku z przejściem zadań od Inspekcji Handlowej odnotowano ponad 70% wzrost liczby wpływających wniosków). Wzrosła liczba sygnałów dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym (z 15 w 2020 r. na 108 w 2021 r.), sprzedawanych na odległość (z 3 w 2020 r. na 13 w 2021 r.) oraz w gastronomii (z 12 w 2020 r. na 21 w 2021 r.).

Zdjęcie: Pexels.com

2. Działalność informacyjna/ Information and communication

Prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej jest ważnym elementem działalności IJHARS, kierowanej zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Rozpowszechnianie informacji jest wielopłaszczyznowe i odbywa się przede wszystkim poprzez współpracę z mediami, działalność prasową i wydawniczą oraz komunikację wewnętrzną.

Mając na celu wykreowanie własnej, aktywnej i rzetelnej polityki informacyjnej IJHARS stara się dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, którymi są zarówno pracownicy IJHARS, jak i osoby z zewnątrz. Relacje z ważnych spotkań, w których uczestniczyli pracownicy IJHARS publikowane były na stronie www.gov.pl/web/ijhars oraz w artykułach w biuletynie „Wiedza i Jakość”.

2.1 Strona internetowa IJHARS/ Website of AFQI

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.gov.pl/web/ijhars. Na stronie zamieszczane były między innymi informacje obejmujące:

- ▶ wyniki kontroli IJHARS z podziałem na poszczególne grupy towarowe,
- ▶ znakowanie żywności (ekologicznej, produktów regionalnych i tradycyjnych oraz żywności znakowanej jako „bez GMO”),
- ▶ bezpieczeństwo żywności,
- ▶ wydawanie opinii w zakresie przyznawania znaku PDŻ,
- ▶ organizację egzaminów dla rzeczoznawców,
- ▶ współpracę z innymi organizacjami,
- ▶ wzory formularzy i wniosków,
- ▶ obowiązujące akty prawne.

2.2 Współpraca z mediami/ Cooperation with the media

Priorytetem współpracy jest bieżące informowanie mediów na temat działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji dotyczących przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywano poprzez:

- ▶ mailingi do prasy (do wszystkich zainteresowanych dziennikarzy),
- ▶ wywiady z przedstawicielami IJHARS,
- ▶ opracowywanie komentarzy i opinii przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ opracowywanie artykułów w porozumieniu z zainteresowanymi redakcjami, po uzgodnieniu tematu i zakresu opracowania,
- ▶ przekazywanie biuletynu „Wiedza i Jakość” w wersji PDF mediom i zachęcanie do przedruku artykułów opracowywanych przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ przekazywanie „Sprawozdania rocznego z działalności Inspekcji JHARS”,
- ▶ przekazywanie „Raportu o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce”.

W 2021 r. IJHARS współpracowała z następującymi mediami:

- ▶ stacje telewizyjne (TVP 1, TVP Info, TVP 3, TVN, Telewizja Trwam),
- ▶ stacje radiowe (PR Program 1, Polskie Radio, Radio Zet),
- ▶ prasa ogólnopolska (Chwila dla Ciebie, Dziennik Gazeta Prawna, Dziennik Polski, Dziennik Trybuna, Express Ilustrowany, Fakt za miastem, Gazeta Współczesna, Gazeta Wyborcza, Puls Biznesu, Rzeczpospolita, Wprost),

- ▶ prasa lokalna (Dziennik Polski, Dziennik Bałtycki, Dziennik Elbląski, Dziennik Łódzki, Dziennik Zachodni, Dzień Za Dniem, Echo Dnia Podkarpackie, Echo Dnia Radomskie, Echo Dnia Świętokrzyskie, Express Bydgoski, Express Sochaczewski, Fakty Kościańskie, Gazeta Kołobrzeska, Gazeta Krakowska, Gazeta Lubuska, Gazeta Olsztyńska, Gazeta Pomorska, Gazeta Sołecka, Gazeta Wrocławska, Głos Koszaliński, Głos Pomorza, Głos Skiernewic i okolic, Głos Szczeciński, Głos Wielkopolski, Informator Małopolskiej Izby Rolniczej, Kurier Poranny, Nowa Trybuna Opolska, Nowy Kurier Mławski, Nowiny Jeleniogórskie, Nowiny Podlaskie, Nowiny Sokólskie, Nowości, Panorama Leszczyńska, Podkarpacka Izba Rolnicza, Polska Metropolia Warszawska, Przegląd Koniński, Sfera Biznesu Podkarpacie, Strefa Biznesu Łódź, Super Nowości, Tygodnik Ostrołęcki, Tygodnik Podhalański, Życie Częstochowy i powiatu),
- ▶ wydawnictwa branżowe (Agro Magazyn, Agro Profil, Aqua Vitae, Bilans Dodatni, Farmer, Food Forum, Food-Lex, Food Service, Forum Mleczarskie Handel, Gospodarka Mięsna, Jagodnik, Magazyn Przemysłu Rybnego, Mgr.Farm, Namiary na Morze i Handel, Nowoczesna Uprawa, Poradnik Handlowca, Poradnik Plantatora Buraka Cukrowego, Przedsiębiorca Rolny, Przegląd Gastronomiczny, Przegląd Piekarski i Cukierniczy, Przegląd Zbożowo-Młynarski, Przemysł Chemiczny, Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny, Przemysł Spożywczy, Rolnicze ABC, Rynki Alkoholowe, Rzeźnik Polski, Świat Przemysłu Farmaceutycznego, Tygodnik Poradnik Rolniczy, Top Agrar Polska, Warzywa, Warzywa Ziemiaki Jadalne, Wieści Rolnicze),
- ▶ portale internetowe: Agro News, Facebook, Dziennik Polski 24, gazeta.pl, Gazeta Krakowska, Interia, Onet, Polska Times, Portal Spożywczy, Wirtualna Polska.

Główne tematy poruszane w mediach:

- ▶ jakość handlowa polskiej żywności,
- ▶ ogólne zasady znakowania i etykietowania żywności,
- ▶ wyniki kontroli IJHARS (w tym kontrola ChNP oscypek),
- ▶ jakość produktów ekologicznych,
- ▶ zmiany w przepisach o rolnictwie ekologicznym,
- ▶ fałszowanie żywności,
- ▶ produkty tradycyjne i regionalne – (szczególnie rogal świętomarciński),
- ▶ jakość handlowa mięsa i jego przetworów (w tym nastrożkiwanie mięsa),
- ▶ zmiany w Kierownictwie MRiRW,
- ▶ analiza wyroków sądów,
- ▶ jakość handlowa świeżych owoców i warzyw,
- ▶ jakość żywności w obrocie detalicznym,
- ▶ nowa ustawa winiarska,
- ▶ paszportyzacja polskiej żywności.

Ponadto, wydarzenia takie jak VII edycja Ogólnopolskiego Konkursu Pszczelarz Roku oraz Światowy Dzień Żywności zostały objęte patronatem Głównego Inspektora JHARS.

2.3 Biuletyn „Wiedza i Jakość” / „The Knowledge and Quality” Bulletin

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami, jak i pracownikami, służy wydawany od 2005 r. biuletyn informacyjny „Wiedza i Jakość”. Głównym celem tej publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowisk sektora rolno-spożywczego o aktualnych, a także systematycznych działaniach GIJHARS, WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS.

W 2021 r. ukazały się 4 numery biuletynu, które zostały rozesełane do wszystkich WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS, a także do mediów i przedstawicieli: środowisk naukowych (uniwersytety i akademie rolnicze), ARiMR, MRiRW, GIS, GIW, KOWR, UOKiK, PIORIN, związków i stowarzyszeń branżowych.

Biuletyn „Wiedza i Jakość” dostępny jest również na stronie internetowej IJHARS, dzięki czemu dociera do szerokiej grupy odbiorców.

2.4 Sprawozdanie Roczne z działalności Inspekcji JHARS/ Annual Report of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI)

Sprawozdanie Roczne z działalności Inspekcji JHARS jest regularnie publikowane od 2003 r., prezentując w sposób szczegółowy działania, jakie podjęła IJHARS w określonym czasie. Publikacja z roku 2022 stanowi podsumowanie realizacji zadań ustawowych poprzez zamieszczanie

informacji o wynikach pracy Inspekcji w 2021 r. Mając na względzie interes społeczny oraz zasadę jawności i przejrzystości działania organów władzy publicznej, treść Sprawozdania Roczego z działalności Inspekcji JHARS jest rozpowszechniana od 2006 r. za pośrednictwem strony internetowej IJHARS.

2.5 Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2019-2020/ The Report on organic farming in Poland in 2019-2020

W 2021 r. GIJHARS przygotowała „Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2019–2020”, ujmujący tematykę zagadnień związanych z produkcją ekologiczną. Jest to już dziesiąta tego typu publikacja. W raporcie znajdują się dane statystyczne odnoszące się do liczby producentów, powierzchni użytków rolnych i produkcji ekologicznej, a także informacje między innymi o przepisach prawa krajowego i UE, systemie nadzoru,

kontroli oraz certyfikacji w rolnictwie ekologicznym. „Raport o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2019–2020” został opublikowany na stronie internetowej IJHARS.

2.6 Polityka informacyjna/ Information policy

Ważnym elementem pozakontrolnym z zakresu działalności IJHARS jest propagowanie wiedzy dotyczącej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do konsumentów, jak i przedstawicieli branż, stowarzyszeń oraz producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego. Celem działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych jest wzmocnienie pozytywnego wizerunku Inspekcji (budowanie długotrwałych relacji z mediami, inicjowanie spotkań z mediami, uczestniczenie w spotkaniach branżowych i naukowych), edukowanie producentów oraz konsumentów.

Zdjęcie: Pexels.com

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2022 ROKU/ Course of actions for 2022

Rok 2022 będzie dwudziestym rokiem działalności IJHARS, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Do podstawowych kierunków działania IJHARS w 2022 r. należy zaliczyć:

- ▶ realizację zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli na 2022 r., obejmujących zadania wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz z innych ustaw, w których określone zostały kompetencje Inspekcji,
- ▶ aktualizację i rozszerzenie zakresów akredytacji w laboratoriach GIJHARS,
- ▶ wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS,
- ▶ usprawnienie realizacji programu kontroli ex-post,
- ▶ kontynuację aktywności IJHARS na forum międzynarodowym.

Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan

Roczny ramowy plan kontroli na 2022 r. obejmuje zarówno zadania wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, jak i innych ustaw, w których określone zostały kompetencje IJHARS.

Tematy kontroli planowych ustalono na podstawie przeprowadzonej w Głównym Inspektoracie JHARS analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa. Działania kontrolne będą obejmowały różne aspekty jakości handlowej (na przykład cechy organoleptyczne, parametry fizykochemiczne i oznakowanie albo wyłącznie oznakowanie) oraz będą prowadzone na różnych etapach obrotu handlowego u producentów, w sklepach, w placówkach gastronomicznych (na przykład barach) – w zależności od rodzaju wytypowanych do kontroli asortymentów.

Poszczególne kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w zależności od etapu kontroli będą uwzględniały również:

- ▶ produkty oznaczone znakiem Poznaj Dobrą Żywność,
- ▶ producentów i wyroby wskazane na tak zwanej „czeskiej liście”;

- ▶ wyroby wprowadzane do obrotu w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD),
- ▶ wyroby oferowane do sprzedaży luzem, pod kątem sprawdzenia czy posiadają oznakowanie na opakowaniu zbiorczym lub w towarzyszącej dokumentacji pozwalające na identyfikację partii i właściwe oznakowanie towaru na etapie sprzedaży detalicznej,
- ▶ kontrolę procesów technologicznych i dokumentacji między innymi pod kątem stosowania składników alergennych i substancji dodatkowych, w celu weryfikacji prawidłowości i rzetelności oznakowania,
- ▶ kontrolę znakowania artykułów rolno-spożywczych z uwzględnieniem prawidłowości podawania zarówno informacji obowiązkowych (w tym pochodzenia świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków w handlu detalicznym), jak i dobrowolnych (na przykład deklaracji „Produkt polski” czy „wolne od GMO”),
- ▶ sprawdzenie czy oznakowanie wyrobów konwencjonalnych nie sugeruje, że są to produkty ekologiczne lub posiadające oznaczenia ChNP, ChOG lub GTS,
- ▶ kontrolę oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów genetycznie zmodyfikowanych oraz genetycznie zmodyfikowanej żywności,
- ▶ warunki składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ sprawdzenie czy u kontrolowanych producentów występuje zjawisko „podwójnej jakości” żywności (czy podmioty te oferują konsumentom na wspólnym rynku UE produkty tej samej marki i w takim samym opakowaniu, ale różniące się pewnymi cechami jakościowymi).

IJHARS będzie wykonywała także zadania, których obowiązek realizacji wynika bezpośrednio z przepisów określających jej kompetencje, dotyczące między innymi: certyfikacji chmielu, klasyfikacji EUROP, nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (rolnictwo ekologiczne oraz produkty posiadające zarejestrowane nazwy ChNP, ChOG lub GTS), kontroli ex-post czy nadzoru nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców (ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw, pobieranie próbek różnych artykułów rolno-spożywczych).

Działania kontrolne w 2022 r. będą również obejmowały:

- ▶ kontrole importowanych artykułów rolno-spożywczych, których wykaz określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagra-

nicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej oraz kontrole importowanych i eksportowanych świeżych owoców i warzyw, dla których określone zostały normy handlowe UE,

- ▶ nadzór nad prawidłowym wprowadzaniem do obrotu i znakowaniem materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ▶ kontrolę pasz dla zwierząt domowych znajdujących się w obrocie detalicznym,
- ▶ czynności podejmowane na wniosek przedsiębiorców, między innymi certyfikację wina z określonego rocznika i/lub wina z określonej odmiany winorośli czy ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Ponadto, Inspekcja JHARS będzie na bieżąco reagować na sygnały w sprawie nieprawidłowości zgłaszanych przez konsumentów, jak i inne instytucje, przeprowadzając w takich przypadkach kontrole doraźne.

Działalność laboratoriów GIJHARS/ Activites of AFQI laboratories

W 2022 r. priorytetem działania laboratoriów GIJHARS będzie:

- ▶ potwierdzenie kompetencji poprzez przeprowadzenie audytów przez niezależne jednostki, na zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących,
- ▶ doskonalenie dokumentacji funkcjonującego systemu zarządzania,
- ▶ koordynowanie i nadzorowanie działalności bazy laboratoryjnej IJHARS,
- ▶ wdrażanie specjalistycznych metodyk badawczych z ukierunkowaniem na zafałszowania artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontynuacja badań oraz rozwój metod badawczych w zakresie wykrywania substancji dodatkowych w artykułach rolno-spożywczych,
- ▶ uczestnictwo poszczególnych laboratoriów GIJHARS w badaniach międzylaboratoryjnych i badaniach biegłości,
- ▶ nadzór nad realizacją zadań wynikających ze współpracy z KOWR i ARiMR,
- ▶ współpraca z jednostkami i instytucjami prowadzącymi działalność badawczą w celu rozwiązywania pojawiających się problemów analitycznych, a także podejmowanie działań mających na celu wdrażanie nowych

metod badawczych pozwalających na wykrywanie zafałszowań produktów spożywczych,

- ▶ doskonalenie systemu zarządzania poprzez szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne pracowników laboratoriów GIJHARS,
- ▶ udział w pracach Grupy Ekspertów KE do spraw analiz mięsa drobiowego,
- ▶ kontynuacja współpracy przy Grupie Roboczej IHC (Międzynarodowa Komisja do spraw Miodu) w zakresie badań miodu,
- ▶ udział w pracach Międzyresortowego Zespołu do spraw reformy systemów oceny zgodności i nadzoru rynku,
- ▶ udział w pracach zespołu zadaniowego Krajowego Planu Odbudowy,
- ▶ realizacja zadań laboratorium referencyjnego w zakresie określonym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego.

Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming

W 2022 r. stosowane jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 oraz aktów wykonywanych do tego rozporządzenia. W celu odpowiedniego wdrożenia przepisów na poziomie krajowym przygotowana jest ustawa o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.

W GIJHARS będą trwały intensywne prace mające na celu odpowiednie wdrożenie nowych przepisów, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie systemu kontroli rolnictwa ekologicznego.

W 2022 r., działania IJHARS w zakresie rolnictwa ekologicznego, będą także skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlo-

wych (w tym handlu za pośrednictwem Internetu), które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów ekologicznych.

W 2022 roku IJHARS zakłada wzmocnienie działań w zakresie:

- ▶ ochrony oznaczeń ekologicznych (poprzez eliminowanie znakowania produktów nieekologicznych terminami takimi jak eko, bio, sugerującymi ekologiczną metodę produkcji),
- ▶ kontroli produktów importowanych z państw trzecich,
- ▶ nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (audyty, kontrole sprawdzające u producentów).

Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG

W 2022 r. działania IJHARS w zakresie systemu ChNP, ChOG, GTS będą skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów posiadających chronione nazwy.

W 2022 r. IJHARS będzie uczestniczyć czynnie przy pracach związanych z wdrożeniem systemu kontroli i certyfikacji oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych.

Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ Improving the quality of ex-post control activities and their documentation

Priorytetowymi działaniami dotyczącymi zadań związanych z kontrolą ex-post w 2022 r. będą:

- ▶ skuteczny nadzór i koordynacja pracy wojewódzkich inspektoratów JHARS w celu zapewnienia prawidłowej (jakość i terminowość) realizacji programów kontroli na lata kontrolne: 2021/2022 i 2022/2023,
- ▶ wsparcie i rozwój inspektorów WIJHARS, oddelegowanych do wykonywania kontroli ex-post, między innymi poprzez warsztaty i szkolenia, w zakresie zasad funkcjonowania kontrolowanych mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej oraz w zakresie technik kontroli,
- ▶ systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Biura Kontroli Ex-post w obszarach związanych z funkcjonowaniem systemu kontroli ex-post,

- ▶ dalsze doskonalenie technicznych aspektów współdziałania GIJHARS z wojewódzkimi inspektoratami JHARS i MRiRW, w tym między innymi wdrożenie w pełni cyfrowej formy obiegu dokumentacji kontrolnej pomiędzy GIJHARS, WIJHARS i MRiRW,
- ▶ kontynuacja rozpoczętych w 2021 r. testów nowych rozwiązań dotyczących nadzoru i oceny pracy WIJHARS oraz wdrożenie do stałego stosowania (zmiany w dokumentacji systemu zarządzania jakością) tych rozwiązań, które mogą mieć korzystny wpływ na jakość i efektywność realizacji procesu wykonywania kontroli ex-post.

Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Spośród działań do realizacji w 2022 r. w ramach współpracy międzynarodowej, należy wymienić zadania mające na celu między innymi:

- ▶ utrzymanie wysokiej aktywności przedstawicieli Polski, w tym pracowników GIJHARS, na forach organizacji międzynarodowych, pomimo przeszkód związanych z pandemią oraz znacznego wzrostu liczby wydarzeń, konferencji i sesji online,
- ▶ zapewnienie udziału w spotkaniach i pracach Komitetów KKŻ FAO/WHO, Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy, Grupy Roboczej EKG/ONZ do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych oraz innych spotkaniach na szczeblu międzynarodowym związanych z zakresem kompetencji IJHARS, w tym podwyższenie wartości merytorycznej komentarzy Polski, przygotowywanych w ramach opiniowania projektów norm organizacji międzynarodowych w celu zwiększenia ich skuteczności,
- ▶ podnoszenie świadomości na temat znaczenia i skutków przyjmowania przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO światowych norm dla produktów rolno-spożywczych,
- ▶ kontynuację rozpowszechniania informacji na temat KKŻ FAO/WHO i jej prac, w tym stałą współpracę z prasą branżową w zakresie publikacji artykułów na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO oraz z innymi partnerami.

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych Voivodeship Inspectorates of Agricultural and Food Quality

Dolnośląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (71) 346-08-84
faks (71) 343-75-28
wiwroclaw@ijhars.gov.pl

Oddział Żarska Wieś

59-900 Zgorzelec 1
tel. (75) 771-97-37

Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (52) 322-87-10
faks (52) 322-47-26
wibydgoszcz@ijhars.gov.pl

Lubelski Wojewódzki Inspektorat

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (81) 532-06-15
faks (81) 532-23-59
wilublin@ijhars.gov.pl

Oddział Biała Podlaska

ul. Łomaska 2
21-500 Biała Podlaska
tel./faks (83) 343-85-54, 343-33-30
wijharsbiala@interia.pl

Lubuski Wojewódzki Inspektorat

ul. Bohaterów Westerplatte 11
65-034 Zielona Góra
tel./faks (68) 325-30-62
wizielonagora@ijhars.gov.pl

Zamiejscowy Wydział Kontroli

ul. Bohaterów Westerplatte 47
69-110 Rzepin
tel./faks (95) 759-64-35
wirzepin@ijhars.gov.pl

Łódzki Wojewódzki Inspektorat

ul. Rewolucji 1905 r. 59
90-216 Łódź
tel./faks (42) 636-62-40
wilodz@ijhars.gov.pl

Małopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ujastek 7
31-752 Kraków
tel. (12) 448-11-02
faks (12) 448-11-05
wi_krakow@ijhars.gov.pl

Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat

ul. Marszałkowska 115
00-102 Warszawa
tel. (22) 654-01-80
faks (22) 654-01-81
wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Opolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wrocławska 170
45-835 Opole
tel./faks (77) 454-31-18
wiopole@ijhars.gov.pl

Podkarpacki Wojewódzki Inspektorat

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel./faks (17) 853-34-38
wi_rzeszow@ijhars.gov.pl

Podlaski Wojewódzki Inspektorat

ul. Antoniukowska 11
15-740 Białystok
tel. (85) 747-97-40
tel./faks (85) 747-97-49
wibialystok@ijhars.gov.pl

Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Polska 15
81-969 Gdynia
tel. (58) 660-55-30
faks (58) 660-55-55
wigdansk@ijhars.gov.pl

Śląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-083 Katowice
tel. (32) 351-11-61
faks (32) 351-11-63
wi_katowice@ijhars.gov.pl

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektorat

Al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce
tel. 41 362 69 64
faks 41 362 64 10
wi_kielce@ijhars.gov.pl

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektorat

ul. Szarych Szeregów 7
10-079 Olsztyn
tel. (89) 535-90-48, 527-44-64
faks (89) 521-33-25
wiolsztyn@ijhars.gov.pl

Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26
61-863 Poznań
tel. (61) 851-03-45
faks (61) 851-03-46
wipoznan@ijhars.gov.pl

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana Matejki 6b/211
71-615 Szczecin
tel. 91 819 25 00
tel./faks 91 434 56 66
wiszczecin@ijhars.gov.pl

Laboratoria

Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Laboratories of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality

Centralne Laboratorium w Poznaniu

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 370
ul. Reymonta 11/13
60-791 Poznań
tel. (61) 867-90-34
faks (61) 867-90-19
labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 705
ul. Ogrodowa 10
15-027 Białystok
tel. (85) 653-78-55/50
faks (85) 653-78-60
labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

Certyfikat akredytacji PCA nr 775
ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel./faks (81) 743-81-01
tel./faks (81) 534-21-20
lablublin@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

Certyfikat akredytacji PCA nr 285
Al. Marszałka Piłsudskiego 8/12
81-378 Gdynia
tel. (58) 660-75-20
faks (58) 661-68-14
labgdynia@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Olsztynie

Certyfikat akredytacji PCA nr 433
ul. Poprzeczna 19
10-282 Olsztyn
tel. 532-080-592
labolsztyn@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Katowicach

Certyfikat akredytacji PCA nr 717
ul. Porcelanowa 23
40-246 Katowice
tel. (22) 255-79-36/37
labkatowice@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Warszawie

Certyfikat akredytacji PCA nr 592
ul. H. Sienkiewicza 3
00-015 Warszawa
tel. (22) 657-15-15, 22 657-14-22
labwarszawa@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

Certyfikat akredytacji PCA nr 704
ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (41) 362-69-65
faks (41) 332-70-85
labkielce@ijhars.gov.pl

IJHARS